TYÖVÄEN KALENTERI 1976

Suomen Sosialidemokraattinen
Puolue
Puoluetoimikunta

Sisällysluettelo

Tervehdys, toverit, Kalevi Sorsa 4
Suomen ulkopolitiikan ETYK:n jälkeen, Urho Kekkonen 6
Sosialidemokratian aatteelliset kehiysnäkymät, Ulf Sundqvist 10
Työehtosopimuspolitiikan näkymistä, Pekka Oivio 16
TVK-laisen ay-toiminnan näkymät, Matti Kaukoranta 20
Ulkopolitiikan välitilinpäätös, Jaakko Kalela 26
SDP:n XXX puoluekokouksen ja SKP:n 17. edustajakokouksen talouspoliittisten kannanottojen vertailua, Eero Rantala 32
Historiankirjoittaja ja hänen lähdemateriaalinsa, Hannu Soikkanen 41
Oulun puoluekokous 1906, Tero Tuomisto 46
Tietoja Sos.-dem. puolueesta. 53
SDP:n puheenjohtajia pilapiirtäjien kuvaamana 64
Kalevi Sorsa Kari Suomalaisen piirtämänä 68
Tästä on hyvä jatkaa, kuvia SDP:n 10. puoluekokouksesta 72
Tietoja Suomesta 79
Osoitehakemisto 94

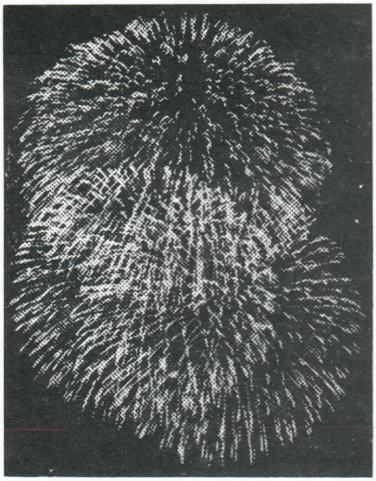

TEHKÄÄ TEKIN

tilaisuudestanne juhla, tarjotkaa vieraillenne sykähdyttävä yllätys tarjotkaa

KULTAMITALI-ILOTULITUS

Tunnetusti korkealaatuisia tuotteitamme

RAKETIT — TÄHTISADETIKUT

ILOTULITUS OY HYRYLÄ

ILOTULITUS OY

Hyrylä, puh. vaihde 250 161

Varmimmaksi

vakuudeksi

KANSA

vakuutus

Monipuolista vakuutuspalvelua kotien hyväksi

Paasipaino Oy

ISBM 951-9220-12-7

Kalevi Sorsa

Tervehdys, toverit

Työväen Kalenteri on jo yli 80 vuoden ajan kuvastanut työväenliikkeen aatemaailmaa. Sisältö ja ulkomuoto ovat useaan otteeseen muuttuneet, mutta tehtävä on säilynyt työväenliikettä ja sen jäseniä palvelevana.

Nyt uusitussa Työväen Kalenterissa on entistä tiiviimmin pyritty säilyttämään aikaisempien vuosien kalentereille tyypillinen piirre: yleissivistävien aiheiden lisäksi se sisältää entistä enemmän työväenliikkeen aatesisältöön, historiaan ja tapahtumiin liittyvää aineistoa. Mukana on myös aikaisempaa enemmän "käyttötietoa", sellaista aineistoa jonka avulla työväenliikkeen järjestötoimintaa saadaan monipuolisemmaksi ja asetettuja tavoitteita palvelevaksi.

Ulkopoliittisiin kysymyksiin on kiinnitetty tässä Työväen Kalenterissa runsaasti huomiota. Kuten Tasavallan Presidentti tähän kalenteriin antamassaan haastattelussa — josta olemme hänelle kiitollisia — toteaa, ETY-kokouksen päätösasiakirja "asetti puitteet maanosamme kansojen keskinäiselle kanssakäymiselle vuosikymmeniksi eteenpäin". Sosialidemokraattinen puolue haluaa olla tukemassa tuohon kanssakäymiseen tähtäävää puolueettomuuspolitiikkaa. SDP:n mielestä puolueettomuusasemastamme lähtevä toiminta rauhan puolesta sotaa vastaan on tärkein kansainvälinen tehtävämme. Se on työsarka, jota ei voi unohtaa julkaisutoiminnasta, järjestötoiminnasta puhumattakaan.

Toivon, että Työväen Kalenteri uudessa muodossaan tärkeänä SDP:n julkaisutoiminnan osana kokisi edelleenkin kehittymisen vuosia ja saisi järjestöväeltä tarpeellista palautetta, ideoita ja mielipiteitä.

Tasavallan Presidentti
Urho Kekkosen haastattelu:

Suomen ulkopolitiikka ETYK:n jälkeen

Kysymys: Mikä käsitys Teillä Herra Tasavallan Presidentti on ETYK:n merkityksestä Euroopan turvallisuudelle nyt ja vastaisuudessa?

Vastaus: ETYK oli maailmanpolitiikan tapahtumana monessa suhteessa vertaansa vailla, mutta samalla se oli erottamaton osa jo toisen maailmansodan aikana alkanutta yhteistyökehitystä, jonka keskeytyminen useaan otteeseen vei ihmiskunnan tuhoisan ydinsodan partaalle. ETYK:n tekivät välttämättömäksi poliittiset, sotilaalliset ja taloudelliset realiteetit, joiden paine tänään on aivan toista luokkaa kuin 1940-luvun lopussa. Samalla kun Helsingin huippukokous oli ilmaus Euroopan turvallisuuspoliittisen ilmapiirin olennaisesta paranemisesta viime vuosina sen päätösasiakirja asetti puitteet maanosamme kansojen keskinäiselle kanssakäymiselle vuosikymmeniksi eteenpäin. Yhteistoiminnalle asetettujen päämäärien saavuttaminen edellyttää hyväksyttyjen asiakirjojen täytäntöönpanossa eteen tulevien ongelmien yhteistä ratkaisemista "Helsingin hengessä". Se vaatii myös yhteistyön ulottamista aloille, joilla keskinäisen luottamuksen puute on toistaiseksi jarruttanut kaikille edullisiin ratkaisuihin pääsemistä. Helsingin huippukokouksessa näytti vallitsevan laaja yhteisymmärrys siitä, että erityistä huomiota on lähitulevaisuudessa kohdistettava neuvotteluihin asevoimien ja aseistuksen rajoittamiseksi.

Kysymys: Mikä on ETYK:n merkitys Suomen kannalta?

Vastaus: Noudattamamme ulkopolitiikan ansiosta kansainvälinen asemamme on jo pitkään ollut niin vakaa, ettei mikään välitön ulkoinen uhka ole asettanut turvallisuuttamme vaakalaudalle tai rajoittanut mahdollisuuksiamme järjestää sisäisiä olojamme tai ulkoisia suhteitamme haluamallamme tavalla. Me olemme osaltamme hyväksyneet ja omien etujen mukaisesti soveltaneet ETYK-periaatteita ja

saavuttaneet jo ajat sitten Helsingin julistuskirjassa tavoitteeksi asetetun kansainvälisen yhteistyön tason. Tätä tukee omalta osaltaan Suomen ja Neuvostoliiton välinen yya-sopimus. Kuten kuitenkin Suomen pääpuhevuorossa Finlandia-talossa sanoin, maamme turvallisuus on varmalla pohjalla vain, jos rauhantila jatkuu häiriöttömänä ja jännityksen asteittainen lieventyminen edistyy varmasti. Tämän vuoksi meidän suomalaisten on syytä tyydytyksellä tervehtiä ETYK:n tuloksia ja sitä yleiseurooppalaisen ilmapiirin tervehtymistä, jota kokouksen onnistunut toteuttaminen symbolisoi. Menestyksemme sekä kokouksen isäntämaana että osanottajana ovat uskoakseni olennaisesti lisänneet nauttimaamme kansainvälistä arvonantoa ja näin vahvistaneet maamme asemaa.

Kysymys: Miten näette Suomen rauhanpolitiikan tehtävät nyt ETYK:n jälkeen?

Vastaus: Menestyksellinen toiminta ETYK:ssä ilmeisestikin lisää Suomen kansainväliseen toimintaan kohdistuvia odotuksia ja toiveita. Voidaksemme täyttää nämä kasvavat odotukset meidän on kyettävä lisäämään henkistä ja aineellista kapasiteettiamme suorittaa rauhanpoliittisia palveluksia. Kuten edellä viittasin, Helsingin julistuskirjan velvoitteiden täytäntöönpano ei tuota Suomelle ongelmia. Konferenssin seuranta edellyttää kuitenkin myös kansainvälisiä yhteisponnisteluja ja niihin Suomi on valmis osaltaan antamaan yhtä aktiivisen panoksen kuin tähänkin asti. Voimme olla myös edelleen — kuten jo yli neljännesvuosisadan ajan — kehittämässä uusia kansainvälisen yhteistyön muotoja. Useimmissa aseidenriisuntaneuvotteluissa Suomi ei ole mukana varsinaisena osapuolena, mutta se seuraa niitä kaikkia ja on valmis niin haluttaessa asettamaan oman puolueettomuuspolitiikkansa kansainvälisen yhteisön käytettäväksi. Osallistumme jatkuvasti YK:n ponnisteluihin kansainvälisen turvallisuuden lisäämiseksi. Suomi on myös valmis tukemaan Pohjois-Euroopassa ja Itämeren alueella sel-

laisia toimenpiteitä, jotka lujittavat turvallisuutta ja keskinäistä luottamusta sekä laajentavat kaikille osapuolille edullista yhteistyötä.

PTL

Puutyöväen Liitto
tekee työtä puutyöläisten parhaaksi.

Puutyöväen Liitto r.y.

Siltasaarenkatu 3–5 B
00530 Helsinki 53
Puh. vaihde 90-717 488

Ulf Sundqvist

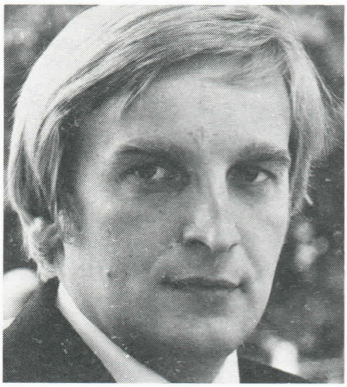

Sosialidemokratian aatteelliset kehitysnäkymät

□ Suomen sosialidemokraattinen puolue, muiden sosialidemokraattisten puolueiden tapaan perustettiin työväenluokan poliittiseksi järjestäjäksi ja puolestapuhujaksi. Eri maiden veljespuolueiden piirissä ja ajoittain myös Suomessa on keskusteltu tuon lähtökohdan soveltuvuudesta nykypäivän ja tulevaisuuden poliittiseen käytäntöön. On selvää, että kysymyksenasettelu työväenpuolue — kaiken kansan puolue on juuri aatteellisen kehityksen kannalta olennainen.

Käsitykseni mukaan SDP:n osalta vastaus on selvä: haluamme edelleen kehittää puoluettamme siltä pohjalta, että se on työväenluokan, maaseudun pienituloisten ja muiden oman työnsä avulla elantonsa saavien kansalaisten poliittinen järjestäjä ja puolestapuhuja.

Yhteiskunnassamme tapahtuneet rakenteelliset muutokset väestön ammattien, työtehtävien luonteen ja väestön alueellisen sijoittumisen suhteen parin viimeisen vuosikymmenen aikana edellyttävät SDP:ltä työväenpuolueena kannattajakunnan elämän olosuhteiden jatkuvaa uudelleenarviointia. Ammatillinen järjestäytyminen on nykyisin perinteisillä ruumiillisen työn aloilla varsin korkea ja muodoiltaan kehittynyttä. Järjestäytyminen laajenee melko suotuisasti myös jatkuvasti lisääntyvien uusien ammattiryhmien keskuudessa.

Tämä uusien työalojen nopea lisääntyminen ja samanaikaisesti tapahtuva yleinen ammatillisen järjestäytymisen kasvu tuovat huomattavia tehtäviä sosialidemokratialle poliittisena liikkeenä. Ennen muuta puolueen aatteellinen valistustoiminta on kohotettava uudelle tasolle. Siinä ei ole kysymyksessä mikään harrastuspiirimäinen yhteiskuntaopin opetus puolueen perusjoukoille. Kysymyksessä on aatteellispoliittisen perustan luominen, niiden yhteiskunnallistaloudellisten rakenteellisten uudistustavotteiden toteuttamiselle joita mm. Jyväskylän puoluekokouksessa tehtiin. Tuo aatteellispoliittinen perusta muodostuu puolueen periaateohjelman tunnetuksitekemisestä, sen kansanvaltaisen ja sosialistisen toimintalinjan selkiinnyttämisestä, jota käyttäen voidaan toteuttaa asetetut käytännölliset tavoitteet. Toisaalta on jatkuvasti välttämätöntä pitää esillä valtiollisen elämän perustavia kysymyksiä eli suhtautumista kansan valitsemien elinten, eduskunnan, hallituksen ja kunnallisten päätöksentekoelinten toimintamahdollisuuksiin, sekä vaatimusta kansalaisten oikeusturvasta ja yhdenvertaisuudesta ja vapaasta oikeudesta mielipiteen ilmaisuun.

Suhtautuminen valtiovaltaan

Sosialidemokratian suhtautuminen valtiovaltaan on yleensä ollut pragmaattinen eli se on määräytynyt käytännön pohjalta. Toisaalla on nähty siinä olevan piirteitä, jotka saattavat kääntyä voimakkaastikin työväestöä vastaan: valtiovallan on katsottu ylläpitävän porvarillista valtakoneistoa. Mutta käytännöllisessä poliittisessa toiminnassa on kiinnitetty päähuomio valtiollisen vallankäytön julkisuuden parantamiseen ja kansanvaltaistamiseen sekä virkamieskunnan poliittisen merkityksen esilletuomiseen tarkoituksena sitä kautta laajentaan työväenliikkeen vaikutusta valtiollisen vallan käyttämisessä. Tämä on samalla merkinnyt sitä, että paljolta työväenliikkeen toiminnan seurauksena valtiovallalle on tullut aktiivista taloudellista ja sosiaalipoliittista roolia, jota parlamentaarinen hallitus voi huomattavalla tavalla ohjailla, ja joka voi sisällöltään olla vähintään kahdenlaista, työväenehtoista tai pääomalle suotuista.

Sosialidemokraateille valtiollisen vaikutusvallan lisääminen on jatkuvaa toimintaa, jossa voidaan erottaa kaksi puolta. Toisaalta vaaditaan kansanvaltaisesti valittujen päätöksentekoelinten valtaoikeuksien lisäämistä erityisesti taloudellisessa päätöksenteossa ja uusien kansanvaltaisten kontrolli- ja päätöksentekoelinten muodostamista yritys- ja virastodemokratian puitteissa. Toisaalta kamppaillaan puolueen kannatuksen kohottamiseksi ja sen poliittisen linjan tunnetuksitekemiseksi, jotta saataisiin puolueen esittämiin ratkaisuihin tarvittava kansanjoukkojen tuki.

Lähivuosina aatteellispoliittista keskustelua ja ennen muuta perustuslakien uudistamisesta käytävää keskustelua ajatellen sosialidemokraattien kannalta olennaisin aihe on käsitykseni mukaan juuri suhtautuminen valtiovaltaan. Analyysia ei tarvita ainoastaan siitä, miten pääomapiirit vaikuttavat valtiolliseen päätöksentekoon, vaan myös siitä mikä on valtiollisen päätöksenteon suhde kehittyneen yritysdemokratian olosuhteissa tehtävään päätöksentekoon tai kunnalliseen ja alueelliseen päätöksentekoon.

Kansainvälinen vuorovaikutus

Työväenliikkeen aatteelliseen perusrakenteeseen on aina liittynyt voimakas kansainvälisen vuorovaikutuksen korostus. Teknologian, tuotantotoiminnan ja kaupan luonne on nykypäivänä olennaisesti kansainvälistä yhteistyötä, jonka poliittinen kontrolloiminen ja suuntaaminen ei ole mahdollista ilman kansainvälisten kysymysten syvällistä aatteellista selvittelyä.

Suomalaiselle sosialidemokratialle näyttää olevan ainakin kolme sellaista tehtäväkenttää, joiden puitteissa meidän pitää ja meillä on mahdollisuuksia edelleen osaltamme varmistaa YYA-sopimukseen perustuvan puolueettomuuspolitiikkamme jatkuminen.

Ensinnäkin pääoman kansainvälistymisen myötä on voitava kehittää työväenliikkeen kamppailua. Tämä koskee erityisesti kehittyneissä kapitalistisessa maissa toimivia ammattiyhdistysliikkeitä ja toisaalta sosialidemokraattisten ja sosialististen puolueitten yhteyksiä. Samalla on tämän yhteistyön puitteissa mahdollista vaikuttaa rauhanomaisen rinnakkainolon politiikan voimistumiseen.

Toiseksi sosialidemokraattisen ja kommunistisen työväenliikkeen kansainvälisen dialogian jatkuminen on turvattava myönteisessä hengessä. Tämän toiminnan avulla voidaan olennaisesti ehkäistä kansainvälis-poliittisen ilmapiirin kiristymistä ja edistää jännityksen lievenemiskehitystä.

Kolmanneksi sosialidemokratialla on aatteelliset velvoitteet jatkuvasti tehostaa toimintaa kehitysmaiden olosuhteiden parantamiseksi. Tässä on kysymys sekä suorista avustuksista vapaudestaan kamppaileville kansoille, että pyrkimyksestä vaikuttaa kansainvälisen kaupan rakenteisiin nykyistä suuremman oikeudenmukaisuuden toteuttamiseksi.

Yhteistyön rakentaminen

Suomalaisen sosialidemokratian kehitysnäkymien kannalta on merkittävää pohtia sitä, miten saadaan kootuksi se tarvittava poliittinen voima, joka kansan tahtoon perustuen kykenee johtamaan maata edistyksellisen demokratian edellyttämiin rakenteellisiin uudistuksiin.

Historiallinen tosiseikka on, että maamme työväenliike on jakautunut kahteen voimakkaaseen pääsuuntaan. Aatteellispoliittisen keskustelun tasolla voidaan osoittaa runsaasti seikkoja, jotka puoltavat työväenpuolueiden yhteistyötä mutta samalla myös työväenpuolueiden ja muiden pienituloisiin väestöryhmiin pääasiallisen kannatuksensa perustavien puolueiden yhteistoimintaa. Tavoiteltavat uudistukset ovat yhtä tärkeitä niin työläisille, toimihenkilöille kuin maaseudun pienviljelijöille tai kalastajille.

Porvarillisten keskiryhmien piirissä kierretään kuitenkin liian usein valintojen tekemistä silloin, kun tulee käytännöllisesti ratkaistavaksi asettuminen työväenliikkeen kanssa samaan rintamaan. Siitä huolimatta ei pidä väsyä kysymästä keskustalta ja sen kannattajakunnalta yhä uudelleen politiikan tavoitteita.

Suomalainen yhteiskunta on tulossa yhä tärkeämpien valintojen eteen. Vähävaraisen kansanosan sosiaalisen ja taloudellisen aseman turvaaminen edellyttää suunnitelmallisen ja yhteiskunnan ohjaaman talouspolitiikan harjoittamista. Suomen kansainvälistä kilpailukykyä ei myöskään kyetä enää riittävästi yksityisen pääoman turvin takaamaan.

Sosialidemokraattien lähtökohta yhteistyön rakentamisessa työväenpuolueiden ja keskustan välillä perustuu vähävaraisten kansalaispiirien yhdensuuntaisten tavoitteiden toteuttamiselle. Sitä voidaan näin ollen pitää sekä varsin käytännöllisenä, että aatteellisesti kestävänä. Ilmeistä on, että tuon yhteistyön kehittyminen tai kehittymättömyys samalla ratkaisee varsin pitkälle kansaivaltaisten uudistusten toteuttamismahdollisuudet.

AMMATTIYHDISTYSOPISTO

KILJAVA

7 kk:n kansankorkeakoulukurssi

1 kk:n kursseja

1—2 viikon luottamusmies- ja

työsuojelukursseja

Osoite: 05250 KILJAVA, puh. 90/275 946

UUSI ■ VÄRIKÄS ■ NYKYAIKAINEN ■ SUOMALAINEN

KODIN SUURI TIETO-SANA-KIRJA

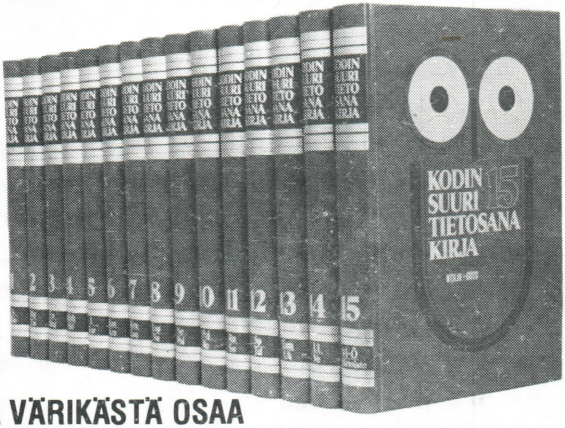

15 SUURTA VÄRIKÄSTÄ OSAA

Tilaajille lahjaksi elektronilaskin.

WEILIN+GÖÖS

Pekka Oivio

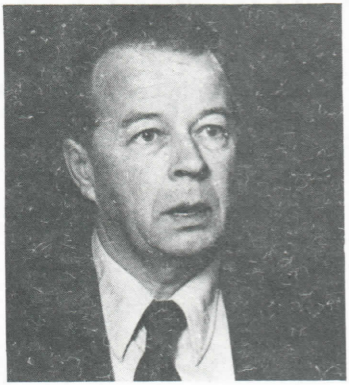

Työehtosopimuspolitiikan näkymistä

□ SAK:n talous- ja työehtosopimuspolitiikan perustavoitteina ovat vuoden 1971 edustajakokouspäätösten mukaisesti täystyöllisyyden saavuttaminen ja ylläpitäminen, vakaa hintataso, mahdollisimman nopea ja tasainen reaaliansioiden nousu sekä tulo- ja varallisuuserojen kaventaminen.

Kaikki edellä mainitut talous- ja työehtosopimuspolitiikan tavoitteet riippuvat hyvinkin ratkaisevasti toisistaan. Mikäli tärkeysjärjestyksessä ensimmäistä eli korkean työllisyyden ylläpitämistä ei kyetä saavuttamaan, niin sen seurauksena myös tärkeysjärjestyksessä kolmannen eli mahdollisimman tasaisen ja nopean reaaliansioiden nousun saavuttaminen on vaikeata. Mikäli tärkeysjärjestyksessä toiseksi tärkein vakaan hintatason saavuttaminen vaarantuu ja inflaatio pääsee valloilleen, ei perustavoitteista neljättä eli tulo- ja varallisuuserojen kaventamista voida toteuttaa. Mikäli inflaatio jatkuu voimakkaana, niin ennen pitkää se saattaa vaarantaa myös työllisyyden ylläpitämisen sen vuoksi, että maan hintakilpailukyky, nimenomaan vientiteollisuuden kilpailukyky heikkenee ja maksutase muodostuu pysyvästi alijäämäiseksi. Seurauksena on vuorostaan ennen pitkää myös työllisyyden heikkeneminen.

Vuonna 1971 pidetyssä SAK:n edustajakokouksessa lähdettiin myös siitä, että ensisijaisesti tulisi edelleenkin jatkaa keskitettyjen työehtosopimusratkaisujen linjaa. Varsinkin nykyisen kaltaisessa taloudellisessa tilanteessa on varsin helppo esittää perusteluja siitä, että tuota päätöstä pyrittäisiin edelleen noudattamaan ja ensisijaisesti pyrittäisiin keskitettyyn ratkaisuun. Maamme maksutasetilanne, inflaatiovauhti sekä kasvava työttömyys ovat sellaisia ongelmia, että niiden ratkaisemisessa tarvitaan myös keskitettyä työehtosopimuspolitiikkaa. Sitä tarvitaan sitäkin perustellummin kuin inflaatio meillä jatkui vuonna 1975 muita maita selvästi nopeampana.

SAK:n sääntöjen 24 §:n mukaisesti keskusjärjestö voi käydä työnantajapuolen kanssa neuvotteluja ja solmia ns. yleissopimuksen. Jäsenliitoilla on mahdollisuus sanoutua tällaisesta yleissopimuksesta irti. Tammikuun lopussa 1976 ollaan luonnollisesti tilanteessa, jossa jäsenliitoilla on täysin vapaa valta joko ottaa tai jättää, joko hyväksyä mahdollinen keskitetty sopimussuositus tai hylätä se. Siten keskusjärjestöjohtoinen politiikka SAK:n nykyisten sääntöjen puitteissa edellyttää jäsenliitoilta varsin pitkälle menevää

yksimielisyyttä ja solidaarisuutta toisia jäsenliittoja kohtaan.

Ammattiyhdistysliikkeen toiminnassa luottamus reaaliansiokehityksen vakavuuteen vaikuttaa myös sopimuskauden pituuteen. Siihen vaikuttaa luonnollisesti myös suhdannekehitys ja taloudellinen tilanne. Vuonna 1976 ei ole edellytyksiä pyrkiä yhtä vuotta pitempiin sopimuksiin. Tämä on perusteltua muun muassa siitäkin syystä, että suhdannenousun ennustaminen on erittäin vaikeata. Sen arvioidaan alkavan vuonna 1977. Sen lisäksi voidaan mainita, että SAK:n edustajakokous kesäkuussa 1976 todennäköisesti viitoittaa tulevan edustajakokouskauden työehtosopimuspoliittisia linjoja.

Viime vuosien työehtosopimuskierrosten yhteydessä on varsin paljon keskusteltu tulopoliittisten ratkaisujen laajaalaisuudesta ja niiden sisällöstä. Kun viime vuosina on toteutettu merkittäviä sosiaalipoliittisia uudistuksia, pidennetty vuosiloma, parannettu eläkejärjestelmää, aikaansaatu lomaltapaluuraha jne. on todennäköistä, että yhtä laajoihin sosiaalipoliittisiin uudistuksiin ei lähivuosina ole mahdollisuuksia. Tämä ei kuitenkaan merkitse sitä, etteikö mahdollisiin keskitettyihin sopimuksiin pyrittäisi liittämään sosiaalipaketteja. Meillä on edelleen useita sosiaalipolitiikan alueita kehittämättä. Samoin on syytä todeta, että useat talouspoliittiset kysymykset tulevat sopimuskierrosten yhteydessä edelleen näyttelemään varsin keskeistä osaa.

Viime vuosien suuret investoinnit on pyritty maksattamaan palkansaajilla voimakkaan inflaation kautta. Siitä syystä työnantajat ovat työpaikkatasolla suostuneet varsin helposti työehtosopimuksissa sovittuja korotuksia suurempiin korotuksiin. Työnantajat ovat lähteneet siitä, että kaikki työvoimakustannusten nousut voidaan hyvän markkinatilanteen vallitessa siirtää hintoihin. Tämän osalta ollaan kuitenkin tulossa perimmäisten kysymysten äärelle. Inflaation jatkuessa ja menekkivaikeuksien ollessa tosiasia ei enää voidakaan mielin määrin kohottaa hintatasoa aina-

kaan silloin kun tuotteita pitää markkinoida kansainvälisille markkinoille.

Mikäli kustannuskehitystä ei saada kuriin, päädytään pakkolomautuksiin, yritysten toiminnan keskeyttämiseen tai jopa lopettamiseen. Tämän joutuvat nimenomaan maksamaan heikoimmassa asemassa olevat. Myös ammattiyhdistysliikkeen toimenpiteet ja kannanotot vaikuttavat kokonaistaloudelliseen kehitykseen, vaikuttavat siihen minkälaiseksi inflaatiokehitys, työllisyys ja maksutasekehitys muodostuvat. Vaikkakaan palkat, kuten on tapana sanoa, eivät ole inflaation syy, niin myös palkka- ja työehtosopimusratkaisuilla voidaan melkoisesti vaikuttaa inflaatiovauhtia joko nopeuttavasti tai hidastavasti.

TYÖVÄENKUNTOLIITTO ON
TYÖVÄENJÄRJESTÖJEN
YHTEISLIITTO

ota kuntoilu tavaksi

TYÖVÄEN KUNTOLIITTO ry.

Matti Kaukoranta

TVK-laisen ay-toiminnan näkymiä

"TVK on toimihenkilö- ja virkamiesryhmien ammatillinen keskusjärjestö, joka on osa ammattiyhdistysliikettä. TVK:n tehtävänä on aikaansaada ja turvata kaikille sen jäsenistöön kuuluville mahdollisimman korkea elämisen laatu, johon kuuluvat taloudellinen ja sosiaalinen turvallisuus, terveys, viihtyvyys ja vapaa-ajan vietto ihmisarvoisessa elinympäristössä."

TVK-laisella ay-toiminnalla on yli 50-vuotiset perinteet. Nykyisen TVK:n, Toimihenkilö ja Virkamiesjärjestöjen Keskusliiton edeltäjiin kuuluva Henkisen Työn Yhtymä perustettiin vuonna 1922.

Edellä on lainaus kesäkuussa 1975 pidetyssä 20. liittokokouksessa hyväksytyn TVK:n ensimmäisen periaateohjelman alkukappaleesta, TVK:n yleisistä tehtävistä ja tavoitteista osana ammattiyhdistysliikettä. TVK on myös osa työväenliikettä jos työväenliike perinteistä terminologiaa laventaen tajutaan laajassa mielessä kaikkien palkansaajaryhmien yhteisiä etuja ajavaksi liikkeeksi. Virkamies-toimihenkilö ei varmaankaan vielä tänään jokaisessa yksittäistapauksessa tunne itseään osaksi työväenliikettä, eikä jokainen työmies vielä tänään ole valmis tähän samaistamiseen suostumaan, mutta selvä kehitys vuodesta 1922 tähän päivään viittaa yhä laajenevaan yhteenkuuluvuuden molemminpuoliseen tunnustamiseen. Niinpä ainakin merkittäväksi osaksi puhdasta palkansaajaväestön ay-liikettä TVK, sen 23 jäsenjärjestöä sekä niiden kolmesataatuhantinen henkilöjäsenkunta tänään luetaan myös muiden kuin vain TVK-laisten itsensä toimesta. Pidän tämän kirjoituksen julkaisemista Työväen Kalenterissa 1976 vertauskuvallisena osoituksena tästä aikaisemmin varmasti perustellunkin epäluulon hälventämisestä TVK -laista ay-liikettä ja sen tavoitteita kohtaan.

TVK-laisen ay-toiminnan näkymiä tarkasteltaessa lienee perusteltua ja tarkoituksenmukaista lähteä niistä virallisista linjauksista, joita viime kesän liittokokous kolmeksi seuraavaksi vuodeksi TVK:lle hahmotteli. Yhtenä merkittävimmistä päätöksistä on pidettävä valmisteluvaiheen kompromisseina syntyneen periaateohjelman hyväksymistä muutoksitta. Tämä seitsemän osa-aluetta käsittävä asiakirja tarjoaa nähdäkseni riittävän hyvän lähtökohdan ja rajauksen nyt tarkasteltavina oleviin näkymiin.

Ensimmäinen kappale käsittelee TVK:n yleisiä tehtäviä ja tavoitteita. Sen lisäksi, mitä tästä on jo sanottu, TVK:n tavoitteena on kehittää yhteiskuntaa kansanvaltaisin

keinoin entistä tasa-arvoisemmaksi. Tämä tapahtuu mm. työ- ja virkaehtosopimuspoliittisin keinoin ja ratkaisuin. Toisen, TVK:n ensisijaisia tavoitteita koskevan kappaleen sanoma linjaa TVK:n harjoittamaan korkean työllisyysasteen turvaavaa, oikeudenmukaista tulonjakopolitiikkaa, jonka tavoitteena on palkkaerojen supistaminen. Myös yritys- ja pääomatulot on saatava sisällytetyiksi työmarkkinaratkaisuihin. Kaiken kaikkiaan neuvottelu- ja sopimusjärjestelmiä on kehitettävä, keskeisenä tavoitteena palkansaajaryhmien tasavertainen asema eri sopimusjärjestelmissä.

Kolmas kappale koskee tavoitteiden saavuttamisen toiminnallisia edellytyksiä. Luonnollisena lähtökohtana on tällöin tehokas järjestöorganisaatio yhtyneenä korkeaan järjestäytymisasteeseen. Molempien suhteen TVK:ssa on vielä alakohtaisesti paljonkin parantamista. Henkilöjäsenkunnasta on vanhastaan enemmistö (n. 60 %) kuulunut julkisen sektorin jäsenliittoihin, joiden järjestäytymisaste on myös ollut korkein. Yksityissektorin toimihenkilöjärjestöjen viime vuosien voimakas kasvu enteilee kuitenkin lupaavaa kehitystä. Myös järjestörajojen selkiinnyttämiselle on olemassa hyvät lähtökohdat ja selvitykset sekä suuntaviivat. Jäsenkunnan sisäinen yhteenkuuluvuus ja solidaarisuus ovat kasvaneet 1970-luvulla, mutta organisatorisesti tämä ei ole näkynyt riittävästi.

Neljäs kappale käsittelee TVK:n suhteita julkiseen valtaan, poliittisiin puolueisiin, työmarkkinaosapuoliin sekä muihin järjestöihin ja yhteisöihin. TVK on puoluepoliittisesti sitoutumaton, mutta se on valmis harjoittamaan yhteistyötä kaikkien niiden poliittisten voimien kanssa, joilla on TVK:n kanssa samansuuntaiset tavoitteet palkansaajien oikeudellisten, taloudellisten ja sosiaalisten etujen ajamisessa. Jokainen voi tehdä tässä kohdin omat johtopäätöksensä, mutta on selvää, että työväenpuolueet kuuluvat näihin voimiin. Suhteet muihin palkansaajajärjestöihin ovat keskeisessä asemassa ja niitä tulee kehittää kaikissa muodoissa on kaikilla järjestötahoilla. Suhteissaan työnan-

tajajärjestöihin TVK pyrkii asiallisiin ja hyviin neuvottelusuhteisiin, mutta kieltäytyy selkeästi sellaisesta yhteistyöstä, jolla pyritään hämärtämään työn ja pääoman välinen ristiriita.

TVK:n tavoitteita työelämän kehittämiseksi ja uudistamiseksi käsittelee viides kappale. Työllisyys, työntekijöiden vaikutusmahdolllisuuksien lisääminen, työsuojelu, rationalisointi ja koulutus ovat puhuvia alaotsakkeita, joita käsitellään nykyaikaisen ay-toiminnan hengessä. Niinpä TVK ajaa tinkimättömästi työntekijöiden vaikutusmahdollisuuksien lisäämistä työelämässä ja katsoo, että työntekijöiden tulee voida päättää demokraattisesti työhön ja työympäristöön liittyvistä kysymyksistä sekä osallistua tasavertaisina päätöksentekoon työn tulosten käyttämisestä.

TVK:n yhteiskunnallisia tavoitteita on pyrkimys sellaiseen yhteiskuntaan, jossa sen jokaisella jäsenellä on samat oikeudet ja velvollisuudet: Kansanvaltaan ja tasaarvoon ilman syrjintää. Tähän kuuluvat mm. kaikille tasavertaiset mahdollisuudet saada koulutusta ja kehittää itään työelämää varten. Asuminen ja asuntopolitiikka ovat suomalaisen yhteiskunnan kohtalonkysymyksiä. TVK lähtee siitä, että jokaiselle kansalaiselle on voitava turvata mahdollisuus kohtuullisin kustannuksin tyydyttävään ja riittävän kotkeaan asumistasoon. VVO:n jäsenyhteisönä TVK on mukana asumisturvallisuuden vähimmäisvaatimukset toteuttavassa vuokra-asuntotuotannossa. Maapolitiikassa TVK pyrkii siihen, että yhteiskunnalla tulee olla oikeus lunastaa maata maan kaavoittamattomaan hintaan.

Elintasoon kuuluu riittävä vapaa-aika ja mahdollisuudet sen mielekkääseen käyttämiseen. TVK tähtää vapaa-ajan lisäämiseen ja sen käyttämisen monipuolistumiseen, jotta ihmisille suodaan mahdollisuudet myös henkisten ja fyysisten voimien kartuttamiseen ja kulttuuritarpeiden tyydyttämiseen. Tällöin on myös elinympäristön suojeleminen turvattava lakisääteisesti ja lakien noudattamista valvottava tehokkaasti.

Kansainvälinen toiminta on perinteinen osa työväenliik-

keen ja ay-liikkeen työtä. Ay-liikkeen puolella TVK on yhdessä SAK:n kanssa ylläpitämässä ja kehittämässä monipuolisia kansainvälisiä suhteita. TVK korostaa periaateohjelmansa seitsemännessä kappaleessa kansainvälisen toiminnan merkitystä oloissamme, joissa kansainvälisen vapaan markkinatalouden vaikutukset heijastuvat aikaisempaa välittömämpinä ja voimakkaampina myös toimihenkilöammatteihin. Edunvalvonnan ohella kansainvälisen toiminnan tavoitteena tulee olla kansojen välisen ystävyyden ja rauhan edistäminen. TVK antaa oman panoksensa kansainväliseen solidaarisuustyöhön mm. kehittämällä ja käyttämällä omaa kansainvälistä avustusrahastoa.

Työväenliike, ay-liike on yhteistyötä, joukkotoimintaa, jossa yhteiset tavoitteet aikaansaavat sen voiman ja solidaarisuuden, jolla syntyy myös tuloksia. Työväenliike on järjestäytynyttä joukkoliikettä, jonka eri osatekijät kulloinkin tarkoituksenmukaiseksi katsotulla tavalla totetuttavat eri toimintoja. Eivät ehkä aina joka hetki kaikkein tarkoituksenmukaisemmalla, rationaalisemmalla tavalla, koska kyse on ihmisten yhteistoiminnasta ja meitä on monta moneksi. Toivottavasti tämä kirjoitus on omiaan edistämään TVK-laisen ay-liikkeen ja perinteisen työväen ay-liikkeen joukkojen ymmärtämyksen syvenemistä. TVK:n periaateohjelma ja sen avaamat näkymät eivät ainakaan liene esteenä.

Rakennuskunta Hakan toiminta on yhteistyötä. E-liikkeen ensisijaisena rakentajana koko maassa Haka rakentaa työväenliikkeen laitoksille toimitiloja ja tuotantolaitoksia. Ammattiyhdistysliikkeen voimistuva mukanaolo Hakan toiminnassa luo entistä paremmat mahdollisuudet vaikuttaa maamme asuntotilanteeseen.
Asuntotuotanto on edellytys työpaikkakysymyksen ratkaisemiselle. E-liike, ammattiyhdistysliike, teollisuus-, liike-ja rahalaitokset yhteistoiminnassa Hakan kanssa pyrkivät täyttämään tämän edellytyksen.
Rakennuskunta Hakan laajeneva toimiala ja -alue sekä lisääntyvä yhteistyö E-liikkeen ja ammattiyhdistysliikkeen kanssa on näkyvää työtä kuluttajan parhaaksi.

HAKA **RAKENNUSKUNTA HAKA**

Hämeentie 68, 00550 Helsinki 55, puh. 90-750 371
Vapaudenkatu 6, 15110 Lahti 11, puh. 918-21 881
Viljavarastontie 4, 32200 Loimaa, puh. 923-3494
Kauppakatu 16, 40100 Jyväskylä 10, puh. 941-214 025

Jaakko Kalela

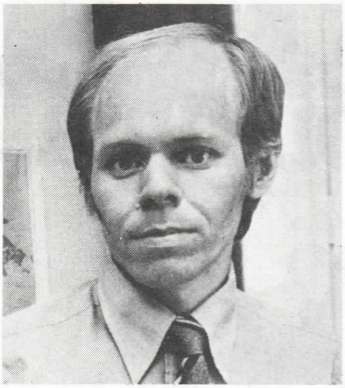

Ulkopolitiikan välitilinpäätös

□ Euroopan turvallisuus- ja yhteistyökonferenssin historiallinen päätöskokous Helsingissä kesällä 1975 selkeytti olennaisesti maanosamme poliittista tilannetta ratkaisemalla keskeisimmät toisen maailmansodan ja sitä seuranneen kylmän sodan avoimiksi ja spekulaatioille alttiiksi jättämät kysymykset. Ponnistuksia vanhojen ennakkoluulojen voittamiseksi ja jännityksen lientymiskehityksen lujittamiseksi on kuitenkin jatkettava herkeämättä.

Myös Suomen kansainvälisissä suhteissa vuosi 1975 merkitsi monien pitkäaikaisten pyrkimysten toteutumista. Näiden saavutusten ansiosta ulkopolitiikkamme perusta on lujempi ja kansainvälinen asemamme vakaampi ja arvostetumpi kuin koskaan aikaisemmin.

Ulkopolitiikkamme sisäiset edellytykset ovat jatkuvasti parantuneet. Kansan luottamus ja tuki Paasikiven-Kekkosen linjalle on kasvanut sekä mielipidetutkimuksin että erilaisten organisoitujen ryhmien toiminnan perusteella mitattuna. Hallitustemme laajapohjaisuus ja ulkopoliittinen aktiivisuus ovat lisänneet virallisen ulkopolitiikkamme vakavuutta ja uskottavuutta. Merkittävää on ollut presidentti Kekkosen hankauksettomaksi kehittynyt yhteistyö SDP:n kanssa. Myös kaikki spekulaatiot linjanmuutoksista mahdollisten henkilövaihdosten yhteydessä on kyetty torjumaan. Tässä suhteessa tilannetta rauhoitti olennaisesti presidentti Kekkosen suostuminen sosialidemokraattien pyyntöön olla käytettävissä ehdokkaana sääntömääräisissä presidentinvaaleissa 1978.

Yhteistyö laajentunut

Suomen suhteet muihin valtioihin ja erityisesti naapurimaihin ovat kehittyneet suotuisasti. Jatkuvasti laajeneva yhteistyömme Neuvostoliiton kanssa perustuu YYA-sopimukseen, jonka voimassaoloaikaa jatkettiin vuonna 1970 kahdellakymmenellä vuodella. Suhteittemme erinomaisesta tilasta ovat osoituksena johtavien valtiomiestemme säännölliset tapaamiset ja niiden yhteydessä hyväksytyt asiakirjat. Maittemme kauppa on viime vuosina saavuttanut laadullisesti uuden tason ja jo 20 vuotta jatkunut tieteellis-tekninen yhteistoimintamme on tuottanut konkreettisina tuloksina yhä uusia teollisia yhteistyöprojekteja. Kaupallis-taloudellisten suhteittensa lujan perustan ansiosta Suomi saattoi yleismaailmallisen energiakriisin aikana 1974—75 merkittävästi lisätä vientiään Neuvostoliittoon, millä oli olennaisen tärkeä merkitys maksutase- ja työllisyystilanteellemme.

Yhteistoimintamme muiden pohjoismaiden kanssa on viime vuosina laajentunut ja institutionalisoitunut sekä monenkeskisellä että kahdenvälisellä pohjalla. Vuonna 1973 perustettiin pohjoismainen ministerineuvosto ja sille pysyvä sihteeristö. Taloudelliset suhteet ovat jatkuvasti laajentuneet ja monipuolistuneet, myös kahdenvälisin järjestelyin. Pääministeri Sorsan ja Palmen neuvotteluissa elokuussa 1974 päätettiin perustaa pysyvä suomalais-ruotsalainen komitea edistämään maittemme teollis-taloudellista yhteistyötä. Samanaikaisesti kuitenkin erilainen suhtautuminen poliittiseen ja taloudelliseen integraatioon sekä kansainvälisiin energiakysymyksiin on tuonut ongelmia myös pohjoismaiseen yhteistoimintaan.

Syyskuussa 1971 Suomi teki molemmille Saksan valtioille ehdotuksen suhteitten normalisoinnista ja toisen maailmansodan avoimiksi jättämien kysymysten selvittämisestä. Neuvottelut alkoivat seuraavana vuonna ja ne johtivat tammikuussa 1973 diplomaattisten suhteiden solmimiseen. Samanaikaisesti astui voimaan SDT:n kanssa neuvoteltu sopimus keskinäisten suhteiden perusteista, kun taas keskustelut vastaavista järjestelyistä SLT:n kanssa jatkuivat aina syyskuulle 1974. Tällöin annettiin yhteinen julkilausuma suomalais-länsisaksalaisista suhteista. Keväällä 1975 solmittiin Suomen ja SDT:n välillä konsulisopimus, jonka yhteydessä ratkaistiin meidän kantamme saksalaisten kansalaisuuskysymyksiin. Tämä merkitsi yli 20 vuotta meille monia ongelmia aiheuttaneen Saksan kysymyksen poistumista päiväjärjestyksestä Suomen osalta.

Länsi-Euroopan integraatiokehityksen tultua uuteen vaiheeseen 1970-luvun alussa Suomi joutui perusteellisesti uudelleen arvioimaan kaupallis-taloudellisen yhteistyöpolitiikkansa perusteita. Lähinnä SDP:n puoluekokouksen (1972) vaatimuksesta eri osaongelmat otettiin laajan kokonaistarkastelun kohteeksi. Vähitellen muotoutui maamme "kauppapoliittinen kokonaisratkaisu", jonka osia ovat: Sev-sopimus (1973), EEC-sopimus (1973), päätös tullinalennusten ulottamisesta Neuvostoliiton-kauppaan (1973), SDP:n vaa-

timat taloudelliset suojalait (1974), sopimukset kaupanesteiden vastavuoroisesta poistamisesta kaupassa muiden Itä-Euroopan sosialististen maiden kanssa (1974—75) sekä ETYK:n päätösasiakirjan taloudellista yhteistyötä koskevat päätökset (1975).

Rauhanpoliittista aktiivisuutta

Suomen ulkopolitiikan kansainvälisesti näkyvin osa on epäilemättä liittynyt maamme pyrkimyksiin rauhan lujittamiseksi ja kansainvälisen jännityksen lientämiseksi. Vuosina 1969 ja 1970 Suomi ehdotti kaikille Euroopan valtioille sekä Kanadalle ja Yhdysvalloille neuvotteluja Euroopan turvallisuus- ja yhteistyökokouksen koollekutsumisesta. Monenkeskiset konsultaatiot aloitettiinkin maamme kutsusta 1972 ja itse konferenssi avattiin Helsingissä kesällä 1973. Tämän jälkeen ETYK:n komiteatyöskentely jatkui lähes kahden vuoden ajan Genevessä ja konferenssin päätösasiakirja, "Helsingin julistus" allekirjoitettiin Helsingin huippukokouksessa kesällä 1975. Suomi vastasi konferenssin järjestelyistä niiden vaikeimmilta osin ja edustajiemme panos oli ajoittain ratkaiseva kompromissipäätöksiä muotoiltaessa. Kokonaisuutena ETYK merkitsi Suomen rauhantahtoisen puolueettomuuspolitiikan kansainvälistä läpimurtoa.

Suomen rauhanpoliittinen aktiivisuus ei ole kuitenkaan rajoittunut Pohjolaan ja Eurooppaan, vaan voimavarojensa puitteissa maamme on pyrkinyt edistämään jännityksen lientymistä laajemmillakin forumeilla. Se vaikutti aktiivisesti ydinsulkusopimusta koskeneisiin neuvotteluihin 1968 ja 1975, se toimi SALT-neuvottelujen isäntänä 1969—72, se on tukenut ponnisteluja kemiallisten aseiden kehittämiseksi ja sen aloitteesta sekä puheenjohdolla valmisteltiin YK:n asettamassa asiantuntijaryhmässä tutkimus ydinaseettomiin vyöhykkeisiin liittyvistä kysymyksistä. Vuosina 1969—70 Suomi oli turvallisuusneuvoston ja 1972—74 talous- ja sosiaalineuvoston jäsen. Lisäksi edustajillemme on annettu lukuisia keskeisiä tehtäviä muissa YK:n

elimissä ja kansainvälisissä järjestöissä. Vuosina 1974–75 Suomi tuki yksiselitteisemmin kuin mikään muu vastaava valtio pyrkimyksiä uuden maailmanlaajuisen taloudellisen järjestyksen rakentamiseksi. Lokakuusta 1973 lähtien suomalaisten upseerien ja valvontajoukkojen osuus YK:n rauhanturvaamistoiminnassa Lähi-Idässä on ollut keskeinen.

Suomen ulkopolitiikan välitilinpäätös syksyllä 1975 on vakuuttavan positiivinen. Tämä ei kuitenkaan oikeuta meitä itsetyytyväiseen laakereilla lepäämiseen. Ulkopolitiikkamme on kyettävä ratkaisemaan alati muuttuvan kansainvälisen tilanteen mukanaan tuomat ongelmat. Samalla on valvottava, etteivät ulkopolitiikan perusteet pääse muuttumaan. Turvallisuuttamme ei mikään välitön ulkoinen uhkaa, mutta välillisesti sen saattavat vaaraan mm. spekulaatioille altis tilanne Pohjois-Euroopassa, varustelukilpailun jatkuminen, avoimet kansainväliset kriisit sekä monet maailmanlaajuiset sosiaaliset epäoikeudenmukaisuudet. Tämän vuoksi rauhanponnisteluja on jatkettava. Lisäksi kansainväliset menestyksemme luovat toimintaamme kohdistuvia odotuksia. Meidän on kyettävä vastaamaan tulevaisuuden haasteisiin.

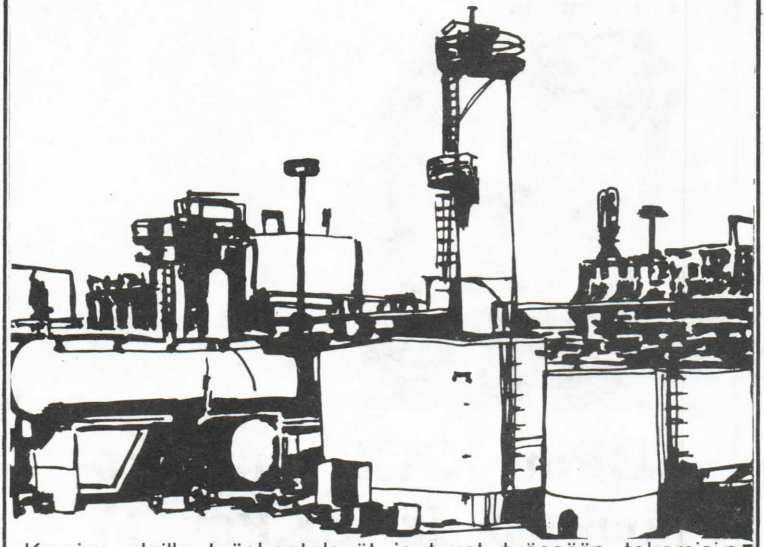

Kemian aloilla työskentelevät joutuvat työssään tekemisiin vaarallisten aineiden kanssa.
Turvallisen työsuojelun puuttuessa ovat kemian työntekijät järjestäytyneet miltei sataprosenttisesti

Kemian Työntekijäin Liittoon (KTL)

Taistelussaan tehostetun työsuojelun hyväksi on tämä järjestäytynyt työväki jo kyennyt poistamaan useita epäoikeudenmukaisuuksia työelämässään.

Kemian Työntekijäin Liitto r.y.

Paasivuorenkatu 5 A, 00530 Helsinki 53, puh. 765 755

Eero Rantala

SDP:n XXX puoluekokouksen ja SKP:n 17. edustajakokouksen talouspoliittisten kannanottojen vertailua

□ Suomen Sosialidemokraattinen Puolue ja Suomen Kommunistinen Puolue pitivät puoluekokouksensa touko-kesäkuussa 1975. Kokoukset ajoittuvat lähekkäin mielenkiintoiseen ajankohtaan.

Hallituksen lähiviikkoina tapahtuva kaatuminen ja ennenaikaiset eduskuntavaalit tiedettiin tuolloin. SDP:llä oli takanaan pitkä vaikeiden taloudellisten aikojen hallitusvastuu, SKP:llä puolueen sisäisten ristiriitojen rasittama oppositiokausi. Maamme taloudellisten vaikeuksien ennakoitiin kehittyvän yhä ankarampaan suuntaan vuoteen 1976 mennessä. Työväenliikkeen yhteistyökysymys oli nousemassa uudelleen vakavasti esiin sekä periaatteellisessa että käytännöllisessä mielessä.

Tässä katsannossa on SDP:n puoluekokouksen ja SKP:n edustajakokouksen talouspoliittisten kannanottojen vertailulla oma mielekkyytensä. Perustan vertailulle löytää toisaalta SDP:n sisäpoliittisesta julkilausumasta sekä talouspoliittisen ja teollisuuspoliittisen valiokunnan käsittelemistä asioista ja toisaalta SKP:n esityksestä demokraattisten voimien yhteistyöohjelmaksi.

Lähtökohdat

Marxilaisina puolueina sekä SDP että SKP lähtevät talouspolitiikkaa luodatessaan kapitalismin pysyvästä kriisistä, joka par'aikaa on taas kärjistymässä. SDP:n sisäpoliittinen julkilausuma toteaa: "Nykyinen taloudellinen lama koko kapitalistisessa maailmassa osoittaa vastaan sanomattomasti, että markkinatalous ei enää kykene tyydyttävästi ohjaamaan talouselämän kulkua eikä laajentamaan sen pohjaa kasvuedellytyksiä vastaavalla tavalla". Toteamus tukeutuu puolueen periaateohjelmaan. SKP:n esitys demokraattisten voimien yhteistyöohjelmaksi alkaa osassa "käänne talouspolitiikkaan" seuraavasti: "Suomen kapitalistinen talous on ajautunut syvään kriisitilaan".

Punnitessaan syitä talouspolitiikkamme perusongelmiin toteaa SKP: "Suurpääomapiirien ohella huippukerrostumalla, suuryritysten ja suurten liikepankkien ympärille ryhmittyneellä finanssipääomalla on ratkaiseva vaikutus talouspolitiikan suuntaan". Vastaavan asian ilmaisee SDP teollisuuspoliittisessa ohjelmassaan: "Liikepankit, vakuutus-

yhtiöt, teollisuusyritykset ja niiden perustamat säätiöt ovat luoneet sellaisen ristiinomistuksen, jonka avulla ne voivat hallita taloudellista päätöksentekoa". Työn ja pääoman välinen ristiriita ja omistusta seuraava valta ovat molempien puolueiden analyysien peruslähtökohtia.

Talouspolitiikan tavoitteet määrittelee SDP siten, että "talouspolitiikan päätavoitteeksi on asetettava täystyöllisyyden ylläpitäminen, tulonjaon tasoittaminen, vakaa hintataso sekä ulkomaankaupan tasapaino". SKP esittää: "Talouspolitiikan peruslähtökohdaksi on otettava työtätekevien ongelmien helpottaminen, heidän elintasonsa ja hyvinvointinsa kohottaminen ja sosiaalisen turvallisuuden lisääminen".

Esitetyt vertailevat lainaukset osoittavat, että sekä SDP että SKP analysoivat talouspolitiikan peruslähtökohdan ja tavoitteet samalla mitalla. Eroavuudet ovat lähinnä keinoissa. Etsimättä eroja tarkoituksellisesti on syytä todeta, että kirjoitetussa ohjelmassa erot näkyvät vähemmän kuin käytännössä. Todellinen ero on sanojen erilaisessa merkityksessä, sisällössä, sanan takana olevassa politiikassa.

Talouspolitiikan keinot

Työväenliikkeen keskeisiä tavoitteita on turvata työväenluokan riippumattomuus kansainvälisestä ja kansallisesta pääomasta. SDP muistuttaa ulkopolittisessa asiakirjassaan EEC-sopimuksen irtisanomispykälän olemassa olosta. Tuodaan esiin irtisanomisen mahdollisuus. SKP edellyttää irtaantumista EEC-sidonnaisuudesta.

Molemmat puolueet vaativat pääomien maahan tuontia ja maasta vientiä tiukempaan valvontaan. Taloudellisen, teollisen ja tieteellisen yhteistyön perustaa SEV-maiden ja kehitysmaiden kanssa edellytetään laajennettavaksi. SKP:n yhteistyöohjelma esittää useimmiten varsin yksilöityjä toimenpiteitä. SDP osoittaa suunnan johon politiikalla tulisi pyrkiä. Onkin huomattava, että SDP:n ohjelmat ovat osa vuosien 1966—75 puoluekokousten laajaa ohjelma-asiakir-

jastoa. Näin ollen julkilausuman, yhteistyöasiakirjan ja ohjelmien tarkoituksen eroavuus vaikeuttaa kannanottojen vertailua.

Keinojen osalta ovat konkreettisia SKP:n vaatimukset tuonnin määrällisistä valikoivista rajoituksista, vientimaksusta, hintasäännöstelystä ja revalvaatiosta. SDP vaatii myös hintasäännöstelyä — aina hintasulkuun asti — mutta esittää muutoin yleisemmin ulkomaankaupan sääntelyä sekä vakaan hintatason tukemista valuutta- ja rahapolitiikalla. Keskitettyyn tulopolitiikkaan SKP suhtautuu täysin kielteisesti. Tätä on pidettävä talouspoliittisesti ja laajemminkin varsin keskeisenä erona työväenpuolueiden välillä.

Vaatimuksissa näkyy selvästi hallituspuolueen ja oppositiopuolueen ilmaisutavan ero. Vakavasti pitkäaikaista hallitusvastuuta kantavan puolueen on vaikea sitoa käsiään pitkälle yksilöidyillä keinoilla. SKP:n yhteistyöohjelma taas antaa tulevista tilanteista riippumatta moniksi ajoiksi mahdollisuuden takaportteihin ratkaisutilanteissa. "Me esitimme, mutta muut eivät tulleet selkeästi osoittamillemme linjoille".

Pitkälle tähdäten taas ovat SDP ja SKP pääomien omistamisen ja ohjauksen suhteen samaa mieltä. Vaaditaan liikepankkeja ja vakuutuslaitoksia säätiöineen saatettavaksi yhteiskunnan haltuun/hallintaan. Lyhyellä tähtäyksellä SKP vaatii liikepankkien keskuspankkiluoton lakkauttamista ja palaamista jyrkästi rajoitettuun rediskonttausjärjestelmään sekä Suomen Pankin tehokkaampaa ulkomaisen lainanoton valvontaa. SDP esittää Postipankin asemaa tehostettavaksi, investointipankkia perustettavaksi ja selvitettäväksi hallituksen vaikutuksen lisäämistä Suomen Pankin toiminnassa. Mielenkiintoista on, että SKP ei erityisesti mainitse valtion rahoituslaitosten — SP:a lukuunottamatta — käyttöä talouspolitiikan välineenä. Sen sijaan se vaatii valtion budjetin ulkopuolisia rahastoja siirrettäväksi budjetin piiriin.

On ilmeistä, että SDP:n ja SKP:n yhteisiä käytännöllispoliittisia tavoitteita silmällä pitäen on selvennettävä suh-

tautuminen valtion eri tavoin organisoituihin rahoituslaitoksiin ja niiden rooliin. Näin pitkän ajan tavoitteiden samansisältöisyydestä huolimatta tai juuri siitä syystä.

Teollisuus- ja energiapolitiikka

SDP:n puoluekokous hyväksyi ensimmäisenä puolueena maassamme teollisuuspoliittisen ohjelman. Siinä vahvistetaan periaateohjelmasta lähtien puolueen teollisuuspolitiikan periaatteet ja suuntaviivat. "Teollisuus on aineellisen ja henkisen hyvinvoinnin perustekijä". Hallittua taloudellista kasvua tavoitellen on teollisuuspolitiikassa toteutettava kansanvaltaisuutta, suunnitelmallisuutta ja työväen sekä kuluttajien etujen turvaamista.

Keskeisessä asemassa SDP:n teollisuuspolitiikassa on tuotantovoimien suuntaaminen. Tällöin edellytykset tälle ovat sitäkin merkityksellisempiä. Olennaista on rahoituksen ohjaus, valtion teollisuuden voimakas kehittäminen, teollisuushallinnon uudistaminen, teollisuuden sijoittumisen ja hinnoittelun kontrolli sekä näin luodut puitteet tehokkaalle rakennepolitiikalle. Näin saadaan aikaan viennin monipuolistaminen, kotimaisuusasteen lisääminen ja perushyödykkeiden saannin turvaaminen.

SKP:n esille nostamat vaatimukset ovat paljolti saman suuntaisia. Valtion keskeinen rooli rakennepolitiikassa todetaan seuraavasti. "Siksi tuotantorakenteen monipuolistaminen on mahdollista vain lisäämällä valtion osuutta tuotannossa". Suunnitelmallisuus-vaade esiintyy SKP:n seuraavissa tavoitteissa. "On saatava aikaan tuotannon ja kulutuksen välillä vallitsevan ristiriidan lieventäminen". "On toteutettava täystyöllisyys ja tuotantovälineiden täyskäyttöisyys. On tehostettava kotimaisten raaka-aineiden hyväksikäyttöä ja lopetettava kansantaloudellinen tuhlaus". ... on etenkin teollisuuden jätteiden käyttöä tehostettava".

Ehkä hämmästyttävän yksilöityjä ovat eräät SKP:n esittämät kehittämistoimet. Mm. "On kehitettävä seosterästen ja värimetallien valmistusta". Valtion harjoittaman kemian teollisuuden osalta edellytetään, että sitä laajennettaessa

"painopisteen tulee olla orgaanisen kemian ja lannoitteiden tuotannossa". Täsmälleen yhteistä konkreettisuutta SDP:n kanssa osoittaa vaatimus valtion elektroniikkayhtiön perustamisesta.

Varsin olennainen ero asiakirjoissa on, että SKP ei vaadi SDP:n tapaan valtion teollisuuspoliittista ohjelmaa tai valtion yritysten kehittämisohjelmaa. Niin ikään monet teollisuuspolitiikalle selvästikin perustavaa laatua olevat yleiset edellytykset, joista SDP kirjaa vaatimuksia jäävät SKP:n esityksessä maininnatta.

Valtion yritystoiminnalle esittävät molemmat työväenpuolueet lainsäädäntöä. SKP vaatii lisäksi lakia energiatalouden kokonaisohjelmaksi. SDP:n energiapoliittinen ohjelma (puolueneuvosto 1974) on käsitettävä saman suuntaiseksi. Yksilöidyt vaatimukset ovat suurelta osin samat.

Sosialisointi

SKP tuottaa termin "demokraattinen kansallistaminen". Se "tapahtuu työtätekevien valvonnassa ja suuntautuu suurpääoman vallan rajoittamiseen". Kansallistaminen-käsite vaikuttaa oudolta tarkoitettaessa yhteiskunnallistamista.

SDP:n sisäpoliittiseen julkilausumaan sisältyvä periaateohjelman teksti kuuluu: "Elinkeinoelämän aloja ja yrityksiä on siirrettävä yhteiskunnan omistukseen ja hallintaan, sikäli kuin se on tarkoituksenmukaista..." Ja toisaalla "Uutta yhteiskuntaa on rakennettava määrätietoisesti asteittain tapahtuvin uudistuksin, joita toteutetaan sitä mukaa kuin kansan enemmistö ne hyväksyy". "Kansanvalta on yhteiskunnallisen uudistustyön tavoite ja väline." Kansanvalta on erittäin korostettuna SDP:n asiakirjassa.

Onkin kuvaavaa porvarien hyökkäykselle SDP:tä vastaan, että vuosien mittaan toistuvasti puolueen ohjelmissa esiintyneet vaatimukset lääketeollisuuden ja -jakelun, pankkien ja vakuutuslaitosten, sekä energian tuotannon ja jakelun saattamisesta yhteiskunnan hallintaan ovat nostaneet ylikiihtyneen polemiikin. SKP:n sosialisointiluettelo on luonnollisesti laaja, mutta ei totaalinen. Sosialisointirajaa

on jatkuvasti siirretty. Se kulkee 17. edustajakokouksen jälkeen lähempänä SDP:n vanhaa, muuttumatonta linjaa kuin koskaan aikaisemmin.

Työväenpuolueiden puoluekokousasiakirjoista voidaan todeta, että sosialisointi ei sinänsä ole keskeisellä sijalla. Syyt ovat luonnolliset. Perustuslaki suojasäännöksineen tekee tällaisista suorista toimenpiteistä pitkän ajan tavoitteita. Sen sijaan yhteiskunnan aktiivinen muuttaminen tapahtuu yhä voimakkaammin yksinkertaisen enemmistön tietä. Näin katsotaan voitavan saavuttaa sosialismiin siirtyminen asteittain.

Johtopäätökset

SDP:n ja SKP:n puoluekokouksissaan hyväksymät asiakirjat tarjoavat perustan rakentavalle keskustelulle yhteistyöstä. SDP:n sisäpoliittinen julkilausuma toteaa "Aatteellisista erimielisyyksistä huolimatta Sosialidemokraattinen puolue on valmis avoimeen yhteistyöhön kommunistisen puolueen ja kansandemokraattisen liikkeen kanssa niissä kysymyksissä, joista kulloinkin erikseen voidaan sopia. Yhteistyön tarkoituksena ei saa olla kummankaan osapuolen aatteellisen tai järjestöllisen itsenäisyyden vaarantaminen".

SKP esittää yhteistyöohjelmansa "työtätekevien joukkojen sekä vasemmiston ja keskustan poliittisten voimien käsittelyyn yhteisten tavoitteiden saavuttamiseksi. Johtakoot SKP:n näkemykset keskusteluihin, väittelyihin ja näkökantojen vertailuun, jonka pohjalta voi rakentua päättäväinen yksimielisyys tämän hetken perustavoitteista". SKP:n asiakirja edellyttää, että "keskustelujen on tapahduttava vilpittömässä hengessä ja ilman ennakkoehtoja".

Joustovaraa keskusteluille yhteistyöstä on ilmeisestikin ohjelmien perusteella lyödettävissä. On kuitenkin syytä muistaa lähimenneisyyden tausta. SDP on ollut hallitusvastuussa pakotettuna jatkuviin kompromisseihin keskustaporvarien kanssa. SKP on ollut oppositiossa arvostelemassa poliittisesti tarkoituksenmukaisella kritiikillään hallituksen toimia. Lähtökohta on siten paperilla otollinen

mutta todellisuudessa kitkainen. Kitkaa lisää kaikkien tiedossa oleva taloudellinen jyrkkä taantuma ja vaikeutuva työllisyystilanne sekä suhtautuminen tulopolitiikkaan.

Vaikka SKP olisikin kompromissihaluinen SDP:n suhteen on muistettava, että yleinen oikeistolaistuminen maassamme merkitsee vasemmistolle entistä vaikeampia yhteistyöneuvotteluja asemiinsa kaivautuvan keskustaoikeiston kanssa. SKP:n yhteistyöalttius ei voi olla otollisimmillaan tilanteessa, jossa kapitalismin kriisi on käsissä ja puolueen sisäinen eripuraisuus tosiasia. Ortodoksinen osa SKP:ta lähtee tiukasta tinkimättömyydestä.

Vertailtujen asiakirjojen yhteinen soveltaminen kansanrintamassa on todella suomalaisen yhteiskunnan suuri kysymys. Olisi kyettävä yhdistämään yhteistyön todelliset tavoitteet, taloudellisen kriisiajan erityisvaatimukset, puhdasoppinen kielteinen ehdottomuus osassa kommunistista liikettä ja keskustaporvarien liuku oikealle. Tästä kaikesta olisi sitten luotava yhteistyö, joka takaa työväenliikkeen yhteisten tavoitteiden saavuttamisen sekä lyhyellä että pitkällä tähtäyksellä. Vakava ja haastava asia.

Hannu Soikkanen

Historiankirjoittaja ja hänen lähdemateriaalinsa

□ Historiankirjoitus tapahtuu suurelta osin säilyneiden asiakirjalähteiden perusteella. Työväenliike on luonut erittäin runsaasti paljon menneisyydestä kertovia asiakirjoja. Tämä selittyy yhdeltä osin työväenliikkeen organisaatiosta.

Sosialidemokraattisen Puolueen organisaatio nimenomaan vuoden 1906 jälkeen, jolloin piirit tulivat mukaan, on tuottanut valaisevia pöytäkirjoja eri alueilta ja eri päättämisen tasoilta. Jo heti ensimmäisissä työväenyhdistyksissä vakiintui huolellisen pöytäkirjojen pitämisen perinne. Vaikka kirjoitustaito oli maaseudun yhdistyksissä usein vajavainen, niin siitä huolimatta sihteeri yritti pitää jopa hyvinkin tarkkaa keskustelupöytäkirjaa.

Alunpitäen työväenyhdistysten edustajakokousten ja Sosialidemokraattisen Puolueen puoluekokouksen pöytäkirjat on painettu ja näin ollen ne ovat helposti tutkijoiden käytettävissä. Niinikään piirikokousten pöytäkirjat on useassa tapauksessa painettu ja tällä tavoin nekin ovat tutkijoiden ulottuvilla. Lisäksi piirikokousten ne pöytäkirjat, jotka ei ole painettu, ovat yleensä säilyneet Työväen Arkistossa.

Piirikokousten ja työväenyhdistysten ja erilaisten työväenjärjestöjen paikallisosastojen pöytäkirjojen merkittävä anti keskittyy mm. siihen, että ne kertovat eri alueiden päättävien henkilöiden ja myös tavallisten rivimiesten asenteista ja mielipiteistä. Yleensä historiantutkimuksen eräs suurimpia pulmia on ollut 'tavallisten' ihmisten mielipiteitä ja ajattelua koskevien lähteiden puuttuminen. Lähteitä on säilynyt lähinnä päätöksenteon huipulta. Työväenliike tekee tässä yhteydessä aikamoisen poikkeuksen. Sen tuottamissa lähteissä tulee hyvin esille paikallisten aktiivien kannanotot. Tosin tässäkin kohden jää kaipaamaan aivan tavallisen rivimiehen ja tietysti äänestäjäkannattajan mielipiteitä, mutta ne eivät jää yleensä missään yhteydessä asiakirjojen lehdille.

Mistä ei ole jäänyt lähteitä?

On selvää, että menneisyydessä on ollut paljon tapahtumia, josta ei ole jäänyt kirjallista tietoa. Työväen muistitieto on yrittänyt paikata näitä aukkoja ja koonnut todellisen aarreaitan muistitietoa. Työväen muistitiedon suurista kokoelmista voi ammentaa paljon sellaista tietoa, mikä ei ole jäänyt asiakirjoihin.

Jälkeenpäin koottu muistitietokaan ei ole kuitenkaan aina pystynyt täyttämään kaikkia aukkoja. Lisäksi muistitiedon keruu aloitettiin vuonna 1960, jolloin paljon vanhempaa työväenliikkeeseen liittyvää muistiainesta oli jo hävinnyt. Historiankirjoittaja voi aavistaa, että erittäin mielenkiintoista tietoa on hävinnyt mm. ensimmäisen sortokauden ajalta, siis vuosisadan alusta. Tällöin työväenliikkeessä ja mm. Forssan puoluekokouksessa on varmasti keskusteltu tsaarinvaltaa vastaan suuntautuvassa taistelussa noudatettavasta taktiikasta. Mutta tästä ei ole jäänyt mitään muistitietoa tai jälkeenpäin julkaistuja muistelmia. On selvää, ettei tuon ajan ankaran sensuurin ja tällaisen aiheen vaarallisuuden takia, asiasta ole jäänyt pöytäkirja- tai muita ajankohtaan liittyviä kirjallisia lähteitä. Mutta on jonkin verran ihmeellistä, ettei asiasta ole jäänyt myöhemmin laadittuja muistelmia. Esim. suurlakon jälkeen sensuurin ote kirposi ja silloin olisi voinut ilmestyä muistelmia tästä. Näiden puuttuminen selittyy ehkä siten, että väliin oli tullut suurlakko, joka oli luonut kokonaan uuden tilanteen ja tuo uusi mullistava kiehtoi niin, ettei aikaisempaa kukaan lähtenyt muistelemaan. Samalla tavalla on kai käynyt jossain määrin ensimmäisen maailmansodan vuosien ajalta. Silloinkin seurasivat niin järkyttävästi monien elämään vaikuttavat kansalaissodan vuodet ja näin ollen maailmansodan vuosia, jolloin suunniteltiin salaa tulevaisuuden varalle, ei kukaan enää muistellut. Järkyttävät kokemukset peittivät 'hiljaiset vuodet'.

Edellä olen jo viitannut, kuinka yleensä historiantutkijalle ei ole jäänyt 'tavallisen' ihmisen näkökulmaa. Työväenliikkeen tuottamissa lähteissä rivimiehen näkökulma tulee muita aloja paremmin esille. Mutta täälläkään rivimiehiltä saati sitten tavallisilta äänestäjäkannattajilta ei ole jäänyt kirjeitä, joissa he olisivat tilittäneet käsityksiään. On selvää, ettei 'tavallinen' ihminen juuri kirjoittanut kirjeitä, ei pitänyt päiväkirjaa eikä säilyttänyt näitä.

Historiantutkijan kannalta eräs hyvin hallitseva piirre lähteissä on, että ne kertovat poikkeuksellisista ajoista,

poikkeuksellisista tapahtumista, mutta ne eivät kerro hiljaisesta muutoksesta ja aikakautensa selviöistä. Useat asiat mm. poliittisen maailmankatsomuksen perusteet ovat ajankohdan ihmiselle niin selviä, ettei hän niistä kerro ja niitä erittele ja tällöin tulevaisuuteen ei jääkään niistä tietoa, koska ne eivät myöhemmin ole enää samalla tavalla selviöitä.

Entä jos lähteet 'puhuvat' ristiin?

Historiallisessa tapahtumissa on monenlaista tasoa. Ihmiset kokevat tapahtumat eri lailla ja tästä ehkä sitten poikkeaa tapahtumien 'todellinen' kulku, joka sekin välittyy ihmisten havaintojen kautta. Tällöin käy usein niin, että eri lähteet antavat hyvin erilaisen kuvan. Ehkä tunnetuin tapaus viime vuosilta ovat Väinö Voionmaan kirjeet pojalleen Sveitsiin sota-ajalta. Niiden välityksellä hahmottuu hyvin erilainen kuva kuin esim. Tannerin muistelmien tai Sosialidemokraattisen Puolueen eri elinten pöytäkirjojen perusteella. Nyt historiantutkijan tehtäväksi jää ns. lähdekritiikin keinoin yrittää punnita, kenellä on parhaat edellytykset luoda oikeata kuvaa. On selvää, että ihmisellä on erilaisia rooleja. Esim. Väinö Voionmaa oli jossain määrin 'toinen' henkilö tilittäessään pojalleen tapahtumia kuin esiintyessään eduskunnan ulkoasiainvaliokunnan puheenjohtajan ominaisuudessa puolueen elimissä.

Viehättyykö historiantutkija lähteiden mukana epäolennaisiin asioihin?

Historiankirjoituksessa joutuu hyvin helposti tilanteeseen, että jälkeenjääneet asiakirjat kuljettavat kirjoittajaa. Tällöin saattaa käydä niin ja on varmasti monta kertaa käynytkin, että tärkeät tapahtumat ja tekijät, joista ei ole jäänyt tietoja asiakirjoihin jäävät huomaamatta. Usein on niin, että käänteentekevistä poliittisista tapahtumista jää paljon lähteitä ja siitä syystä ne ovat kiehtoneetkin tutkijoita. On selvää, että tällaisten tapahtumien vaikutus tuntuu myös pitkälle. Mutta aivan ilmeiseti monet taloudellisen ja

sosiaalisen tason tapahtumat jäävät helposti huomiota vaille mm. siksi, että niistä ei ole jäänyt samalla tavalla lähteitä. Nämä lähteet ovat vaikeasti käsiteltäviä. Kysymys on usein joukkoilmiöistä, joihin pitäisi kerätä suuret määrät yksityistapauksia. Näin aina historiantutkijaa uhkaa vaara, että hän innostuu kuvaamaan poikkeusilmiöitä, mutta unohtaa hitaasti liikkuvat voimavirrat, jotka ovat useassa tapauksessa juuri taloudellisen ja sosiaalisen tason tapahtumia.

LADAAN VOITTE LUOTTAA

Ladalla on lujan laadun maine. Lada 1200, 1300, 1500 S ja Combi ovat luokissaan kiistattoman edullisia. Turvallisesta luotettavuudesta kertoo Lada 1200:n vankka suosio: se on vuosi vuodelta pysytellyt myyntitilastojen kärkipaikoilla. Korkealuokkainen tekniikka, monipuolinen varustelu, jatkuvasti edullinen hankintahinta, kohtuulliset huolto- ja käyttökustannukset — Ladassa korostuvat perheauton parhaat ominaisuudet. Euroopan suurimman yhtenäisen autotehtaan nykyaikaisuus on Ladan lujan laadun takeena. Lada 1200 ja Combi — 65 hv, Lada 1300 — 74 hv, Lada 1500 S — 84 hv.

KONELA

Maahantuoja: OY KONELA AB
Valtakunnallinen myynti- ja huoltoverkosto

Tero Tuomisto

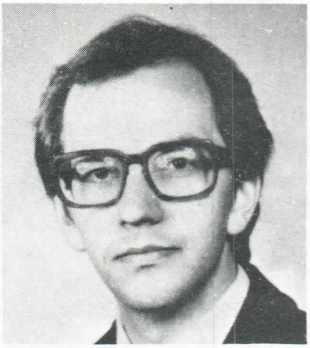

Oulun puoluekokous 1906

□ Suomen sosialidemokraattisen puolueen viides edustajakokous pidettiin Oulussa elokuun 20–27 pnä 1906. Kokonaisen viikon ajaksi täyttyi Oulun työväenyhdistyksen punaseinäinen, lipuin ja köynnöksin koristeltu juhlasali yli 400 puolueosaston viralliseista edustajista sekä muista osanottajista.

Oulua oli suunniteltu puoluekokouksen pitopaikaksi jo Forssassa kolme vuotta aiemmin, mutta sitä ennen joutui puolue ratkomaan sisäisiä menettelytapaongelmiaan ylimääräisessä puoluekokouksessa Helsingissä 1904. Ja ennen kuin Oulu pääsi varsinaisen puoluekokouksen isännäksi pidettiin vielä toinenkin ylimääräinen kokous Tampereella marraskuisen suurlakon jälkitilanteessa 1905.

Oulun kokouksen asialuettelo oli poliittisesti vaiherikkaan ajan vuoksi varsin laaja. Kokouksen keskeisenä tuloksena sosialidemokraattinen puolue sai ajanmukaisen, tehokkaan organisaation toteuttamaan Forssassa hyväksyttyä sosialistista periaateohjelmaa. Oulussa nimittäin uudistettiin puolueen järjestösäännöt.

Puolue kasvoi joukkoliikkeeksi

Viipurissa 1901 hyväksyttyjen järjestöperiaatteiden mukaan kukin puolueosasto piti yhteyttä suoraan puoluejohtoon ilman virallisia väliportaita. Järjestelmä oli osoittautunut kestämättömäksi, sillä puolueen jäsenkunta ja puolueosastojen määrä kasvoi voimakkaasti varsinkin 1905—06 työväestön yhteiskunnallisen heräämisen myötä. Forssan kokouksen aikoihin puolueessa oli 41 yhdistystä, joihin kuului hieman yli 8 000 jäsentä. Puoluesihteeri Yrjö Sirolan kokoamien tietojen mukaan vuoden 1904 lopussa jäsenyhdistyksiä oli jo 99 ja niissä oli 16 600 jäsentä. Vuoden kuluttua kuului puolueeseen 177 yhdistyksen kautta noin 45 300 jäsentä. Oulun kokouksen aikoihin puolueessa oli jo yli 500 puolueosastoa ja niissä oli arvioiden mukaan noin 70 000 jäsentä. Pelkästään alkuvuoden 1906 aikana sosialidemokraattisen puolueeseen oli 244 uuden osaston kautta liittynyt lähes 20 000 jäsentä. Jäsenmäärän kasvu teki puolueesta joukkoliikkeen, mutta samalla lisääntyivät järjestölliset vaikeudet.

Puolueessa koettiin välttämättömänä sekä kohentaa sisäistä yhteydenpitoa että mahdollistaa paikallisella ja alueellisella tasolla sosialidemokraattien yhteisesiintyminen.

Ratkaisuksi tuli uusissa säännöissä se, että samalla äänestysalueella asuneet jäsenet liittyivät yhteen sosialidemokraattiseksi äänestäjäryhmiksi, joista yhdessä koostui aluejärjestö. Saman kunnan alueella toimineet aluejärjestöt muodostivat puolestaan kunnallisjärjestön, jonka johdossa oli kunnallistoimikunta. Se huolehti kunnan sosialidemokraattien valtiollisesta ja kunnallisesta politiikasta ja valvoi aluejärjestön toimintaa. Kunnallijärjestöt yhdistyivät vaalipiireittäin piirijärjestöiksi joiden kannanotoista määräsivät niiden edustajainkokoukset ja piiritoimikunnat. Ylinnä oli puoluekokous ja sen valitsema puolueneuvosto ja puoluetoimikunta. Sääntöjen mukaan puolue koostui suomen-, ruotsin- ja venäjänkielisistä kansalaisjärjestöistä.

Uudet säännöt sisälsivät lisäksi suuren joukon yksityiskohtaisia määräyksiä mm. puolueverojoen suorittamisesta, puoluekokouksen järjestämisestä, puoluejohdon rakenteesta ja puolueesta erottamisesta.

Nykyisinkin sosialidemokraattisen puolueen rakenne pohjaa näihin periaatteisiin, joskin vuosikymmenien varrella sääntöihin on tullut lukuisia muutoksia, Puolueen yli 90 000 jäsentä kuuluvat siihen jonkin puolueosaston kautta, jotka yhdessä muodostavat kunnan alueella kunnallisjärjestön. Sen edustajiston kokous valitsee käytännön toimintaa ja kunnallispoliittisten kannanottojen muotoilua varten kunnallistoimikunnan. Kunnallisjärjestöt puolestaan muodostavat yhteensä 14 suomenkielistä piirijärjestöä piiritoimikuntineen, ruotsinkielinen piiri kattaa koko maan. Puoluekokousten väliaikoina korkein päätösvalta on puolueneuvostolla ja puoluetoimikunnalla.

Valmistauduttiin vaaleihin

Järjestörakenteen uudistaminen oli Oulun kokouksessa aiheellista senkin vuoksi, että puolue valmistautui tarmokkaasti seuraavana vuonna pidettäviin ensimmäisiin yksikamarisen eduskunnan vaaleihin. Luonnollista oli puolueen

toiminnan organisointi juuri vaalipiirijaon pohjalle, mitä puolueen agitaattorit olivat jo edellisen talven aikana omatoimisesti puuhanneet. Järjestely osoittautui pääpiirteissään onnistuneeksi. Puoluetoimistonkin laaja kirjeenvaihto supistui. Se saattoi keskittyä laajempien valtakunnallisten kysymysten käsittelyyn ja jättää paikalliset ongelmat paikallisille elimille.

Vaaleja ajatellen käytiin puoluekokouksessa suljettujen ovien takana pitkällinen menettelytapakeskustelu mm. siitä, miten saavutettaisiin omat tavoitteet. Kokous päätti pyrkiä siihen , että eduskuntaan tulisi mahdollisimman monta sosialidemokraattia.Minkäänlaisia vaaliliittoja porvariston kanssa ei hyväksytty. Eduskunnassa tuli ajaa itsenäisesti ja tarmokkaasti läpi erityisessä vaaliohjelmassa asetettuja taloudellisia ja yhteiskunnallisia vaatimuksia. Kautskylaisen taktiikan mukaisesti eduskuntatyötä tuli tukea ulkopuolelta "kaikilla tarpeellisilla keinoilla". Sosialidemokraattinen puolue ilmaisi myös solidaarisuutensa Venäjän kansan vapautusliikkeelle. Tosin hieman varauksellisesti korostettiin Suomen omasta erityisasemasta johtuneita toimintamahdollisuuksia valtiollisen kansanvallan laajentamiseksi ja jätettiin päätösvalta kussakin tilanteessa puolueneuvostolle.

Suurlakon aikoihin oli monin paikoin perustettu järjestyksen ylläpitoon erityisiä punakaarteja. Vielä kesällä 1906 niitä toimi mm. Helsingissä, missä punakaartilaisia osallistui Viaporin kapinaankin. Kaartit olivat joutuneet porvariston silmätikuksi. Puoluekokous päätti julistaa punakaartit hajonneiksi, koska ne olivat kokouksen mukaan jo suorittaneet tärkeimmät tehtävänsä.

Väittelyjä ja välikohtauksia

Oulun puoluekokouksessa sattui pari välikohtausta, jotka herättivät melkoista huomiota varsinkin porvarillisten lehtien palstoilla. Kokouksen aluksi käsiteltiin Työmies-lehden entisen päätoimittajan Matti Kurikan edustajaoikeutta. Ku-

rikka oli teosofisine mielipiteineen asettunut jyrkästi sosialidemokraattisen puolueen johtoa ja itse puoluettakin vastaan. Kokousedustajat eivät ymmärrettävästi myöntäneetkään hänelle edustajaoikeutta, vaan halusivat tehdä selvän pesäeron eräisiin työväenliikkeen alkuvaiheen lieveilmiöihin ja erottaa Kurikan. Kurikka huudahti ulko-ovelta eroavansa itse "estääkseen puoluekokousedustajia tekemästä rikosta" ja perustavansa uuden puolueen. Lausuna otettiin vastaan "rajattomalla mieltymyksellä".

Myös "tunnettu haaveilija" Jean Boldt näyttäytyi kokouksessa. Hän ryntäsi puhumaan ilman lupaa ja aiheutti melkoisen sekasorron. Kokous keskeytettiin ja edustajat siirtyivät ulos käytävään. Kiihtynyt Boldt jaksoi viipyä salissa yksinään kymmenkunta minuuttia ennen kuin poistui ja kokousta päästiin jatkamaan.

Periaattellisesti tärkeämpi oli väittely ns. senaattorikysymyksestä eli entisen puoluesihteerin J.K. Karin menosta porvarilliseen senaattiin. Taavi Tainio koetti nähdä Karin teossa myönteisiäkin puolia, mutta varsinkin nuoret ns. marraskuun sosialistit, kuten O.W. Kuusinen, arvostelivat Karia ankarasti. Kuusinenkin tosin pyrki korostamaan asian periaatteellista puolta eikä halunnut sanoa Karin "personasta pahaa'. Kurikka-keskustelussahan oli menty henkilökohtaisuuksiinkin. Senaattori-kysymyksen yhteydessä esitti aina varovainen Edward Valpas ajatuksen, ettei ehkä pitäisi mennä eduskuntaankaan, sillä sen valta oli hyvin rajoitettua. Keskustelun jälkeen J.K. Kari katsottiin eronneksi puolueesta, koska hän ei ollut pyytänyt edustajakokouksen lupaa senaattiin menolleen. Kari erosi puolueestaan senaatista helmikuussa 1907 tuskastuneena vähäisiin vaikutusmahdollisuuksiinsa. Kesäkuussa 1917 hänet otettiin takaisin sosialidemokraattisen puolueen jäseneksi.

Pitkä ja paikoin kiihkeäkin puoluekokous oli järjestelyiltään onnistunut. Sen joutuivat myöntämään paikalla olleet porvarillisetkin lehtimiehet, joille lisäksi näytti tulleen yllätyksenä kokousedustajien osoittama suuri harkintakyky. Kokous muodostui vankan pohjan tulevalle vaalikamppai-

lulle, ja itse asiassa vaaliagitaatio alkoi jo kotimatkalla etelään suuntautuneessa puoluekokousjunassa.

Puolueen uudeksi puheenjohtajaksi valittu Edward Valpas hävisi päivällisistä lyömänsä vedon Väinö Vuolijoelle, sillä Valppaan varovaisista veikkailuista huolimatta sosialidemokraattinen puolue saavutti suuren menestyksen kevään 1907 eduskuntavaaleissa 80 paikallaan. Lähivuodet eivät kuitenkaan juuri tuoneet tunnettua leipurilakia lukuunottamatta työväenliikkeelle voittoja eduskuntatyössä. Porvarillinen enemmistö, joka oli yhtenäinen suhtautumisessaan työväenliikkeeseen, ei tinkinyt omista vaatimuksistaan. Lisäksi itsevaltias tsaari hajoitti eduskunnan tuon tuostakin ja ehkäisi siten tehokasta lainsäädäntötyötä ja sosiaalisia uudistuksia.

Oulun puoluekokous oli Forssan kokouksen ohella suomalaisen työväenliikkeen alkuvaiheen tärkeä merkkipaalu, sillä siellä rakennettiin voimistuvan liikkeen järjestöllinen perusta ja hahmoteltiin myös vanhan työväenpuolueen eduskuntataktiikka. Työväenliikkeen eduskuntaponnisteluista huolimatta monet yhteiskunnalliset epäkohdat jäivät kuitenkin korjaamatta. Ja monessa suhteessa on koko työväenliikkeelle yhä ajankohtainen erään Oulun kokoukseen sisä-Suomesta saapuneen tervehdyssähkeen sisältö: "Suunnitelkaa! Kansa odottaa! Onnistukaa!"

70 vuotta
sosialidemokraattista
nuorisotoimintaa
Pääjuhla 5–6.6. Helsingissä

SOSIALIDEMOKRAATTISEN NUORISON KESKUSLIITTO (SNK) ry

4. linja 3–5 F.
00530 Helsinki 53, vaihde 718 055

TIETOJA SOS.-DEM. PUOLUEESTA

PK –

POHJANMAAN KANSA

SOS.-DEM. ASIAA VAASAN LÄÄNISSÄ

SDP:n jäsenmäärä 13.7.75

Piiri	naiset	miehet	yhteensä
Helsinki	2 348	4 661	7 009
Uusimaa	3 829	7 025	10 854
Varsinais-Suomi	2 478	5 181	7 659
Satakunta	2 538	4 750	7 288
Etelä-Häme	2 989	5 852	8 841
Pohjois-Häme	2 466	5 433	7 899
Kymi	4 220	7 264	11 484
Mikkeli	1 536	3 356	4 892
Kuopio	1 211	2 335	3 546
Pohjois-Karjala	1 824	3 448	5 272
Keski-Suomi	2 270	4 134	6 404
Vaasa	1 433	3 208	4 641
Oulu	1 388	3 054	4 442
Lappi	843	1 830	2 673
Ruotsalaiset	936	2 565	3 501
Osasto tuntematon	96	218	314
Koko maa	32 405	64 314	96 719

Puolueosastojen määrä 13.7.75

Helsinki	102
Uusimaa	172
V-Suomi	129
Satakunta	122
E-Häme	109
P-Häme	118
Kymi	99
Mikkeli	85
Kuopio	61
P-Karjala	102
K-Suomi	91
Vaasa	74
Oulu	80
Lappi	50
Ruotsalaiset	72
	1 466

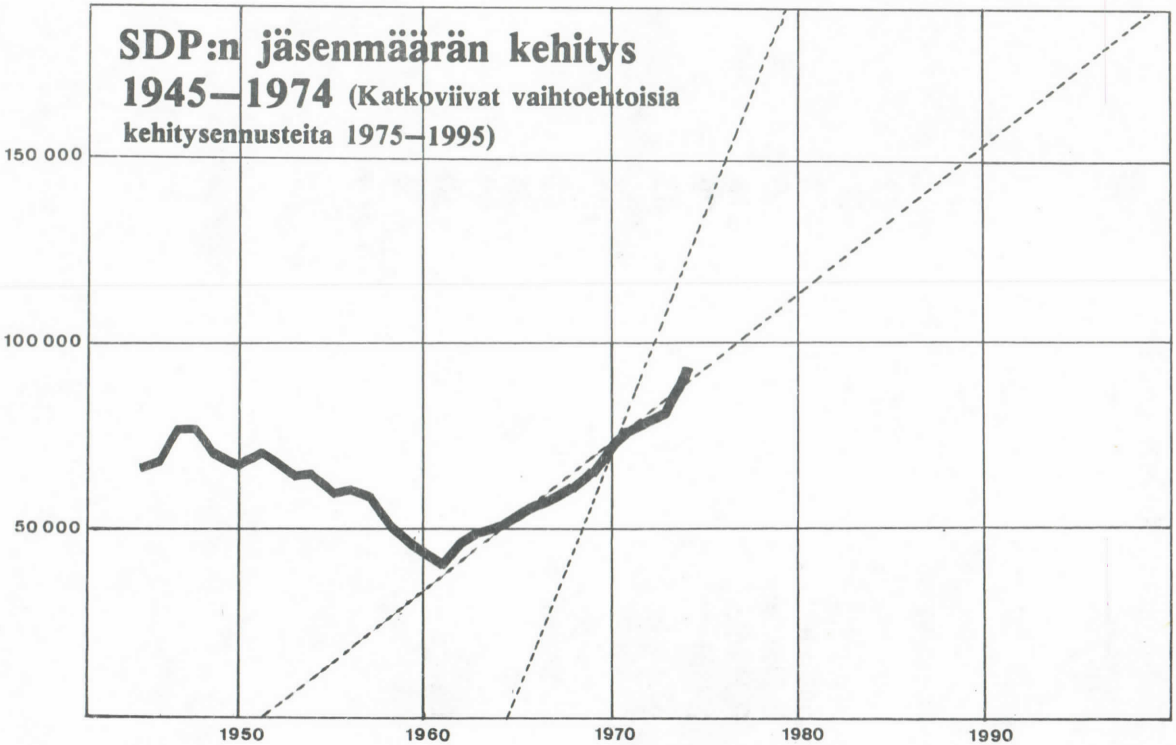
SDP:n jäsenmäärän kehitys
1945—1974 (Katkoviivat vaihtoehtoisia
kehitysennusteita 1975—1995)
150 000
100 000
50 000
1950
1960
1970
1980
1990

SDP:n ORGANISAATIO

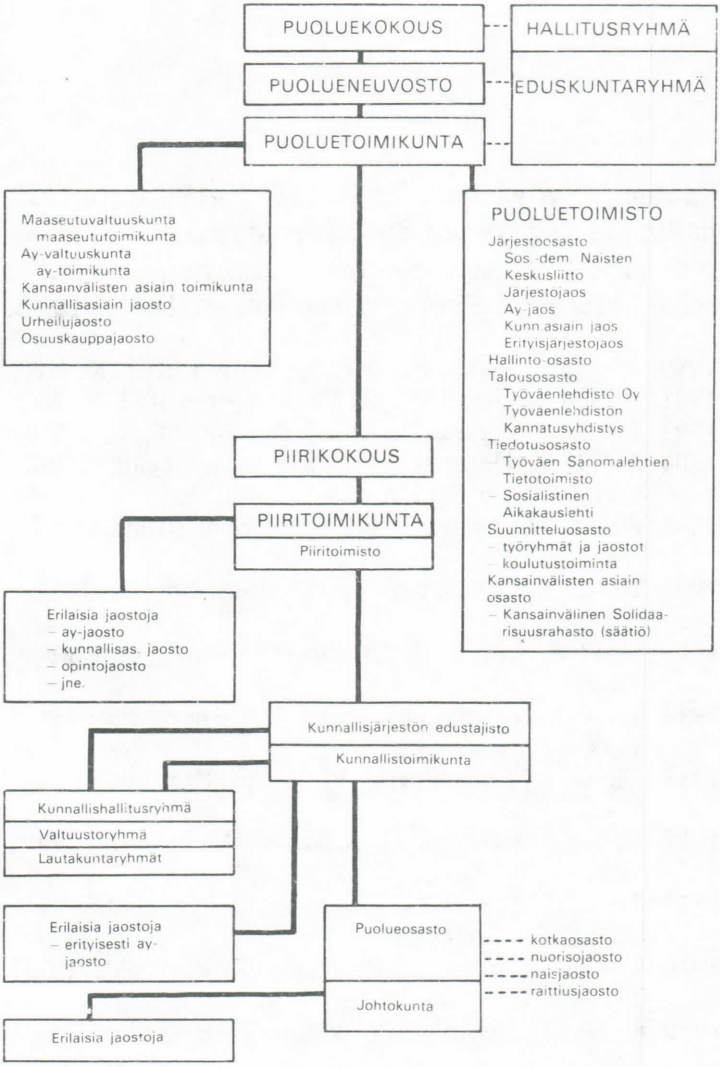

PUHEENJOHTAJAT JA PUOLUESIHTEERIT VUODESTA 1899

Suomen Työväenpuolueen (1899–1903) puoluehallinnon ja Suomen Sosialidemokraattisen Puolueen (1903–) puoluetoimikunnan puheenjohtajat sekä sihteerit puoluekokouskausittain 1899–1975.

1899 17–20.7. Turku. Pj: N.R. af Ursin, siht: J. K. Kari
1901 17–20.7. Viipuri. Pj: K. F. Hellsten, siht: J. K. Kari
1903 17–20.8. Forssa. Pj: Taavi Tainio, siht. J. K. Kari
1904 25–28.9. Helsinki. Ei suoritettu johtoelinten tai -henkilöiden valintoja.
1905 20–22.11. Tampere. Pj: Emil Perttilä, siht: Yrjö Sirola
1906 20–27.8. Oulu. Pj: Edvard Valpas, siht: Matti Turkia
1909 8–13.9. Kotka. Pj: Matti Paasivuori, siht: Matti Turkia
1911 4–10.9. Helsinki. Pj: Matti Paasivuori, siht: Matti Turkia
1913 26.10–1.11. Tampere. Pj: Matti Paasivuori, siht: Matti Turkia
1917 15–18.6. Helsinki. Pj: Kullervo Manner, siht: Matti Turkia
1917 25–27.11. Helsinki. Ei suoritettu johtoelinten tai -henkilöiden valintoja.
1918 27–29.12. Helsinki. Pj: Väinö Tanner, siht: Taavi Tainio
1919 8–16.12. Helsinki. Pj: Väinö Tanner, siht: Taavi Tainio

1922 31.3–4.4. Helsinki. Pj: Väinö Tanner, siht: Taavi Tainio

1926 1–6.2. Helsinki. Pj: Matti Paasivuori, siht: K. H. Wiik

1930 26.1–1.2. Helsinki. Pj: Kaarlo Harvala, siht: K. H. Wiik

1933 25–28.5. Tampere. Pj: Kaarlo Harvala, siht: K. H. Wiik

1936 25–28.5. Helsinki. Pj: Kaarlo Harvala, siht: Aleksi Aaltonen

1939 18–20.5. Turku. Pj: Kaarlo Harvala, siht: Aleksi Aaltonen

1944 25–29.11. Helsinki. Pj: Onni Hiltunen, siht: Unto Varjonen

1946 15–17.6. Helsinki. Pj: Emil Skog, siht: Väinö Leskinen

1949 30.10–3.11. Helsinki. Pj: Emil Skog, siht: Väinö Leskinen

1952 22–24.5. Helsinki. Pj. Emil Skog, siht: Väinö Leskinen

1955 3–6.6. Helsinki. Pj: Emil Skog, siht: Väinö Leskinen

1957 21–24.4. Helsinki. Pj: Väinö Tanner, siht: Kaarlo Pitsinki

1960 16–18.4. Helsinki. Pj: Väinö Tanner, siht: Kaarlo Pitsinki

1963 15–17.6. Helsinki. Pj: Rafael Paasio, siht: Kaarlo Pitsinki

1966 26–28.11. Helsinki. Pj: Rafael Paasio, siht: Erkki Raatikainen

1969 6–9.6. Turku. Pj: Rafael Paasio, siht: Kalevi Sorsa

1972 1–4.6. Tampere. Pj: Rafael Paasio, siht: Kalevi Sorsa

1975 5–8.6. Jyväskylä. Pj: Kalevi Sorsa, siht: Ulf Sunqvist

SDP:N OHJELMAT JA KANNANOTTOJA VUONNA 1975

Periaateohjelma (1952)

Tavoiteohjelmat hallinnonaloittain:

Yhteiskuntasuunnittelun ja sisäasiain hallinnonala
- Aluepolitiikan päämäärät (1972)
- Aluepoliittinen kannanotto (puolueneuvosto 13.5.1974)
- Kunnallispoliittinen ohjelma (1972)
- Kannanotto väliportaan hallinnon uudistamisesta (puolueneuvosto 13.11.1974)
- SDP:n yhdyskuntasuunnittelun ohjelma (puolueneuvosto 16.11.1972)
- Luonnon- ja ympäristönhoidon tavoitteet (1969)
- Asuntopoliittiset toimenpiteet (1969)
- SDP:n asuntotuotannon rahoitusohjelma (puolueneuvosto 17.11.1971: täsmentää ja laajentaa v. 1969 ohjelman rahoitusosaa)
- Lyhyen tähtäyksen ohjelma miesten ja naisten tasaarvon toteuttamiseksi (puolueneuvosto 14.11.1974)
- Sisäpoliittinen julkilausuma (1975)

talouspolitiikka
- Talouspolitiikan kehityslinjat (1969)
- Rahoitus- ja tulopoliittinen ohjelma (1972, täsmentää ja laajentaa v. 1969 ohjelman vastaavaa osaa)
- Veropolitiikan suuntaviivat (1972)

maa- ja metsätalous
- Maatalouspoliittinen ohjelma (1975)
- Kokonaisvaltainen metsäpolitiikka (1969)
- Kalatalouspoliittinen ohjelma (puolueneuvosto 16.11.1972)

työvoimapolitiikka
- SDP:n työvoimapoliittinen ohjelma (1972)

kauppa- ja teollisuuspolitiikka
- Teollisuuspoliittinen ohjelma (1975)
- Energiapoliittinen ohjelma (puolueneuvosto 14.11.1974)
- Matkailupoliittinen ohjelma (puolueneuvosto 16.11.1972)
- Kannanotto pienen ja keskisuuren yrittäjätoiminnan toimintaedellytysten parantamiseksi (puolueneuvosto 29.11.1973)
- SDP:n kuluttajapoliittinen ohjelma (1972)
- Osuuskauppapoliittinen ohjelma (1975)

liikenne ja viestintä
- SDP:n liikennepoliittinen ohjelma (puolueneuvosto 29.11.1973)
- SDP:n viestintäpoliittinen ohjelma (puolueneuvosto 6.3.1975)

KULTTUURI- JA KOULUASIAT
- Koulutuspoliittinen ohjelma (1975)
- Koulupoliittinen kannanotto (puolueneuvosto 27.3.1974)
- Tiedepolitiikan suuntaviivat (puolueneuvosto 6.3.1975)
- Taidepoliittinen ohjelma (puolueneuvosto 6.3.1975)
- Vapaa-aikapolitiikan suuntaviivat (1972)
- Liikuntapolitiikan linjat (1969)
- Valtion ja kirkon väliset suhteet (1972)

sosiaali- ja terveyspolitiikka

- Työelämän uudistaminen (1975)
- SDP:n perhepoliittinen ohjelma (puolueneuvosto 14.11.1974)
- Sosiaalihuollon suuntaviivat (1972)
- SDP:n terveyspoliittinen ohjelma (puolueneuvosto 6.3.1975)
- Hammasterveyden kehittämisen suuntaviivat (puolueneuvosto 1.3.1971)
- Eläkepoliittinen ohjelma (1972)
- Vakuutusalan kehittämisohjelma (1972)
- Mustalaisväestön ongelmat (1969)

oikeuspolitiikka

- Oikeusturvapoliittinen ohjelma (1972)
- SDP:n kannanotto perustuslakiuudistuksen periaatteista
- SDP:n puolueneuvoston kannanotto valtiosääntökysymyksessä (puolueneuvosto 14.11.1974)
- Kriminaalipolitiikka muuttuvassa yhteiskunnassa (1969)

ulkopolitiikka

- Sosialidemokraattinen ulkopolitiikka (1969)
- SDP:n kanta kehitysmaa- ja YK-politiikkaan (1969)
- Ulkopoliittinen asiakirja (1975)

turvallisuuspolitiikka

- SDP:n kanta turvallisuus- ja puolustuspolitiikkaan (1969)

SDP MATERIAALIA

	hinta mk/kpl
SDP-kirjat	
Paasio & Sorsa	5, –
Kuntakirja	5, –
Forssan puoluekokouksen pöytäkirja	5, –
SDP:n periaateohjelman tausta	5, –
Suomen Työväepuolueen perustavan kokouksen pöytäkirja	5, –
Kehitysaluepolitiikasta valtakunnalliseen aluepolitiikkaan	5, –
Terveyskirja	5, –
Riisuttu porvari	8, –
Muut kirjat	
Kansanvallan kysymyksiä, nidottu	16, –
Kansanvallan kysymyksiä, sidottu	19, –
Uusia ihmisiä	5, –
Rotusorron kahleissa	5, –
Rauhanpolitiikan perusteet	2, –
Talouspolitiikan ydinkysymyksiä	8, –
Käytännön sosialidemokratia (sidottu)	50, –
Työsuojeluvaltuutetun opas	5, –
Kohti kansanvaltaa 1 (SDP:n historiakirja)	75, –
Muu materiaali	
Pöytäviiri	25, –
Suomalaisia sosialidemokraatteja -juliste	3, –
Solidaarisuusjuliste	2, –
S-merkki	5, –
Rintamerkki (hopeinen)	10, –
Kalvosinnapit	10, –
Laulukirja (työväenlauluja)	1,20
Postikortteja	2,–/10 kpl
Solidaarisuusruusu	5, –

SDP:n puheenjohtajia pilapiirtäjien kuvaamana

Taavi Tainio

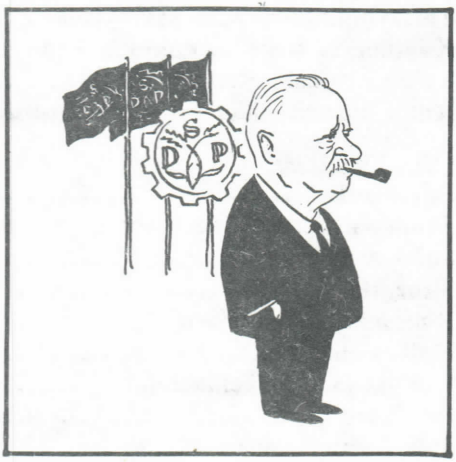

Väinö Tanner

Edvard Valpas

N. R. af Ursin

Emil Skog

J. Harvala

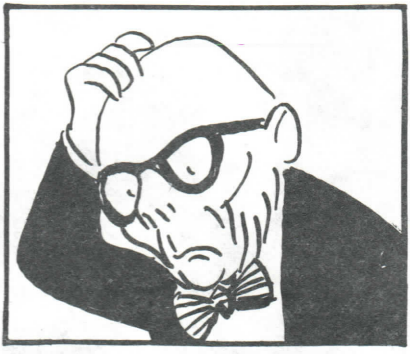

Piirroksia ovat Työväen Kalenterin käyttöön luovuttaneet Työväen Arkisto ja taiteilija Tapani Kovanen.

Matti Paasivuori

Paasio ja Sorsa

Kalevi Sorsa Kari Suomalaisen piirtämänä

Taiteilija Kari Suomalainen on ystävällisesti luovuttanut Työväen Kalenterissa julkaistavaksi joukon pilapiirroksia, joissa on kuvattu SDP:n puheenjohtajan Kalevi Sorsan hahmoa ja poliittista toimintaa.

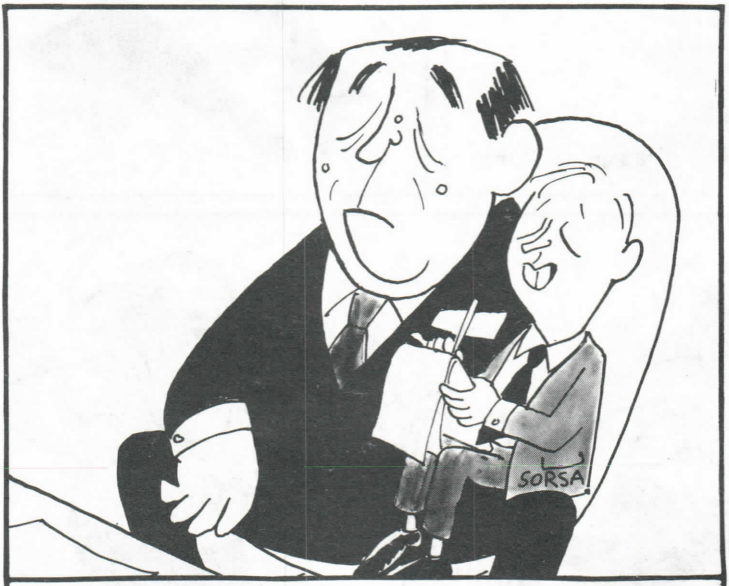

Piirros 1 *on vuodelta 1969 heti Turussa pidetyn SDP:n puoluekokouksen jälkeen. Se on ensimmäinen Karin poliittinen pilapiirros, jossa Kalevi Sorsa on kuvattuna. Piirroksen alla oli teksti: "Johtaja ja sihteeri".*

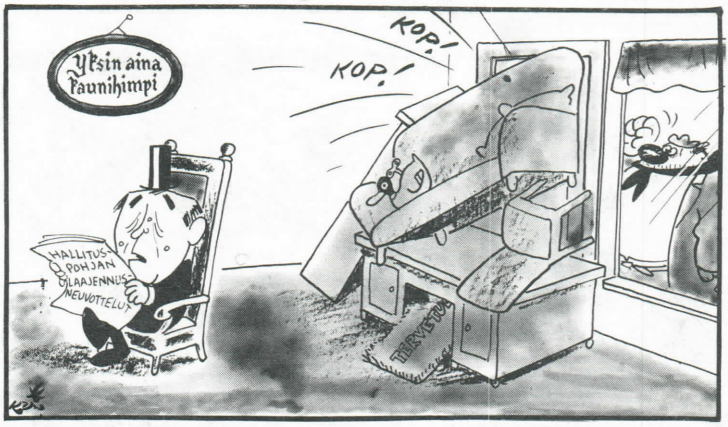

Piirros 2 *on Paasion työväenhallituksen muodostamisen ajoilta vuodelta 1972. Tässä vaiheessa Kalevi Sorsa löytyy Rafu Paasion sohvalta "vieterisorsana".*

Piirros 3 *on myös Paasion työväenhallituksen ajoilta. Kalevi Sorsa on saanut jo arvokkaamman muodon. UKK:n jalanjälkiä kohti Moskovaa seuraa nyt ulkoministeri Sorsa.*

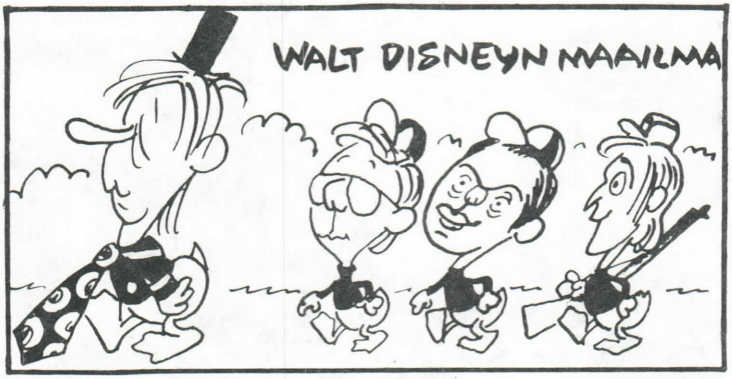

Piirros 4, *joka on osasuurennos, on sikäli erikoinen, että siinä Sorsa on kuvattu Aku Ankan hahmossa. Tupu, Hupu ja Lupukin on tunnistettavissa: vasemmalta lukien Matti Louekoski, Jermu Laine ja Ulf Sundqvist. Mukana tässä v. 1974 julkaistussa piirroksessa on myös Sorsan kuuluisa solmio.*

Piirros 5 *on yksi Karin parhaimmista joka ei liiemmalti kommentteja kaipaa. Alkuperäinen kappale tätä piirrosta on puheenjohtaja Kalevi Sorsan hallussa.*

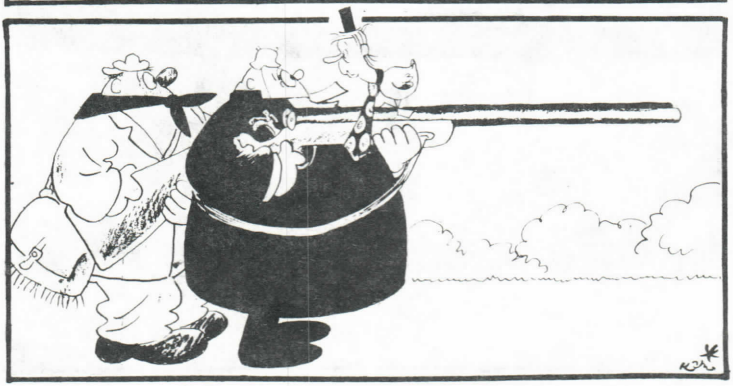

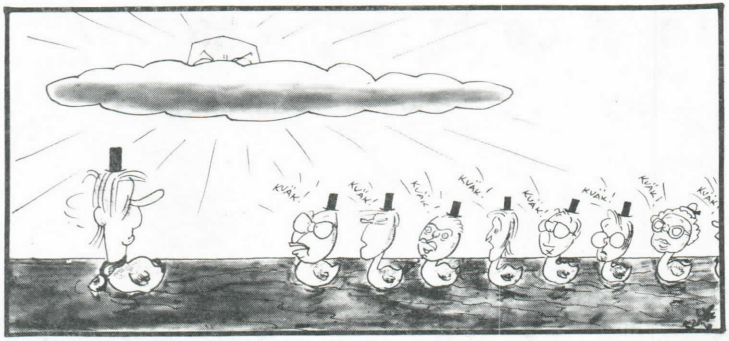

Piirros 6 *on Sorsan johtaman porvarienemmistöisen hallituksen loppuajoilta. Hallituspoikue on selvästi jo hermostunut, pääministerin hattukin on kutistunut ja painavan hallitusvastuun rasitukset näkyvät ilmeestä.*

Rautatieläisten Liitto r.y.

Siltasaarenkatu 3–5
00530 Helsinki 53
puh. vaihde 711 688

Tästä on hyvä jatkaa

(kuvia SDP:n 30. puoluekokouksesta)

"Puoluekokouksen tärkein asia on viitoittaa järjestön työtä ja toimintaa tulevia aikoja varten. Mutta taakse jääneen ajan tuntemus on myös tärkeätä, ja varmaan täällä tullaankin huolellisesti paneutumaan päättyneen puoluekokouskauden tapahtumiin, lähinnä poliittisiin ja taloudellisiin kysymyksiin. Puolueasema vaatii noudattamaan näitäkin asioita käsiteltäessä vastuullisuutta ja huolellisuutta". (Rafael Paasio avatessaan puoluekokouksen)

"Kun muistelen aikaa runsaat 54 vuotta sitten, jolloin otin ensimmäisen Sosialidemokraattisen Puolueen jäsenkirjan taskuuni, niin totean, että siitä ajasta tähän päivään on valtakunnassamme tapahtunut paljon. Sosialidemokraattinen työväenliike on saanut köyhälistön keskuudessa suuriarvoisen, asiallisen ohjelman viedyksi hyvin pitkälle". (Artturi Koskinen puhuessaan uusien kunniajäsenten puolesta)

"Tämä puoluekokous on antanut selkeän kuvan sosialidemokratiasta. Se on ollut Rafael Paasion rakentajantyön huippukohta ja monin tavoin ilmaus siitä perinteisestä, vankasta ja vakaasta työväenliikkeen hengestä, jota hän näin on teoin, sanoin ja pelkällä olemuksellaankin levittänyt meihin kaikkiin. Siitä kuuluu hänelle kiitoksemme". (Kalevi Sorsa puoluekokousjuhlassa).

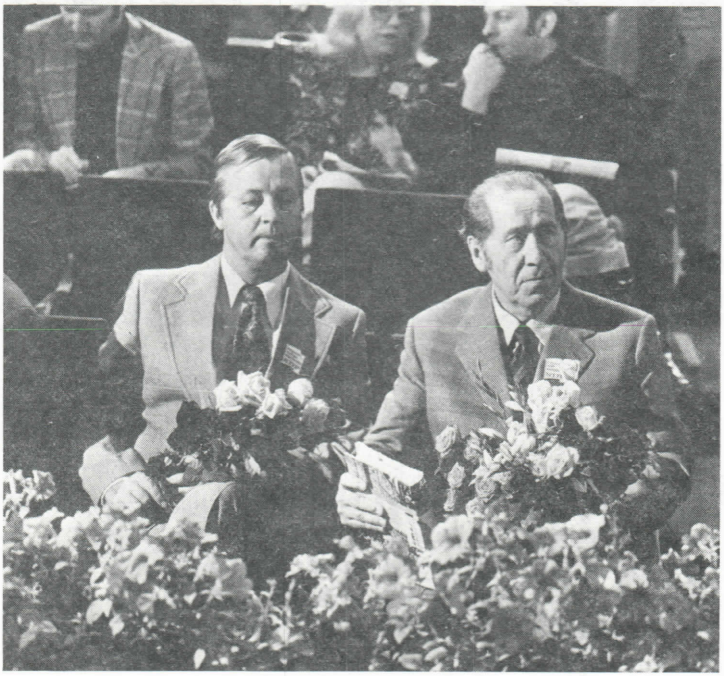

"Olemme iloisia, kun tiedämme, että haluat jatkaa aktiivista työtä puolueen hyväksi. Me kiitämme Sinua kaikesta siitä, mitä olet tehnyt puolueen hyväksi niinä 12 vuotena kootessasi tämän puolueen yhteen ja liittäessäsi meidät kaikki jälleen samaan taisteluun. Se ei ole ollut helppo tehtävä. Muistamme, kun harhailimme siellä Siinain korvessa, niin silloin me joskus kaipasimme, että kunhan Rafu ottaisi käsiinsä sen nuijan, niin hän johtaisi joukon takaisin kotimaahan. Tahdon sanoa, hyvät toverit, että vasikka on teurastettu ja se on nautittu ja tuhlaajapojat ovat palanneet takaisin kotiin. (Martta Salmela-Järvinen Rafael Paasiolle).

"Jännityksen lieventymisestä huolimatta rauhanpolitiikassa on vielä paljon vaikeita tehtäviä. Huolestuttavaa on erityisesti kilpavarustelun valtava kiihtyminen. Suomen aktiivien esiintyminen aseriisuntapolitiikassa, viimeksi ydinaseiden leviämissopimuksen vahvistamisen yhteydessä, on oikein suunnattua ulkopoliittista aktiviteettia. Euroopan turvallisuus- ja yhteistyökokouksen tultua päätösvaiheeseen on toiveita siitä, että asevoimia voitaisiin vähentää Keski-Euroopassa, jossa edelleenkin on maailman suurin aseiden keskittymä". (Lars Lindeman esitellessään puoluetoimikunnan esitystä ulkopoliittiseksi kannanotoksi).

"Sen jälkeen, kun nykyinen puheenjohtaja, toveri Paasio, oli ilmoittanut, ettei hän enää ole käytettävissä puolueen puheenjohtajaehdokkaana tässä puoluekokouksessa, jätettiin määräaikaan mennessä varsin useita puolueen puheenjohtajaehdotuksia, joilla oli yhteinen linja: ehdotettiin ainoastaan yhtä ja samaa toveria puolueen puheenjohtajaksi. Menettelytapavaliokunnalla oli oikeastaan vain tehtävänään kirjata tehdyt esitykset ja esittää niiden perusteella, että puheenjohtajaksi valitaan toveri Kalevi Sorsa". (Menettelytapavaliokunnan puheenjohtaja Johannes Koikkalainen)

PAREMPAA PALVELUA!
K

Tietoja Suomesta

Palkansaajan asialla
Sähköliitto

Suomen Sähköalantyöntekijäin Liitto ry.

Hämeenkatu 17 A 33200 Tampere 20
puh. 931-34 700

Väestö

	1950	1960	1970	1974
MAALAIS-KUNNAT	68%	62%	49%	42%
KAUPUNGIT JA KAUPPALAT	32%	38%	51%	58%
VÄKILUKU	4.029.803	4.446.222	4.598.336	4.693.000
ALLE 14-VUOTIAAT	30%	30%	24%	24%
15-64-VUOTIAAT	63%	63%	67%	67%
YLI 65-VUOTIAAT	7%	7%	9%	9%

Väestö pääasiallisen toiminnan mukaan

	% koko väestöstä 1960	1970
Ammatissa toimivia	46	46
Perheenjäseniä	45	34
Opiskelijoita	1	6
Eläkeläisiä	8	14
Koko väestö %	100	100
1000 henkeä	4 446	4 598

Ks. lähemmin: Väestölaskenta 1970 osa II A, H:ki 1973.

* Ennakkotieto
.. Tietoa ei ole saatu

Tilastojulkaisuja myy: Valtion painatuskeskus, myymälä, Annankatu 44, 00100 Helsinki 10, puh. 645 121.
Tilastojulkaisuja lainaa: Tilastokeskus, kirjasto, Annankatu 44, 00100 Helsinki 10, puh. 645 121.
Tuoreimmat tiedot ja lisätietoja saa soittamalla tilastokeskukseen, puh. 645 121.

Asuminen

	1950	1960	1970
Huoneistoala keskimäärin m^2	..	51	60
Henkeä huonetta kohti	1.52	1.31	1.03
Ahtaasti asuttuja (yli 2 henkilöä huonetta kohti) huoneistoja kaikista asunnoista %	23	14	5
Omistusasuntoja %	56	61	59

Ks. lähemmin: Väestölaskenta 1970 osa V, H:ki 1973.

Sekalaisia tietoja elinolosuhteista

Teollisuustyöntekijän (mies) tuntikeskiansiolla pystyi ostamaan	1960	1970	1972	1973	1974
– maitolitroja	5,9	7,2	8,1	8,7	8,9
– ruisleipiä	4,1	6,1	7,0	7,7	7,6
– siankylkeä kg	0,6	0,9	1,1	1,1	1,2
– kahvipaketteja (1/4 kg)	0,9	1,9	2,2	2,2	2,6
– Koskenkorvapulloja	0,3	0,4	0,4	0,5	0,6

Odotettavissa ollut elinikä syntymähetkellä, vuosia	1911-1920	1946-1950	1956-1960	1961-1965
–miehet	43	58	64	65
– naiset	49	65	71	72

Työtapaturmat	1965	1970	1972
– lukumäärä tuhansina	105	216	229

Oppikoulun käyneiden osuus väestöstä %	1950	1960	1970
– ylioppilastutkinnon suorittaneet	2	3	5
– keskikoulun tai ylioppilastutkinnon suorittaneet	6	8	14

Maksettuja eläkkeitä ja vakuutuskorvauksia milj. mk	1965	1970	1971	1972	1973	1974
– Kansaneläkelain mukaiset	676	1 384	1 698	1 957	2 383	3 224
– Sairausvakuutuslain mukaiset korvaukset	151	446	573	723	833	1 070
– TEL ja LEL eläkkeet	29	282	371	517	670	1 086
– YEL ja MYEL eläkkeet	–	5	35	81	133	

Ks. lähemmin: Suomen tilastollinen vuosikirja.

Työttömyys suuralueittain

	1970		1972		1973		1974	
	Työttömiä 1000 henkeä	Työttömiä työvoimasta %	Työttömiä 1000 henkeä	Työttömiä työvoimasta %	Työttömiä 1000 henkeä	Työttömiä työvoimasta %	Työttömiä 1000 henkeä	Työttömiä työvoimasta %
Etelä-Suomi	17	1,3	21	1,6	20	1,4	16	1,0
Keski- ja Itä-Suomi ..	12	2,8	14	3,6	14	3,2	11	1,8
Etelä- ja Keski-Pohjanmaa	4	1,5	8	3,0	6	2,5	4	1,1
Pohjois-Suomi	8	4,2	12	5,9	11	5,2	8	3,3
Koko maa	41	1,9	55	2,5	51	2,3	39	1,5

Ks. lähemmin: Tilastokeskus, Tilastotiedotuksia sarja TY.

Työvoiman jakautuminen toimialoittain
(% koko työvoimasta)

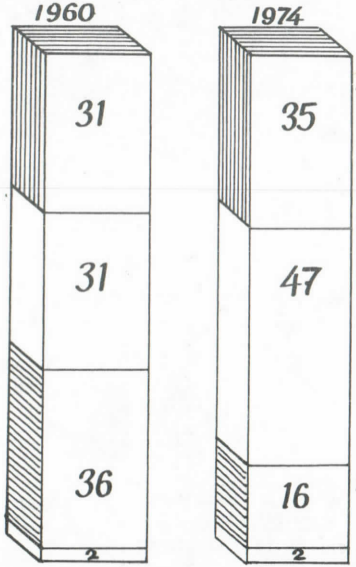

	1974 MIEHET	NAISET	YHT.
JALOSTUSELINKEINOT			
PUU- JA PAPERITEOLLISUUS	10	4	7
METALLITEOLLISUUS	13	4	9
MUU TEOLLISUUS	9	12	11
RAKENNUSTOIMINTA	14	2	8
PALVELUELINKEINOT			
KAUPPA	10	21	15
PANKIT JA VAKUUTUSLAITOKSET	3	6	4
LIIKENNE	9	4	7
PALVELUKSET	13	30	21
MAA- JA METSÄTALOUS			
MAATALOUS	12	15	13
METSÄTALOUS	5	0	3
TYÖTTÖMÄT			
%	100	100	100
1000 HENK.	1219	1049	2268

	1960	1974
KOKO TYÖVOIMA %	100	
1000 HENK.	2 128	2 268

Tuotanto toimialoittain
(% koko tuotannosta)

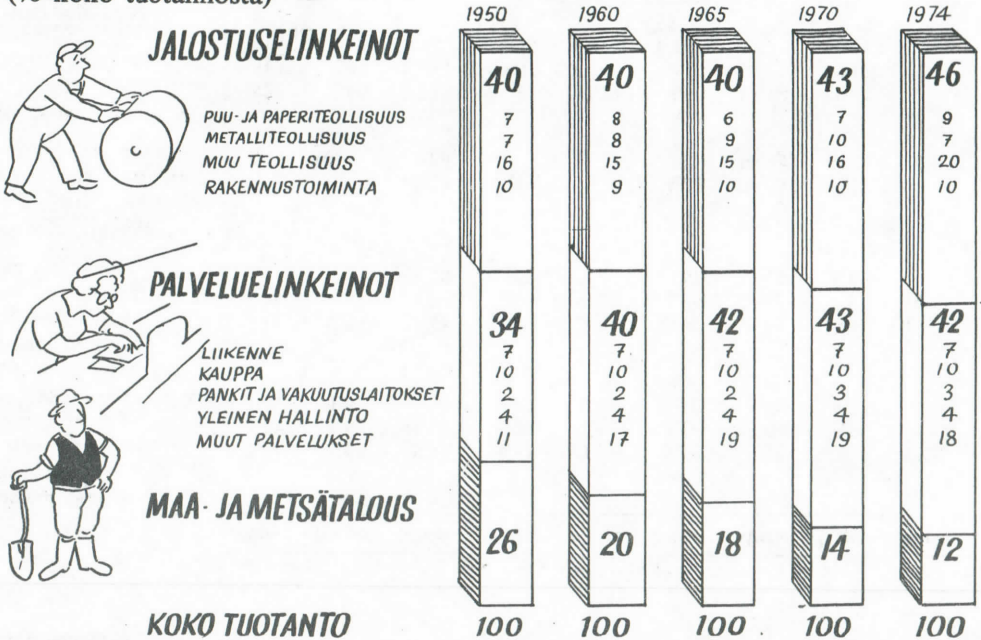

Eri alojen keskipalkkoja

	1960		1970		1972		1973		1974	
	Miehet	Naiset	Miehet	Naiset	Miehet	Naiset	Miehet	Naiset	Miehet	Naiset
Teollisuustyöntekijöiden tuntikeskiansiot mk/t										
Puu ja paperi	2,44	1,65	5,48	4,11	7,39	5,58	9,18	7,18	11,22	8,83
Metalli	2,52	1,68	5,79	4,14	7,60	5,66	8,84	6,66	10,82	8,14
Koko teollisuus	2,44	1,62	5,64	3,97	7,43	5,30	8,68	6,22	10,60	7,67
Rakennustyöntekijöiden tuntikeskiansiot mk/t										
Talonrakennus	2,85	1,71	6,61	4,30	8,86	6,00	10,61	6,94	13,37	8,57
Valtion tie- yms. työt	1,85	–	. .	3,88	6,18	5,09	7,46	6,07	9,25	7,74
Kaupungit, kauppalat	2,51	1,59	6,40	4,50	7,95	5,62	9,19	6,62	10,98	7,94
Liikenteen tuntikeskiansioita mk/t										
Linja-autoliikenne	2,12	1,25	5,23	3,19	6,70	4,22	8,06	5,22	9,84	6,46
Ahtaus	3,15	–	7,66	–	9,37	–	10,43	–	11,91	–
Kuukausikeskiansioita mk/kk										
Kauppa	528	380	1 313	753	1 628	990	1 919	1 164		
Pankit	513	391	1 131	861	1 575	1 119	1 725	1 313		
Vakuutus	615	414	1 546	896	1 936	1 177	2 205	1 301		
Valtion viran ja toimenhalt.			1 395		1 657		1 832		2 311	

Ks. lähemmin: Tilastokeskuksen Tilastotiedotuksia, sarja PA.

Kotitalouksien kulutusmenot ("ostokset") henkeä kohti vuosina 1966 ja 1971

Kotitaloudet ryhmiteltynä kotitalouden päämiehen ammatin mukaan	1966 Kotitalouksien keskikoko henkeä	1966 Kulutusmenot henkeä kohti mk	1971 Kotitalouksien keskikoko henkeä	1971 Kulutusmenot henkeä kohti mk	Kotitalouden kulutusmenot kasvu vuodesta 1966 vuoteen 1971 %
Johtajat ja ylemmät toimihenkilöt	3,52	5 714	3,44	8 607	51
Muut toimihenkilöt	3,10	3 978	2,89	6 474	63
Teollisuus- ja rakennustyöntekijät	3,52	3 059	3,39	5 051	65
Palveluelinkeinojen työntekijät	3,02	3 286	3,11	4 919	50
Maa- ja metsätaloustyöntekijät	3,67	1 916	3,65	3 723	94
Maanviljelijät	4,57	2 295	4,20	3 811	66
Muut yrittäjät	3,78	3 925	3,62	6 289	60
Ammatissa toimimattomat	1,91	3 297	1,93	5 004	52
Kaikki kotitaloudet	3,35	3 334	3,02	5 385	62

Ks. lähemmin: Tulonjaon kehityspiirteitä II, vuodet 1960—1972, Tilastokeskus Tutkimuksia n:o 27.

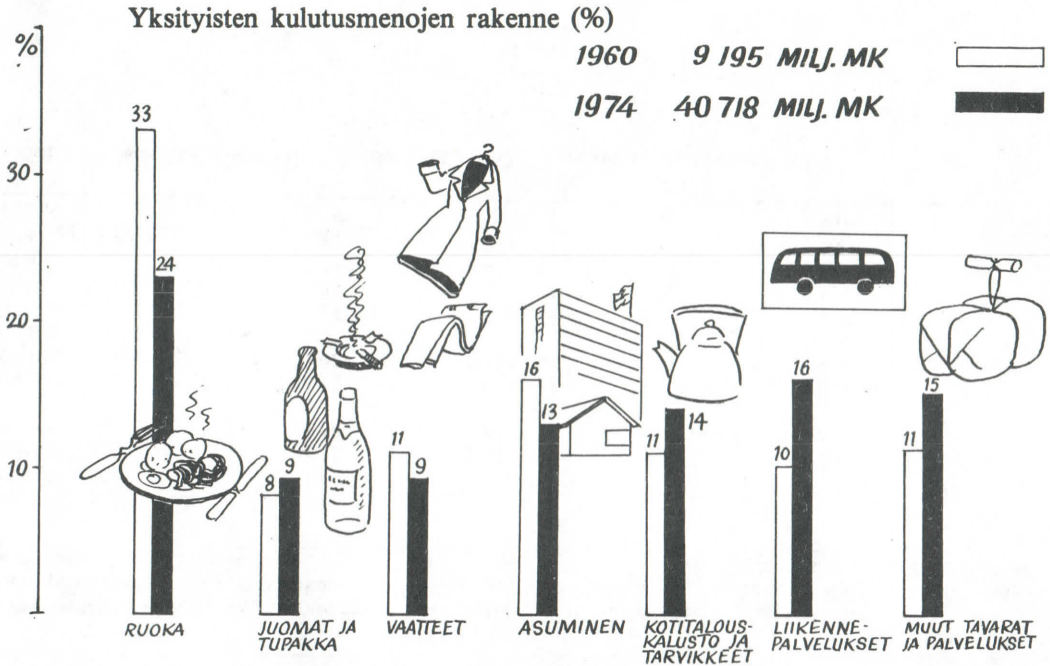
Yksityisten kulutusmenojen rakenne (%)
1960 9 195 MILJ. MK
1974 40 718 MILJ. MK
%
30
20
10
33
24
8
9
11
9
16
13
11
14
10
16
11
15
RUOKA
JUOMAT JA TUPAKKA
VAATTEET
ASUMINEN
KOTITALOUS-KALUSTO JA TARVIKKEET
LIIKENNE-PALVELUKSET
MUUT TAVARAT JA PALVELUKSET

Kansantulon jakautuminen

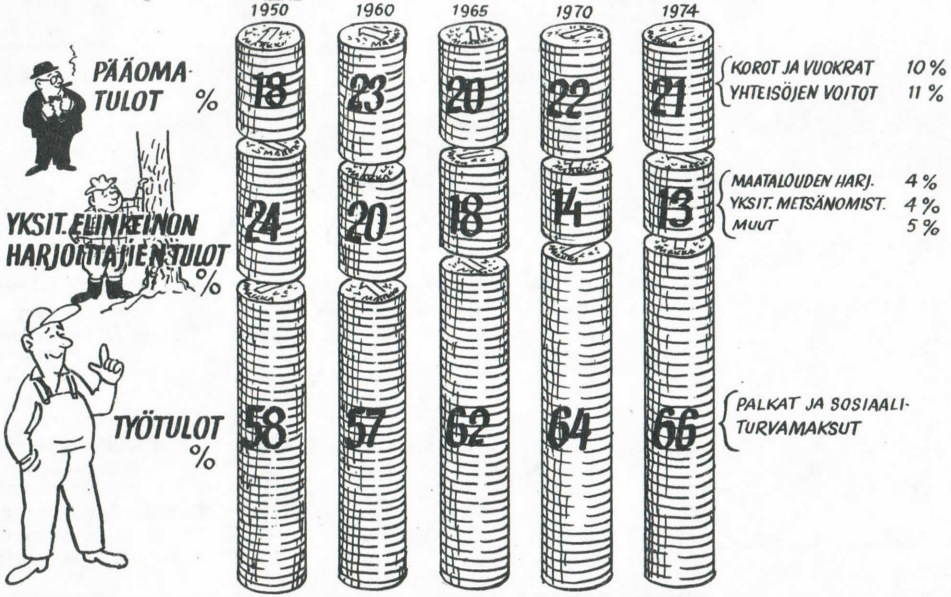

	1950	1960	1965	1970	1974
KANSANTULO MILJ.MK	4 453	12 447	20 560	33 986	65 826
KANSANTULO HENKEÄ KOHTI MK	1110:-	2800:-	4500:-	7380:-	14 060:-

Palkkojen ja hintojen muutoksia edelliseen vuoteen verrattuna %

	1961	1962	1963	1964	1965	1966	1967	1968	1969	1970	1971	1972	1973	1974
Kaikkien palkansaajien keskimääräiset nimellisansiot	8	6	10	13	9	7	9	11	7	8	13	12	16	21
Kotitalouksien käytettävissä oleva tulo	15	7	12	12	10	6	7	11	11	9	12	13	16	21
Työntekijöiden reaaliansiot	6	2	4	2	4	3	3	2	7	8	8	5	6	4
Toimihenkilöiden reaaliansiot	5	2	5	3	4	4	3	2	3	3	2	3	3	1,5
Kaikkien palkansaajien reaaliansiot	6	2	5	3	4	3	3	2	5	6	6	5	4	4
Kuluttajahinnat	2	4	5	10	5	4	6	8	2	3	6	7	11	17
Työn tuottavuus	3	5	1	6	4	1	4	4	6	6	4	6	4	3
Kansantuote (Bkt:n määrä)	7	3	3	6	5	2	3	3	9	8	2	7	5	4

Ks. lähemmin: Suomen tilastollinen vuosikirja ja Tilastotiedotuksia, sarja KT.

Julkinen talous (valtio, kunnat, kuntainliitot)

	1950	1960	% 1965	1970	1974
Omaisuustulot	7	11	9	8	7
Välilliset verot	46	44	41	39	35
Yhteisöjen välittömät verot	13	9	8	6	5
Kotitalouksien välittömät menot	32	34	40	45	51
– valtion vero					
– kunnallisvero					
Muut tulonsiirrot	2	2	2	2	2
Tulot yhteensä	100	100	100	100	100
Kulutusmenot	64	60	59	60	57
– hallinto	19	14	14	14	14
– maanpuolustus	8	7	6	6	5
– opetus	16	19	18	18	17
– terveydenhoito	9	11	12	14	13
– muut so. palvelut	6	5	5	5	5
– liikenne	6	4	4	3	3
Tukipalkkiot	11	13	13	12	15
Tulonsiirrot kotitalouksille	25	27	28	28	28
– opetus	..	3	4	4	4
– terveys	..	1	3	4	4
– muut sosiaaliset menot	..	23	21	20	20
Menot yhteensä	100	100	100	100	100

Ks. lähemmin: Tilastokeskus, Tilastotiedotuksia sarja KT.

Eduskuntavaalit 1975

Äänestäneitä 2 795 078
Äänestysprosentti kotimaassa 79,0

Puolueiden paikkajakautuma		Äänimäärä	Prosenttia
SDP	54(−1)	695 394	24,9
SKDL	40(+3)	528 026	18,9
KEPU	39(+4)	488 930	17,7
RKP	10(+0)	141 381	4,8
LKP	9(+2)	121 722	4,4
KOK	35(+1)	513 213	18,4
SKYP	1	46 057	1,6
SKL	9(+5)	92 108	3,3
SMP	2(−16)	100 771	3,6
SPK	1	46 170	1,7

Sosialistit 94(+2)
Porvarit 106(−2)

Valtakunnallinen

TYÖVÄENTALOMUSEO

Riihimäki, Peltosaari

Aukioloajat:

touko—lokakuun ajan sunnuntaisin klo 13—15
lauantaisin klo 13—15

Muina viikonpäivinä tilattaessa ryhmäkävijöille Hoitotoimikunnan puheenjohtaja Sulo J. Ojanen, Välittäjä 7 B 5, puh. 33141.

Museon hoitaja Toimi Vehviläinen, Talteentie, puh 33430.

Talvikautena ei museo ole auki.

LÄHDE UUSIIN YMPYRÖIHIN!

LISÄTIETOJA ANTAA:

MATKARENGAS OY

Varmimmaksi

vakuudeksi

KANSA

vakuutus

Monipuolista
vakuutuspalvelua
kotien hyväksi

ua

uusi aika

Sosialidemokraattinen
maakuntalehti
SATAKUNNASSA
levikki 13563 (LT)

Puh. Pori 12 652

OSOITEHAKEMISTO

SOSIALIDEMOKRAATTISET PUOLUEJÄRJESTÖT

Suomen Sosialidemokraattinen Puolue:
Puheenjohtaja Kalevi Sorsa, puoluesihteeri Ulf Sundqvist, Paasivuorenkatu 3 B, 00530 Helsinki 53, puh. keskus 765 766.

Sos.-dem. Puoluetoimikunta
Kalevi Sorsa, Haapaniemenkatu 20 B 64, 00530 Helsinki 53, puh. 765 766
Veikko Helle, 03100 Nummela, Väinämöisenkatu 21 B 29, 00100 Helsinki 10, puh. 913/22360
Pirkko Työläjärvi, Kasvitarhanpolku 6 C, 26600 Rauma 60, Viides linja 7 C 52, 00530 Helsinki 53 938/12944 ja 90/719367
Ulf Sundqvist, Kaskimaa D 29, 04130 Nikkilä, puh. 90/231890
Matti Ahde, Nuolihaukantie 6 B 46, 90250 Oulu 25, Erottajankatu 15—17 C 9, 00130 Helsinki 13, puh. 981/34270 ja 90/646 568
Jaakko Hyvönen, Kuusisenkatu 1 A 13, 48100 Kotka 10, puh. t. 952/11645 ja k. 952/11686
Leo Kari, Papinniityntie 12, 13200 Hämeenlinna 20, puh. t. 917/24241 ja k. 917/24723
Lars Lindeman, Eino Leinonkatu 12 D 52, 00250 Helsinki 25, puh. t. 90/73101 ja k. 90/495 399
Rafael Paasio, Kannuskatu 8 G 95, 20880 Turku 88, Paasivuorenkatu 8 B, 00530 Helsinki 53' puh. 921/351 818
Pekka Paavola, Koljontie 3, 33500 Tampere 50, puh. t. 931/32000 ja k. 931/57707
Sulo Penttilä, Viertopolku 5, 01390 Vantaa 39, puh. t. 90/750 570 ja k. 90/823 319
Pentti Sahi, Kannaksenkatu 6, 40600 Jyväskylä 60, puh. t. 941/211144 ja k. 941/211717
Uki Voutilainen, Torikatu 3, 81700 Lieksa, Hämeentie 81—83 A 1, 00550 Helsinki 55, puh. 975/21051 ja 90/719 153

Varajäsenet
Reino Tuomi, Peukaloisentie 8 G 44, 00820 Helsinki 82, puh. t. 90/732 3238 ja k. 90/781 487
Antti Pohjonen, Herman Renlundink. 31, A 2, 67200 Kokkola, Hietaniemenkatu 12 A 30, 00100 Helsinki 10, puh. 968/12556 ja 90/496 272
Uolevi Kaukovaara, Kp 14, 28800 Pori 80, puh. t. 939/85288 ja k. 939/85098
Erkki Liikanen, Sammonkatu 22 A 4, 50130 Mikkeli 13, Pursimiehenk. 23 D/Westlund 00150 Helsinki 15, puh. 955/11990 ja 90/669852
Kalevi Pärnänen, Taatonkatu 3 A 6, 48700 Kyminlinna, puh. t. 952/62500 ja k. 952/61251

Sos.-dem. Puoluetoimisto:
Avoinna: kesäkuukausina 8.30—15, syystoukokuussa 8.30—16. Ps.tili 7990. Puhelimet: vaihde 765 766, suorat numerot: järjestöosaston päällikkö 774 721, talouspäällikkö 772 052, tiedotuspäällikkö 772 285, toimistopäällikkö 762 993. Vaihteen ollessa suljettuna: jaostosihteerit 765 078, suunnitteluosaston päällikkö 765 887, tutkimussihteerit 765 401, lehdistö- ja tiedotussihteerit 774 428, kansainvälinen sihteeri 765 933, kunnallissihteeri 765 029, toimistosihteeri 773 993, ay-aihteerit 765 692 ja 765 299.

Helsingin Sosialidemokraattinen Piiri ry:
Toimisto: 00530 Helsinki 53, Paasivuorenkatu 5 A. Siht. Esko Nieminen, puh. 750 870, kotiin 302 798.

Uudenmaan Sosialidemokraattinen Piiri ry:
Toimisto: 00530 Helsinki 53, Paasivuorenkatu 5 A. Siht. Reijo Kuusela, puh. 719 368 ja 719 375, kotiin 243 327.

Varsinais-Suomen Sosialidemokraattinen Piiri ry:
Toimisto: 20100 Turku 10. Työväentalo, Eerikinkatu 30. Sihteeri (paikka avoinna) puh. 921-26 482, kotiin.

Satakunnan Sosialidemokraattinen Piiri ry:
Toimisto: 28100 Pori 10. Länsipuisto 24 C. Sihteeri Tauno Kallio, puh. 939-44 233, kotiin 939-40 398.

Etelä-Hämeen Sosialidemokraattinen Piiri ry:
Toimisto: 13100 Hämeenlinna 10, Raatihuoneenkatu 16, Sihteeri Pauli Ilanen, puh. 917-26 526 ja 917-22 378, kotiin 917-26 526.

Pohjois-Hämeen Sosialidemokraattinen Piiri ry:
Toimisto: 33200 Tampere 20, Hallituskatu 19. Sihteeri Pentti Myllymäki, puh. 931-26 963 ja 931-24 128, kotiin 931-653 785.

Kymen 1. Sosialidemokraattinen Piiri ry:
Toimisto: 48100 Kotka 10, Kotkankatu 7. Sihteeri Atte Laine, puh. 952-12 468 ja 952-12 853.

Mikkelin Sosialidemokraattinen Piiri ry:
Toimisto: 50100 Mikkeli 10, Olkkolankatu 5. Sihteeri Ilkka Viitamies, puh. 955-11 561, kotiin 955-10 418.

Kuopion Sosialidemokraattinen Piiri ry:
Toimisto: 70100 Kuopio 10, Puijonkatu 23. Sihteeri Onni Hyvönen, puh. 971-12 359, kotiin 971-81 459

Pohjois-Karjalan Sosialidemokraattinen Piiri ry:
Toimisto: 80100 Joensuu 10, Työväentalo-Kauppakatu 32. Sihteeri Matti Mikkonen, puh. 973-22 149, kotiin 973-822 610.

SDP:n Keski-Suomen Piiri ry:
Toimisto: 40100 Jyväskylä 10, Kauppakatu 30. Sihteeri Reijo Virtanen, puh. 941-11 423, kotiin 941-273 561.

Vaasan 1. Sosialidemokraattinen Piiri ry:
Toimisto: 60100 Seinäjoki 10, Keskuskatu 17. Sihteeri Erkki Gröndahl, puh. 964-22 670, kotiin 964-24 370.

Oulun Sosialidemokraattinen Piiri ry:
Toimisto: 90100 Oulu 10, Torikatu 49 As. 28. Sihteeri puh. 981-14 973.

Lapin Sosialidemokraattinen Piiri ry:
Toimisto: 96200 Rovaniemi 20, Ounaspuistikko 3 B 18. Sihteeri Mauri Paasilinna, puh. 991-14 074, kotiin 991-16 418.

Suomen Ruotsalainen Työväenliitto — Finlands Svenska Arbetarförbund:
Expedition: 00530 Helsingfors 53, Paasivuorigatan 3 B. Sekreterare Alf-Erik Helsing, tel. 775 098.

Imatran Sosialidemokraattinen Kunnallisjärjestö ry:
55800 Imatra 80, Torikatu 7, puh. 954-32 094.

Jyväskylän Sosialidemokraattinen Kunnallisjärjestö ry:
Kauppakatu 30 A 4, 44100 Jyväskylä 10, puh. 941-10 876.

Kemin Sosialidemokraattinen Kunnallisjärjestö ry:
94100 Kemi 10, Etelärantakatu 13, puh. 980-12 985.

Kotkan Sosialidemokraattinen Kunnallisjärjestö ry:
48100 Kotka 10, Keskuskatu 33, puh. 952-11 318.

Kuopion Sosialidemokraattinen Kunnallisjärjestö ry:
70100 Kuopio 10, Puijonkatu 23, puh. 971-15 595.

Lahden Sosialidemokraattinen kunnallisjärjestö ry:
15110 Lahti 11, Aleksanterinkatu 26, puh. 918-28 179.

Suur-Espoon Sosialidemokraattinen kunnallisjärjestö ry:
02230 Matinkylä, Aapelink. 6, puh. 90-880 973.

Lappeenrannan Sosialidemokraattinen Kunnallisjärjestö ry:
53100 Lappeenranta 10, Snellmanninkatu 12, puh. 953-10 339.

Porin Sosialidemokraattinen kunnallisjärjestö ry:
28100 Pori 10, Länsipuisto 24 C, puh. 939-44 233.

Tampereen Sosialidemokraattinen kunnallisjärjestö ry.
33200 Tampere 20, Hallituskatu 19, puh. 931-27 493 ja 931-27 494.

Turun Sosialidemokraattinen Kunnallisjärjestö ry:
20100 Turku 10, Eerikinkatu 30, puh. 921-16 891 ja 921-16 497.

Valkeakosken Sosialidemokraattinen Kunnallisjärjestö ry:
37600 Valkeakoski 60, Sääksmäentie 1, puh. 936-42 504.

Vantaan Sosialidemokraattinen Kunnallisjärjestö ry:
Asematie 8, 01300 Vantaa 30, puh. 830 595. Siht. 833 408

SOS.-DEM. EDUSKUNTARYHMÄ

Eduskuntatalo, 00100 Helsinki 10, Puh.suoraan 90-447971. Puheenjohtaja Paavo Tiilikainen, varapuheenjohtajat Meeri Kalavainen ja Matti Ahde, taloudenhoitaja Pirkko Aro, puh.keskus 440051. Eduskuntaryhmän sihteeri Seppo Nevala puh. 440 051/271, tiedotussihteeri Sulo Ikonen, puh. suoraan 496 146, vt. toimistosihteeri Helga Karvinen, puh. 440 051/271.

SOS.DEM. KANSAN-EDUSTAJIEN KOTIOSOITTEET

Aalto, Lyyli Haltijantie 3 p., 14200 Tutenki puh. 917-82 606
Aaltonen, Markus Rajakatu 84 E 36, 60100 Seinäjoki 10 puh. 964-24 525
Ahde, Matti Nuolihaukantie 6 B 46, 90250 Oulu 25 puh. 981-34 270
Ahonen, Arvo 40420 Jyskä puh. 941-261 680
Ajo, Aimo Jaakonkatu 5 A 11, 9600 Rovaniemi 20 puh. 991-15 469
Aro, Pirkko Mittarikatu 1, 04400 Järvenpää puh. 90-288 978
Breilin, Reino Yrjönkatu 2, 24240 Salo 24 puh. 924-23 08
Eenilä, Paula Vienolantie 8 G, 20210 Turku 21 puh. 921-303 010
Forsman, Mauno Pihlajamäki, 53800 Lappeenranta 80 puh. 953-27 016
Friberg, Ralf Keinulaudantie 5 G 167, 00940 Helsinki 94 puh. 90-302 298
Grönholm Eino, Kannistonkatu 27, 30100 Forssa 10. puh. 916711751
Helle, Veikko 03100 Nummela puh. 913-22 360
Helminen, Olli Laivakaarenkuja 16, 46900 Inkeroinen puh. 951-71 412
Järvinen, Sven-Erik 5 & 51 C 11, 01300 Vantaa 30 puh. 90-837 009
Järvisalo-Kanerva, Riitta Palokallionkatu 18 as. 12, 33840 Tampere 84 puh. 931-653 203
Kalavainen, Meeri Harjuviita 22 A 20, 02100 Espoo 10 puh. 90-462 010
Karkinen, Seija Hernesaarenkatu 5 C 54, 00-150 Helsinki 15
Knuuttila, Sakari Päivärinnantie 4, 40600 Jyväskylä 60 puh. 941-291 349
Koivisto, Tellervo Tammelanpuistokatu 30 A 6, 33100 Tampere 10 puh. 931-23 327
Kuusio, Matti Sepänkatu 4 B 12, 26100 Rauma 10 puh. 938-13 924
Laine, Jermu Hallituskatu 14, 35820 Mänttä 2 puh. 934-47 234
Lehtinen, Lasse Puistokatu 25 A, 70100 Kuopio 10 puh. 971-12 369
Liikanen, Erkki Sammonkatu 22 A 4, 50130 Mikkeli 13 puh. 955-11 990
Lillqvist, Bror Västermalmstorg 3 A 5, 68620 Jakobstad 2 puh. 967-11 081
Lindeman, Lars Eino Leinonkatu 12 D 52, 00250 Helsinki 25 puh. 90-495 399
Loikkanen, Eino Aleksanterinkatu 17, 33100 Tampere 10 puh. 931-22 340
Luja-Vepsä, Sinikka Karakalliontie 3 C 35, 02620 Espoo 62 puh. 90-599 626
Luttinen, Matti Tervaskatu 24, 15240 Lahti 24 puh. 918-306 093
Muurman, Peter Mikkolanmäki 9 K, 01480 Vantaa 48 puh. 90-8 728 879
Myyryläinen, Salme Elokatu 4 D 51, 15100 Lahti 10 puh. 918-20 680
Mäkelä, Jouko Tornihaukantie 6–8 A 20, 90250 Oulu 25 puh. 981-32 501
Mäkelä, Uljas Seminaarinkatu 3, 26820 Rauma 2 puh. 938-12 476
Paasio, Pertti Honkatie 30, 20540 Turku 54 puh. 921-373 993
Pajunen, Veikko Kurkijoentie 2, 02140 Espoo 14 puh. 90-516 873
Pohjonen, Antti Herman Renlundinkatu 31 A 2, 67200 Kokkola 20 puh. 968-12 556
Puhakka, Matti Haka B 5, 81280 Uimaharju puh. 973-77488
Raatikainen, Kaisa Otsolahdentie 13 G, 02100 Espoo 10 puh. 90-463 972
Rajala, Pentti Tehtaankatu 10, 38700 Kankaanpää puh. 930-21 575
Rajantie, Maija Kalkkiuuninkatu 13, 57120 Savonlinna 12 puh. 957-23 439
Rantala, Jorma Vattuvuorenkatu 3–9 A 1, 78200 Varkaus 20 puh. 972-23 023
Siren, Helge Toivontie 10, 11100 Riihimäki 10 puh. 914-33 667
Sorsa, Kalevi Haapaniemenkatu 20 D 64, 00-530 Helsinki 53
Sundqvist, Ulf Kaskimaa D 29, 04130 Nikkilä puh. 90-231 890
Suonio, Kaarina Maneesikatu 2 a A 1, 00170 Helsinki 17 puh. 90-650 231
Surkka, Juhani Niittytie 9, 40250 Jyväskylä 25 puh. 941-271 370
Söderman, Jacob Kavallinmäki 6 B, 02710 Espoo 71 puh. 90-595 446
Tiilikainen, Paavo Ratamokatu 2, 55800 Imatra 80 puh. 954-31 428
Tikka, Seppo Petäjätie 4 A 1, 45200 Kouvola 20 puh. 951-19 068
Tuominen, Risto Museokatu 7–9 A, 48100 Kotka 10 puh. 952-16 963
Tuomioja, Erkki Mechelininkatu 19 A 24, 00100 Helsinki 10 puh. 90-493 799
Tuovinen, Jouko Länsikatu 22 C 23, 80110 Joensuu 11 puh. 973-24 830
Turunen, Väinö Kellotornintie 18 A, 57510 Savonlinna 51 puh. 957-27 214
Työläjärvi, Pirkko Kasvitarhanpolku 6 C, 26600 Rauma 60 puh. 938-12 944
Voutilainen, Uki Torikatu 3 B 6, 81700 Lieksa puh. 975721 051

MUUT SOSIALIDEMOKRAATTISET JÄRJESTÖT

Suomen Sosialidemokraattisen Opiskelijanuorison Keskusliitto (SONK):
4, linja 3–5 F, 00530 Helsinki 53. Puhelimet: 779 449 (pääsihteeri, tiedotussihteeri), 779 279 (toimistonhoitaja).

Suomen Sosialidemokraattinen Raittiusliitto:
00530 Helsinki 53. Paasivuorenkatu 5 A 9, puh. 739 122, siht. puh. 764 092.
– SDR-nuoret
– Päivän Nuoret

Kristillisten Sosialidemokraattien Liitto:
Sihteeri Pekka Lampinen, Vanaja kk, 13-100 Hämeenlinna 10, puh. 917-19 047.

Koulutusalan Sosialidemokraattinen Yhdistys:
Puheenjohtaja Esko Kangas, Saaristonkatu 4, 13100 Hämeenlinna, puh. 917-28 211.

Nuorten Kotkain Keskusliitto (NKK) ry:
Paasivuorenk. 5 A 17, 00530 Helsinki 53, puh. vaihde 90-765 199, ps-tili 5588-0. Pääsihteeri Veli Heikkilä, puh. suoraan 90-769 216, järjestöasiain sihteeri Arto Heinonen, kansanivälisten asiain sihteeri Riitta Kaljunen, jaostosihteeri Pekka Käyhkö, tiedotussihteeri Leena-Maija Paananen, taloudenhoitaja Harri Raki, toimistonhoitaja Eila Lahtinen.

Kurssikeskus Sipirinne, Vaahersalo, 58450 Punkaharju, puh. 957-601/Punkaharju 4189. Järjestöohjaaja Ensio Gustafsson.

Etelä-Hämeen Nuoret Kotkat Piirijärjestö ry:
Toimisto: Jarmo Järvinen, Sääksmäent. 1, 37600 Valkeakoski, puh. 937-45 560.

Etelä-Saimaan Nuoret Kotkat Piirijärjestö ry:
Toimisto: Oili Orava, Snellmanink. 12, 53100 Lappeenranta 10, puh. 953-13 467.

Helsingin Nuoret Kotkat Piirijärjestö ry:
Toimisto: Rauha Hirvisaari, Siltasaarenk. 12 A 8. krs, Hakaniemen kerhokeskus, 00530 Helsinki 53, puh. 90-730 991.

Keski-Suomen Nuoret Kotkat Piirijärjestö ry:
Toimisto: Pekka Eskelinen, Kauppak. 30 A 7, 40100 Jyväskylä 10, puh. 941-214 607.

Kymenlaakson Nuoret Kotkat Piirijärjestö ry:
Toimisto: Kotkank. 7, 48100 Kotka 10, puh. 952-12 468.

Lapin Nuoret Kotkat Piirijärjestö ry:
Toimisto: Aila Kekäläinen, Etelärantakatu 13, 94100 Kemi 10, puh. 980-12 985.

Mikkelin Läänin Nuoret Kotkat Piirijärjestö ry:
Toimisto: Maritta Kuitunen, Olkkolank. 7, 50100 Mikkeli 10, puh. 955-11 561.

Oulun Nuoret Kotkat Piirijärjestö ry:
Toimisto: Taimi Piippo, Torik. 49 as 28, 90120 Oulu 12, puh. 981-23 791.

Pohjois-Karjalan Nuoret Kotkat Piirijärjestö ry:
Toimisto: Seppo Karvinen, Kauppak. 32, 80100 Joensuu 10, puh. 973-27 566.

Pohjois-Savon Nuoret Kotkat Piirijärjestö ry:
Toimisto: Olavi Rönkkö, Puijonk. 23, 70100 Kuopio 10, puh. 971-15 595.

Satakunnan Nuoret Kotkat Piirijärjestö ry:
Toimisto: Marja-Terttu Lehti, Länsipuisto 24 C 1, 28100 Pori 10, puh. 939-44 233.

Svenska Örndistriktet rf:
Ordf. Valter Lundström, Räfsbyvägen 9, 07920 Lovisa 2, tel. 915-51 295.

Tampereen Nuoret Kotkat Piirijärjestö ry:
Toimisto: Pekka Kontkanen, Hallitusk. 19 H 38, 33200 Tampere 20, puh. 931-27 493.

Uudenmaan Nuoret Kotkat Piirijärjestö ry:
Toimisto: Pirkko Pennanen, Asemat. 8, 01300 Vantaa 30, puh. 90-830 595.

Vaasan Nuoret Kotkat Piirijärjestö ry:
Pj. Helvi Vasko, Hiekkat. 6, 68600 Pietarsaari, puh. 13 880.

Varsinais-Suomen Nuoret Kotkat Piirijärjestö ry:
Toimisto: Mirja Kujala, Eerikink. 30 h 7, 20100 Turku 10, puh. 921-332 190, piiriohjaaja Timo Valonen, puh. 921-16 521.

Sosialidemokraattisen Nuorison Keskusliitto (SNK) ry:
Toimisto 4. linja 3–5 F 00530 Helsinki 53. Puhelimat: puheenjohtaja Sarkkinen 762 725, pääsihteeri Sundman 762 725, 718 055 (vaihde) tiedotussihteeri Hyvönen, järjestösihteeri Viitala, valistussihteeri Paastela, ay-sihteeri Mäkinen, kouluasiainsihteeri Stylman, ulkoasiainsihteeri Oas ja kulttuurisihteeri. SNK:n tarvikevälitys, kassa kirjanpito ja konekirjoitus puh. 710 194 os. linja 4, 00530 Helsinki 53.

Uudenmaan sos.dem. nuorisopiiri
Erkki Aalto, Vipusentie 19–21, 00610 Helsinki 61, puh. 90-798 054

SNK:n Etelä-Hämeen piiri
Tapio Niskanen, Linnankatu 3 B, 13100 Hämeenlinna 10, puh. 917-69 155

Tampereen Piirin Sos.dem. Nuorisojärjestö
Jaakko Tuomivirta, Hallituskatu 19 H 17, 33200 Tampere 20, puh. 931-23 996

Helsingin Sos.dem. Nuorisopiiri
Risto Vähätahlo, Paasivuorenkatu 5 A 19, 00530 Helsinki 53, puh. 90-763 990

Kymen läänin Sos.dem. Nuorisopiiri
Oikokatu 4, 45100 Kouvola 10, puh. 951-11 016

Varsinais-Suomen Sos.dem. Nuorisopiiri
Aarni Tuominen, Eerikinkatu 30 huone 7, 20100 Turku 10, puh. 921-332 500

Mikkelin Sos.dem. Nuosisopiiri
Antti Lehkonen, Olkkolankatu 7, 50100 Mikkeli 10, puh. 955-11 561

Oulun Piirin Sos.dem. Nuorisojärjestö
Raimo Juntunen, Välkkylä Keskus, 90100 Oulu 10, puh. 981-24 131

SNK:n Satakunnan Piiri
Helena Lehtonen, Länsipuisto 24 c 1, 28100 Pori 10, puh 939-44 233

SNK:n Keksi-Suomen Piiri
Erkki Vuorenmaa, Kauppakatu 30 A IV, 40100 Jyväskylä 10, puh. 941-11 723

Joensuun Piirin Sos.dem. Nuorisojärjestö
Esko Vatanen, Kauppakatu 32, 80100 Joensuu 10, puh. 973-21 641

Vaasan läänin Sos.dem. Nuorisopiiri
Antero Korpela, Pormestarinkatu 28, 67100 Kokkola 10, puh. 968-12 298

Lapin Piirin Sos.dem. Nuorisojärjestö
Ounaspuistikko 3, 96200 Rovaniemi, puh. 991-21 451, 991-14 074

Kuopion Piirin Sos.dem. Nuorisojärjestö
Postilokero 84, 70101 Kuopio 10, puh. 971-12 004

CK
Bo-Anders Sundman, Paasivuorenkatu 5 A 22, 00530 Helsingfors 53, tel. 90-718 625

SOS.-DEM. NAISTEN KESKUSLIITTO

Paasivuorenkatu 3, 00530 Helsinki 53, puh. 90-765 766, toim. ajan jälk. 765 750.

Helsingin Sos.-dem. Naispiiri ry:
Toimisto: Paasivuorenk. 5, 00530 Helsinki 53, puh. 90-713 254. Pj. Anja Nurminen, Helsingink. 18 A 2, 00530 Helsinki 53, puh. 90-736 142.

Etelä-Hämeen Sosialidemokraattinen Piiri ry:n naisjaosto:
Pj. Lyyli Aalto, Haltijant. 14200 Turenki, puh. 917-82 606.

Pohjois-Hämeen Sos.-dem Naispiiri ry:
Pj. Thelma Ollila, Isolammenk. 8, 33710 Tampere 71, puh. 931-631 635.

Pohjois-Karjalan Sosialidemokraattinen Piiri ry:n naisjaosto:
Pj. Riitta Kemppi, Sommelontie 33 as. 4, 80260 Joensuu 26, puh. 973-32 912

Keski-Suomen Sos.-dem. Naispiiri ry:
Pj. Aune Salama, Kalervonk. 13 B 23, 40200 Jyväskylä 20, puh. 941-10 310.

Kuopion Sos.-dem. Naispiiri ry:
Pj. Edit Terästö, Rajak. 19 B, 70600 Kuopio 60, puh. 971-22 535. Toimisto Puijonk. 7 A 4, 70100 Kuopio 10, puh. 971-15 925.

Kymen Sos.-dem. Naispiiri ry:
Pj. Meeri Kalavainen. Siht. Paula Porkka, 49480 Summa, puh. 952-45 106.

Lapin Sosialidemokraattinen Piiri ry:n naisjaosto:
Pj. Eila Kemppainen, Koivusenk. 15, 94200 Kemi 20, puh. 980-86 107.

Mikkelin Sosialidemokraattinen Piiri ry:n naisjaosto:
Pj. Rauha Airas, Maaherrank. 28 B 19, 50100 Mikkeli 10, puh. 955-15 410.

Oulun Sosialidemokraattinen Piiri ry:n naisjaosto:
Pj. Hellevi Tuohimaa, Niittyk. 12, 92100 Raahe, puh. 982-37 263.

Saimaan Sos.-dem. Naispiiri ry:
Pj. Kerttu Piispa, Moukarink. 8, 55800 Imatra 80, puh. 954-31 736.

Satakunnan Sos.-dem. Naispiiri ry:
Pj. Margit Eskman. Siht. Eila Wahlström, Länsipuisto 24 c 1, 28100 Pori 10, puh. 939/44 233

Turun Seudun Sos.-dem. Naispiiri:
Pj. Sylvi Siltanen, Itsenäisyydenaukio 2 B, 20800 Turku 80, puh. 921-303 962.

Vaasan läänin Sos.-dem. Piiri ry:n naisjaosto:
Pj. Hilja Rajala, Kannaksenk. 9, 60100 Seinäjoki 10, puh. 964-22 586.

Uudenmaan Sos.-dem. Naispiiri ry:
Pj. Irja Virta, Sammalpolku, 04400 Järvenpää, puh. 90-55 240

T-LEHDISTÖ

Työväenlehdistö ry: 00530 Helsinki 53, Siltasaarenk. 3–5, puh. 777 638. Keskus 765 766.

Työväen Sanomalehtien Tietotoimisto: (TST): 00530 Helsinki 53, Paasivuorenkatu 3, puh. keskus 765 766 (klo 8.30–16.00). Suorat linjat 772 285 (päätoimittaja), toimittajat 770 566 ja 771 837. Telex 12-1560 tst sf.

T-lehdistö Oy: 00530 Helsinki 53, Siltasaarenk. 3–5, puh. 777 638.

Suomen Sosialidemokraatti: 00530 Helsinki 53, Paasivuorenkatu 3, puh. keskus 737 044, klo 20 jälkeen toimitus 772 548 (ulkolinjapuh.), 737 374 (urheiluos.), toimitussiht. 771 176 ja 737 044. Telex 12-322 SSDem SF.

Eteenpäin: 48100 Kotka 10, Kotkankatu 9, puh. keskus 952-14 460, suorat numerot: päätoim. 952-14 464, toimitus 952-14 461, telex 53-143 eteen sf.
Hämeen Kansa: 13100 Hämeenlinna 10, Raatihuoneenkatu 16, puh. keskus 917-22 261 ja 917-22 265. Telex 23-18 hakan sf.
Kansan Lehti: 33210 Tampere 21, Hämeenpuisto 21, puh. keskus 931-30 600, suorat numerot: päätoim. 931-24 895, toim.joht. 931-24 765. Telex 22-257 kanle sf.
Pohjois-Karjala: Pamilonkatu 1, 80101 Joensuu 10, puh. vaihde 973-26 301. Telex 46-132 pokar sf.
Pohjanmaan Kansa: 65100 Vaasa 10, Pitkäkatu 48, puhelimet: toimitus 961-13 771, konttori 961-13 261, toim.joht. 961-12 487. Telex 74-280 pokan sf.
Pohjolan Työ: 90150 Oulu 15, Ahjotie 6, puhelimet: toimitus 981-32 772 ja 981-32 222, konttori 981-13 597. Telex 32-251 pohty sf.
Saimaan Sanomat: 53100 Lappeenranta 10, Koulukatu 19, puhelimet: toimitus 953-10 464 ja 953-11 272, konttori 953-11 020, toim.joht. 953-11 617. Telex 58-215 saisa sf.
Arbetarbladet: 00530 Helsinki 53, Paasivuorenkatu 3, puhelimet: toimitus 775 924, konttori 772 370.
Turun Päivälehti: 20310 Turku 31, Nuppulantie 21, puhelimet (vaihde): toimitus ja konttori 921-392 111. Telex 62-129 paiva sf.
Uusi Aika: 28100 Pori 10, Antinkatu 15. Toimitus puh. 939-12 451, päätoimittaja 939-12 644. Telex 26-152 uaika sf.
Valpas: 70100 Kuopio 10, Minna Canthinkatu 27, puh. vaihde 85 400.
Linnanviesti: 57130 Savonlinna 13, Olavinkatu 13, puh. toimitus 957-22 561, toim. joht. 957-22 901/21 tai suoraan 957-22 906.

T-LEHDISTÖN KIRJAPAINOT

Helsinki: Paasipaino, Paasivuorenkatu 3, puh. 737 044.
Kotka: Eteenpäin Oy, Kotkankatu 9, puh. 952-14 460.
Hämeenlinna: Oy Hämeen Kansa, 14200 Turenki, puh. 917-81 275.
Tampere: Tampereen Keskuspaino, Hämeenpuisto 21, puh. 931-30 600
Jyväskylä: KL-paino, Puistokatu 1, puh. 941-12 286.
Lappeenranta: Saimaan Kirjapaino Oy, Koulukatu 30, puh. 953-23 336.
Vaasa: Oy Kirjapaino Ab, Pitkäkatu 48, puh. konttori 961-13 261, faktori 961-11 711, toim.joht. 961-12 487.
Oulu: PT-paino Oy, Ahjotie 6, puh. 981-32 882.
Pori: Oy Kehitys, Antinkatu 15, puh. 939-14 000.
Mikkeli: Oy Vapaus, Olkkolankatu 5, puh. 955-13 150.
Turku: Lounais-Suomen Kirjapaino Oy, Nuppulantie 21, puh. faktorit 921-392 832, vaihde 921-392 111.
Joensuu: Kansan Voima, Pamilonkatu 1, 80101, Joensuu 10, puh. vaihde 973-26 301.

MUITA TYÖVÄENLEHTIÄ

Sosialistinen Aikakauslehti: 00530 Helsinki 53, Paasivuorenkatu 3 B, puh. 765 766 (toimitus ja konttori).
Kotkaviesti: 00530 Helsinki 53, Paasivuorenkatu 5 A 17, puh. 765 199.
Lippu: 00530 Helsinki 53, 4 linja 3—5 F, puh. 718 055.
Palkkatyöläinen: 00530 Helsinki 53, Siltasaarenkatu 3-5 A, puh. 750 296.
Löntagaren: sama kuin edellä.
Sarastus: 00530 Helsinki 53, Paasivuorenkatu 5 A, puh. 739 122.
Aikamerkki: 00530 Helsinki 53, Paasivuorenkatu 5 B, puh. 718 766.
Veljeys: Vanaja kk 13100 Hämeenlinna 10, Pekka Lampinen, puh. 917-25 743.
Eläkkeensaaja: 00530 Helsinki 53, Paasivuorenkatu 5 A 10, puh. 715 126.

OSUUSTOIMINNALLISIA LEHTIÄ

Elanto:
toimitus ja konttori, 00530 Helsinki 53, Kaikukatu 2, puh. 750 531.

Me:
jäsenlehti, toimitus ja konttori: 00100 Helsinki 10, Mikonkatu 17, PL 740, puh. 10 491.

E:
luottamushenkilöiden ja henkilökuntalehti, toimitus, konttori ja puhelin sama kuin edellä.

Maamies:
edistysmielisen osuuskauppaliikkeen maanviljelijä-tuottajajäsenten äänenkannattaja, toimitus, konttori ja puhelin sama kuin edellä.

YLEISIÄ TYÖVÄEN-JÄRJESTÖJÄ

Eläkkeensaajien Keskusliitto:
00530 Helsinki 53. Paasivuorenkatu 5 A 10, puh. 715 126.

Työväen Kuntoliitto TKL ry:
Siltasaarenkatu 3–5 A 00530 Helsinki 53, vaihde 736 304.

Suomen Työväen Musiikkiliitto:
33200 Tampere 20, Hämeenpuisto 28, puh. 931-24 957.

Työväen Matkailuliitto:
00530 Helsinki 53, Paasivuorenkatu 5 B, puh. 716 922.

Työväen Näyttämöiden Liitto:
00100 Helsinki 10, Vuorikatu 6 A, puh. 639 908.

Työväen Sivistysliitto:
00530 Helsinki 53, Paasivuorenkatu 5 B, puh. 718 766.

URHEILU-JÄRJESTÖJÄ

Työväen Urheiluliitto (TUL) ry:

Keskustoimisto Haapaniemenk. 14, 00530 Helsinki 53, puh. 738 282.
Postiosoite: TUL, pl 315, 00531 Helsinki 53.

Puheenjohtajat
Kaipainen, Osmo, kansanedustaja, puheenjohtaja, puh. t. 440 051, k. 501 844
Kivi, Lennart, johtaja, varapuheenjohtaja, puh. t. 7332 106, k. 885 682.
Pässilä, Väinö, toimistopäällikkö, puh. t. 918-28 951, k. 918-305 136.

Pääsihteeri
Sjöman, Ossi.

Toimintaosasto
Railo, Raimo, vt. osastopäällikkö, oto. nuorisosihteeri.
Jokinen, Ismo, vt. järjestöpäällikkö.
Suhonen, Matti, järjestösihteeri.
Pakarinen, Kalevi, tiedotuspäällikkö.
Kujamäki, Pentti, kans.väl. sihteeri.
Mauno, Anita, naissihteeri.
Uitto, Eila, koulutusohjaaja.
Pöyhönen, Tapio, vt. jaostopäällikkö.
– jaostosihteerit:
Hiltunen, Paavo (paini, uinti, luistelu)
Leppänen, Kari (jalkapallo, jääkiekko, suunnistus)
Niemenkari, Urho (nyrkkeily, painonnosto)
Pihl, Aarno (koripallo, pyöräily, purjehdus)
Pääkkö, Taisto (pöytätennis, lentopallo, moottori)
Tapola, Antero (yleisurheilu)
Vatanen, Teuvo (hiihto, pesäpallo, melonta, mäenlasku).

Koulutusosasto
Lehkonen, Reijo, koulutuspäällikkö
Kempas, Martti, valmennussihteeri.

Hallinto-osasto
Hakola, Raimo, talouspäällikkö
Lainio, Riitta, toimistosihteeri

TUL-lehti
Hurme, Pekka, päätoimittaja
Lahtinen, Matti, toimittaja

Työväen Urheiluliiton jäsenpiirit
Hämeen piiri, toiminnanjohtaja Antero Karjalainen, Hämeenkatu 46, 11100 Riihimäki 10, puh. 914-32 481.
Kainuun piiri, toiminnanjohtaja Eino Kilpeläinen, Kalevankatu 1, Sampola, 87100 Kajaani 10, p. 986-23 436.
Karjalan piiri, toiminnanjohtaja Jouko Karttunen, Urheilutalo, 80100 Joensuu 10, puh. 973-22 704.
Keski-Suomen piiri, toiminnanjohtaja Leo Chrons, kauppakatu 30, 40100 Jyväskylä 10, puh. 941-12 700.
Kymenlaakson piiri, toiminnanjohtaja Paavo Mäkelä, Työväentalo, 48100 Kotka 10, puh. 952-15 709.
Lapin piiri, toiminnanjohtaja Kauko Ojala, Valtakatu 22, 94100 Kemi 10, puh. 980-12 903.
Länsi-Suomen piiri, toiminnanjohtaja Aatos Olkkonen, Yrjönkatu 4 B 29, 28100 Pori 10, puh. 939-16 629.
Oulun piiri, toiminnanjohtaja Osmo Hekkala, Mäkelininkatu 29, 90100 Oulu 10, puh. 981-22 075.
Pohjanmaan piiri, toiminnanjohtaja Kari Koskinen, Pitkäkatu 9, 65100 Vaasa 10, puh. 961-14 667.
Saimaan piiri, toiminnanjohtaja Reino Vuorikoski, Koulukatu 19 A 3, 53100 Lappeenranta 10, p. 953-13 426.
Savon piiri, toiminnanjohtaja Kauko Koivula, Kauppakatu 42–44, 78200 Varkaus 20, 972-26 254.
Suur-Hgin piiri, toiminnanjohtaja Väinö Pilvi, II linja 10, 00530 Helsinki 53, puh. 762784.

Tampereen piiri, toiminnanjohtaja Jorma Valkamo, Hallituskatu 19, 33200 Tampere 20, puh. 931-26 223.
Uudenmaan piiri, toiminnanjohtaja Gunnar Laakso, Laurinkatu 49, 08100 Lohja 10, puh. 912-12 619.
Vars. Suomen piiri, toiminnanjohtaja Atte Eskola, Humalistonkatu 14 C, 20100 Turku 10, p. 921-17 849.
Kisakeskus, 10420 Pohjankuru, puh. 911-55 424 tai 911-55 444.
Peeran maja, Kilpisjärventie, 99300 Muonio, puh. 996-712.
Kangaslammin nuorisoleirikeskus, 15660 Nastola, puh. kesällä 918-621 423.

Työväen Urheiluseurojen Keskusliitto (TUK) ry:

Puheenjohtajat
Väinö Soininen, puheenjohtaja. Puh. t. 711 488 k. 798 877

Varapuheenjohtajat
Salme Myyryläinen, I varapuheenjohtaja t. 400 051 k. 918-20 680
Oiva Eloranta, II varapuheenjohtaja t. 951-17 771 k. 951-3366
Pekka Paavola, liittoneuvoston puheenjohtaja t. 931-32 000

Osastojohtokuntien puheenjohtajat

Talousjohtokunta
Kalevi Olkkonen, puheenjohtaja t. 11 876 k. 858 590

Tiedotusjohtokunta
Helge Nygren, puheenjohtaja t. 750 101 k. 522 803

Suoritejohtokunta
Per-Erik Förars, puheenjohtaja k. 788 120

Järjestöjohtokunta
Pertti Mattila, puheenjohtaja t. 912-801 209

TUK:n Keskustoimiston ja Piirien toimihenkilöt

TUK:n keskustoimisto, L. Brahenkatu 2, 00510 Helsinki 51 puh: 90-711 488
Pääsihteeri Toni Bärlund

Talousosasto
Markkinointipäällikkö Kaimo Koponen

Suoriteosasto
Koulutuspäällikkö Seppo Virtanen
valmentaja Kari Ormo (hoitaa myös uintijaoston)
valmentaja Jorma Turunen (hoitaa myös painojaoston)
jaostosihteeri Risto Mikkonen (yleisurheilu, hiihto, jalkapallo, jääpallo, jääkiekko, budo, keilailu, luistelu, maahockey, nyrkkeily, painonnosto, pyöräily, pöytätennis, sulkapallo, vesiurheilu, voimistelu)
jaostosihteeri Pekka Rossi (koripallo, lentopallo, pesäpallo, suunnistus)
naissihteeri Taimi Hirvonen (naisvoimistelu)
toimistosihteeri Tuula Pekkala (naisurheilu)

Järjestöosasto
järjestösihteeri Martti Heiskanen
suunnittelusihteeri Timo Ojala
naissihteeri Taimi Hirvonen
nuorisosihteeri Pekka Rossi

Tiedotusosasto
tiedostussihteeri Risto Taimi

Toimisto
kassanhoitaja Aira Öster
toimistonhoitaja Tuula Pekkala
toimistoapulainen Aira Turunen

TUK:n jäsenpiirit

Helsingin Piiri
piirisihteerin paikka avoinna,
toimisto Paasivuorenkatu 5 A 45, 00530 Helsinki 53, puh. 90-775 529

Kuopion Piiri
piirisihteeri Osmo Karhuneno. t.o.,
toimisto tasavallankatu 27, 70 620 Kuopio 62, puh. 971-16 171

Kymenlaakson Piiri
piirisihteeri Leo Jungell,
toimisto Keskuskatu 33, 48100 Kotka 10, puh. 952-14 511

Lahden Piiri
piirisihteeri Pasi Puroaho,
toimisto Lehtokatu 3 B 30, 15100 Lahti 10, puh. 918-43 485

Lapin Piiri
piirisihteeri Martti Pirkkiö o.t.o.,
toimisto Purokatu 5, 00940 Rovaniemi, puh, 991-10 475

Pohjanmaan Piiri
piirisihteeri Soini Jantunen,
toimisto Työväenkatu 2, 60100 Seinäjoki 10, puh. 964-22 755

Pohjois-Karjalan Piiri
piirisihteeri Risto Kirvesniemi,
toimisto Merimiehenkatu 29 A, 28100 Joensuu 10, puh. 973-25 056

Saimaan Piiri
piirisihteeri Markku Kääriäinen,
toimisto Uimahalli, 55100 Imatra 10, puh. 954-4941

Satakunnan Piiri
piirisihteeri Matti Takala,
toimisto Yrjönkatu 27 A, 28130 Pori 13, puh. 939-17 587

Tampereen Piiri
piirisihteeri Matti Haavisto,
toimisto Hallituskatu 19 H, 33200 Tampere 20, puh. 931-33 305

Uudenmaan Piiri
piirisihteeri Risto Lindahl,
toimisto Alppikatu 9, 00530 Helsinki 53, puh. 90-730 869

Varsinais-Suomen Piiri
piirisihteeri Risto Ivanoff,
toimisto Eerikinkatu 30 huone 21, 20100 Turku 10, puh. 921-333 594

AMMATILLISIA JÄRJESTÖJÄ

Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry
Siltasaarenkatu 3–5 A, 00530 Helsinki 53 (postilokero 161). Sähkeosoite: SAK Helsinki. Telex: 122346 sak sf. Pankki: Osuuspankki Yhteistuki. Postisiirto: SAK 6051–6. Palkkatyöläinen 6052–9. Toimistoaika 8.35–16.15. Lauantaisin suljettu. Vaihde: 750 296.

Auto- ja Kuljetusalan Työntekijäliitto ry:
Vuorikatu 22 A, 6 00100 Helsinki 10, puh. 661 191.

Hotelli- ja Ravintolahenkilökunnan Liitto ry:
Minervankatu 2 A 15, 00100 Helsinki 10, puh. 409 001.

Ilmailualan Unioni ry:
Liisankatu 25 A 6, 00170 Helsinki 17, puh. 652 630, 652 647.

Järjestötoimitsijain Liitto ry:
Paasivuorenkatu 3, 00530 Helsinki 53, puh. 765 766.

Kemian Työntekijäin Liitto ry:
Pohjoisranta 4 A 24, 00170 Helsinki 17, puh. 13 890.

Kumi ja Nahkatyöväen Liitto ry:
Pohjoisranta 4 A 24, 00170 Helsinki 17, puh. 90-13 890

Kunnallisten Työntekijäin ja Viranhaltijain Liitto ry:
Kolmas linja 4, 00530 Helsinki 53, puh. 750 907.

Liiketyöntekijäin Liitto ry:
Unioninkatu 45 H, 00170 Helsinki 17, puh. 13 751.

Metallityöväen Liitto ry:
Siltasaarenkatu 3–5 A, 00530 Helsinki 53, puh. 750 570.

Musiikkialan ammattiyhdistysten Federaatio (MAF):
Mariank. 15 a A 12, 00170 Helsinki 17, puh. 662 218 ja 636 922.

Paperiteollisuuden Työntekijäin Liitto ry:
Siltasaarenkatu 3–5 B, 00530 Helsinki 53, puh. 737 177.

Puutyöväen Liitto ry:
Siltasaarenkatu 3–5 B, 00530 Helsinki 53, puh. 717 488.

Rakennustyöläisten Liitto ry:
Viherniemenkatu 5, 00530 Helsinki 53. puh. 717 211.

Suomen Elintarviketyöläisten Liitto ry:
Siltasaarenkatu 3–5 A, 00530 Helsinki 53, puh. 717 877.

Suomen Kiinteistötyöntekijäin Liitto ry:
Iso Roobertinkatu 3 A 21, 00120 Helsinki 12, puh. 633 745.

Suomen Kirjatyöntekijäin Liitto ry:
Ratakatu 9, 00120 Helsinki 12, puh. 661 625.

Suomen Laivanpäällystöliitto – Finlands Skeppsbefälsförbund ry:
Hietalahdenranta 15 A 3, 00180 Helsinki 18, puh. 604 341.

Suomen Lasi- ja Posliinityöväen Liitto ry:
Unioninkatu 45 A 15, 00170 Helsinki 17, puh. 661 064.

Suomen Maaseututyöväen Liitto ry:
Albertinkatu 36 D, 00180 Helsinki 18, puh. 640 728.

Suomen Merimies-Unioni – Finlands Sjömans-Union ry:
Iso-Roobertinkatu 30, 00120 Helsinki 12, puh. 13 404.

Suomen Muusikkojen Liitto ry:
Uudenmaankatu 36 D 21, 00120 Helsinki 12, puh. 669 160, 657 337.

Suomen Sosialidemokraattinen Sanomalehtimiesliitto ry:
Paasivuorenkatu 3, 00530 Helsinki 53, puh. 737 044.

Suomen Sähköalantyöntekijäin Liitto ry:
Hämeenkatu 17 A, 33200 Tampere 20, puh. 931-34 700.

Teknisten ja Erikoisammattien Liitto ry:
Mariankatu 26 B 6, 00170 Helsinki 17, puh. 662 404.

Tekstiilitilaitosmiesten Liitto ry:
Hallituskatu 19, 33200 Tampere 20, puh. 931-24 753, 25 846.

Tekstiili- ja Vaatetustyöväen Liitto ry:
Hämeenkatu 5 B, 33100 Tampere 10, puh. 931-32 340.

Toimittajaliitto ry:
Veneentekijäntie 2, 00210 Helsinki 21, puh. 90-673 311

Yleinen Lehtimiesliitto ry:
Kotkankatu 9, 00510 Helsinki 51, puh. 750 491.

Virkamiesten ja Työntekijäin Yhteisjärjestö VTY ry:
Mechelininkatu 10 A 5, 00100 Helsinki 10, puh. 440 685.

VTY:n JÄSENLIITOT

Mielenterveys- ja Kehitysvamma-alan Liitto MKL ry:
Mechelininkatu 10 A 17, 00100 Helsinki 10, puh. 440 644.

Postiliitto ry:
Fredrikinkatu 61 A, V krs., 00100 Helsinki 10, puh. 648 806.

Rautatieläisten Liitto ry:
Siltasaarenkatu 3–5 A, 00530 Helsinki 53, puh. 711 688.

Suomen Poliisien Liitto ry:
Pursimiehenkatu 5 A 18, 00150 Helsinki 15, puh. 634 500.

Suomen Veturimiesten Liitto ry:
Eerikinkatu 24, VII kers., 00100 Helsinki 10, puh. 645 404.

Tie- ja Vesirakennusmestariliitto ry:
Åminne, 02780 Kauklahti, puh. 916-11 177.

Tullimiesliitto ry:
Unioninkatu 45 G 85, 00170 Helsinki 17, puh. 627 155.

Valtion Työntekijäin Liitto Vaty ry:
P. Roobertinkatu 5 B 15, 00130 Helsinki 13, puh. 650 044.
Valtion Viranhaltijain ja Työntekijäin Liitto VVTL ry:
Paasivuorenkatu 5 B, IV krs. 00530 Helsinki 53, puh. 750 807.
Vankilavirkailijain Liitto ry:
Vuorimiehenkatu 14 C 55, 00140 Helsinki 14, puh. 636 749.

Toimihenkilö- ja Virkamiesjärjestöjen Keskusliitto TVK r.y.
Töölöntullinkatu 8, 00250 Helsinki 25 vaihde: 413 611
TVK:n Virkamiesjärjestöt TVK-V r.y.
Töölöntullinkatu 8, 00250 Helsinki 25 vaihde: 413 611
TVK-Opisto
02550 Evitskog vaihde: 90-263 621
Virkailijain Kansalaisopisto (Vko)
Töölöntullinkatu 8, 00250 Helsinki 25 vaihde: 413 611

TYÖVÄENLIIKKEEN LAITOKSET JA OPISTOT

Työväen Akatemia:
02700 Kauniainen, puh. 502 859, reht. Kari Kinnunen
Väinö Voionmaan Opisto:
34130 Ylinen, puh. 931-82 091, reht. Markku Säiniö.
Ammattiyhdistysopisto:
05250 Kiljava, puh. 275 946 ja 275 992, reht. Eemil Strand.
Pohjolan Opisto:
90840 Haukipudas 2, reht. Veikko Räntilä.
Pajulahden Urheiluopisto:
15560 Nastola, Pajulahti, puh. 981-621 126, joht. Kalervo Tuominen.
Urheiluopisto Kisakeskus:
10420 Pohjankuru, puh. 911-55 022, joht. Lars Savonen.
Raittius- ja varhaisnuorisotyöopisto (Liittokoti):
02880 Veikkola, Tervalampi, puh. 913-13 913.
Läpikäyvän loma- ja kurssikoti:
81700 Lieksa, puh. Kelvä 106.
Työväen Arkisto:
00530 Helsinki 53, Paasivuorenkatu 5 B, puh. 771 720. Avoinna klo 13—17 ja arkipyhien aattona klo 10—14, lauantaisin suljettu. Arkistonhoitaja Matti Nieminen.
Työväen Muistitietotoiminta:
osoite ja puhelinnumero sama kuin edellä. Sihteeri Heimo Huhtanen tavattavissa klo 11—17, arkipyhien aattona klo 10—14, lauantaisin suljettu.

TALOUDELLISIA JÄRJESTÖJÄ

Kulutusosuuskuntien Keskusliitto (KK) ry:
00100 Helsinki 10, Mikonkatu 17, PL 740, puh. 10 491. E-osuusliikkeiden aatteellinen keskusjärjestö.
Keskusliike OTK:
00500 Helsinki 50, Hämeentie 19, puh. 711 322 ja 70 731.
Keskinäinen Henkivakuutusyhtiö Kansa ja Keskinäinen Vahinkovakuutusyhtiö Kansa:
00500 Helsinki 50, Hämeentie 33, puh. 73 161.
Työväen Keskinäinen Vakuutusyhtiö Turva:
33200 Tampere 20, puh. 931-27 670. Helsingin toimisto: 00530 Helsinki 53, Siltasaarenkatu 3—5, puh. 716 244.
Suomen Työväen Säästöpankki:
pääkonttori, 005300 Helsinki 53, Siltasaarenkatu 12, puh. 750 720.
Peruspankki:
00530 Helsinki 53, Hämeentie 8, puh. 718 300.
Osuuspankki Yhteistuki:
00530 Helsinki 53, Hakaniementori 1 (Metallitalo), puh. vaihde 716 177.
Kustannusosakeyhtiö Tammi:
00500 Helsinki 50, Hämeentie 15, puh. 716 522.
Helsingin Asuntokeskuskunta Haka:
00550 Helsinki 55, Hämeentie 68, puh. 750 371.
Kultareuna ry:
00120 Helsinki 12, Bulevardi 24 B, puh. 638 422.
Matkatoimisto Matkarengas:
00530 Helsinki 53, Paasivuorenkatu 5, puh. 716 922.
Lomaliitto ry:
00530 Helsinki 53, II linja 17, puh. 716 422.
Aremainos:
00130 Helsinki 13, Erottajankatu 15—17 A, puh. 640 913.
Mainosrengas ja Julisterengas:
00820 Helsinki 82, Sorvaajankatu 9, puh. 780 355.
Lasten ja Nuorten Puolesta Keskusliitto:
00530 Helsinki 53, Paasivuorenkatu 3 B, puh. 765 766.
Kotien Puolesta Keskusliitto:
00530 Helsinki 53, Paasivuorenkatu 3 B, puh. 765 766.

LOMAKODIT

Äitien Lomahuolto ry, Paasivuorenk. 5 A 42, Helsinki 53. Puh. 90-765 382
Haapalahti, Eno, Puh. 973-77 925 tai 975-31 179
Hietaranta, Lahti, Järventaus puh. 918-841 154

Hirvasranta, Savonlinna puh. 957-57 115
Järvelä, Hattula, Mälkiäinen puh. 917-70 725 tai 917-70 184
Kallionniemi, Sipoo, Katariinansaari, puh. 90-877 9848 tai 90-793 345
Kelkkala, Lomakoti, Vihti, Kurjolampi, puh. 90-745 717
Kiviniemi, Rovaniemi, Norvajärvi puh. 991-83 314 tai 90-20 602
Koivuranta, Kajaani, Sokasaari puh. 986-463 138 tai 986-24 386
Kotoranta, Kiljava puh. 90-275 879
Lapin Lomakoti, Inari puh. 99 767/994 tai 99 767/169
Lepokallio, Kärkölä puh. 918-654 571 tai 90-774 282
Lepola, Kaakamo puh. 980-14 546
Leporanta, Pyhtää, Heinlahti puh. 952-23 164 tai 952-22 753
Lomapirtti, Pieksämäki, Vangasjärvi puh. 958-12 086 tai 958-12 925
Metsäpirtti, Runni puh. 977-4816 tai 977-1613
Mäntyniemi, Mikkeli, Ihastjärventie puh. 955-17 120
Mäntyrinne, Rauma, Haapasaari puh. 938-22 033 tai 938-11 682
Nurmela, Vesanka puh. 941-35 098
Onnela, Haukipudas as. puh. 981-71 258
Pihlajisto, Pori, Kyläsaari, Kivini puh. 939-18 078
Rantapirtti, Vihti, Kurjolampi puh. 90-724 843
Ruskeapää, Tottijärvi, Pajulahti puh. 931-724 007 tai 931-51 622
Saimaan Lomakoti, Ruokolahti puh. 954-7311/133 tai 953-10 021
Sallan Lomakoti, Salla puh. 992-62/Salla 229
Salonsaaren Lomakylä, Asikkala puh. 90-874 7501
Saunamäki, Joutseno puh. 954-76 408 tai 954-1740
Seutulanharju, Rovaniemi puh. 991-19 373 tai 991-20 713
Tammilehto, Rymättylä puh. 921-721 222 tai 921-22 254
Toninveräjä, Teisko puh. 931-83 102 tai 931-633 284
Tuomiranta, Riistavesi puh. 971-701/230 tai 971-15 925
Tyynelä-Niemelä, Äänekoski puh. 945-85 552
Ykstammi, Eurajoki, Verkkokari puh. 938-82 047 tai 939-23 260

ENSI KODIT

Ensi Kotien Liitto: 00510 Helsinki 51, Ensikodin tie 4, puh. 772 356.
Helsingin Ensi Koti: 00510 Helsinki 51, Ensikodin tie 4, 776 502.
Keski-Suomen Ensi Koti: Peltoniementie 3, 40450 Jyväskylä 45, puh. 941-12 417.
Lahden Ensi Koti: 15610 Lahti 61, Nikkilänkatu 51, puh. 918-352 221.
Lapin Ensi Koti: 96400 Rovaniemi 40, Lähteentie 3, puh. 991-3994.
Oulun Ensi Koti: 90500 Oulu 50, Kangastie 9, puh. 981-44 482.
Tampereen Ensi Koti: 33500 Tampere 50, Mutkakatu 38, puh. 931-51 285.
Turun Ensi Koti: 20810 Turku 81, Luolavuorentie 7, puh. 921-356 959.
Vuoksenlaakson Ensi Koti: 55420 Imatra 42, Karhunmäenkatu 73, puh. 954-21 282.

SEKALAISIA OSOITTEITA

Eduskunta:
puh. 440 051.
Suomen Kaupunkiliitto:
00100 Helsinki 10, Eduskuntakatu 4, puh. 440 261.
Suomen Kunnallisliitto:
00180 Helsinki 18, Albertinkatu 34, puh. 640 811.
Työterveyslaitos:
00250 Helsinki 25, Haartmaninkatu 1, puh. 413 622.
Työväen Taloudellinen Tutkimuslaitos:
00530 Helsinki 53, Hämeentie 8, puh. 727 733.
Valtioneuvosto:
puh. 1601
Valtion Painatuskeskus:
00100 Helsinki 10, Annankatu 44, puh. 645 121.
Vuokralaisten Keskusliitto:
00500 Helsinki 50, Hämeentie 33, puh. 776 184 ja 771 770.
Yhdistysrekisteritoimisto:
Fredrikinkatu 48 A, 00100 Helsinki 10.

HUOM!

pyydämme kalenterissa mainittuja järjestöjä ja laitoksia ilmoittamaan mahdollisista osoite- ja puhelintietojen muutoksista osoitteella Työväen kalenteri, Paasivuorenkatu 3 B, 00530 Helsinki 53, puh. 765 766/165.

Onnittelu Sotainvalidi-Adressilla

on huomaavaisuuden osoitus, joka aina muistetaan.

Adresseja saatte rahalaitoksista, kirja- ja paperikaupoista, osastoistamme kautta maan sekä suoraan meiltä.

SOTAINVALIDIEN VELJESLIITTO

KUKKASRAHASTO

Helsinki 13, Kasarmikatu 34 — Puh. 669 008 ja 627 366

KTV — Kunnallisen alan suurin ammattiliitto

Kunnallisten työntekijäin ja viranhaltijain liitto — KTV on viime vuosina kasvanut ripeästi. Alkuvuodesta 1974 ylitettiin 100 000:n jäsenen raja.

KTV:n jäsenistö kattaa kunnallista henkilökuntaa laajalla alalla: vain eräät ammattikuntaisesti järjestäytyneet ryhmät kuuluvat kokonaisuudessaan muualle.

KTV:n toimintapohjan luo laaja yhdistysverkosto: noin 650 paikallisyhdistystä maan eri puolilla ja tähän liittyvä luottamusmies- ja työsuojeluverkosto, johon kuuluu useita tuhansia kenttäaktiiveja.

Kunnallisen sektorin järjestäytymisasioissa kannattaa ottaa yhteyttä KTV:hen. Toimistoja on Helsingin lisäksi Turussa, Tampereella, Oulussa, Vaasassa ja Kuopiossa.

Helsingin toimisto: Kolmas linja 4,
puh. 750 907

Alamme on naisvaltainen
ja matalapalkkainen.

Liitossamme on jäseniä noin 46 000.

Taistelemme heidän toimeentulonsa
parantamiseksi
ja alan ammattien arvostuksen
kohottamiseksi.

Tekstiili- ja Vaatetustyöväen Liitto r.y.

Hämeenkatu 5 B
33100 Tampere 10

nuoret kotkat

LASTEN PUOLESTA

sosialidemokraatit

Tuo lapsesi mukaan toimintaamme!

Sosialidemokraattisen työväenliikkeen sanoma on välitettävä myös uusille sukupolville.

NUORTEN KOTKAIN KESKUSLIITTO r.y.
Paasivuorenk. 5 A 17, 00530 Helsinki 53
puh. 90–765 199

KURSSIKESKUS SIPRINNE

- luento- ja majoitustilat 40 hengelle
- tiedustelut ja varaukset Nuorten Kotkain Keskusliiton toimiston kautta
- osoite: Vaahersalo, 58450 Punkaharju, puh. 957–601/Punkaharju 4189.

METALLITYÖVÄEN LIITTO

metallityöläisten etujen puolustaja

SAK:n suurin jäsenliitto

erottamaton osa työväenliikettä.

Meitä on jo lähes 150 000

metallityöläisten ja työväenluokan

yhteisellä asialla.

METALLITYÖVÄEN LIITTO

Siltasaarenkatu 3–5, 00530 Helsinki 53,
puh. vaihde 750 570

TOVERI

Tunne aatteesi

DEMOKRAATTISEN SOSIALISMIN PERUSTEITA

SDP-
opintoaineisto
sinua varten

TSL:n kirjeopisto
Paasivuorenkatu 5 B
00530 HELSINKI 53
p. 90-718766

Varmimmaksi

vakuudeksi

KANSA

vakuutus

Monipuolista
vakuutuspalvelua
kotien hyväksi

Hämeen Kansa
SDP:n piirilehti
Etelä-Hämeessä.
Raatihuoneenkatu 16
13100 Hämeenlinna 10
puhelin 917-22261

Kirjapaino Jaarli
Suorituskykyinen
painopaikka.
Teollisuushalli 3
14200 Turenki
puhelin 917-81275

"Rakennustyöläisten liitto on rakennus-, maarakennus- ja rakennusaineteollisuuden työläisten yhteenliittymä, jonka tarkoituksena on näiden alojen työläisten palkka- ja työehtojen sekä niihin kiinteästi liittyvien taloudellisten, sosiaalisten ja sivistyksellisten etujen ajaminen. Se puolustaa yhdessä muun työväenliikkeen kanssa työväenluokan välittömiä sekä laajempia taloudellisia ja yhteiskunnallisia etuja käyden samalla taistelua rauhan, demokratian ja sosialismin puolesta."

RAKENNUSTYÖLÄISTEN LIITON PERIAATEOHJELMA

Hyväksytty liittokokouksessa 2—5.5.1975

Varmimmaksi

vakuudeksi

KANSA

vakuutus

Monipuolista
vakuutuspalvelua
kotien hyväksi

Sosialidemokratia
leviää
Pohjois-Suomessa
— ja levittäjänä
on
Pohjois-Suomen
sosialidemokraattien
äänenkannattaja
POHJOLAN TYÖ
— tilaa niin tiedät

Ahjotie 6
90150 Oulu 15
puh. 344 944

ETEENPÄIN

suurin levikki
Etelä-Kymenlaaksossa

(Keskimäär.painos 19.550, nettolevikki 18.255. Nousu 11,9 %. LEVIKINTARKASTUS Oy 23/5-75)

SUOSITTELEMME NYKYAIKAISTA KIRJAPAINOAMME.

☏ 952-14 460
ETEENPÄIN OSAKEYHTIÖ
Kotkank. 9, 48100 Kotka 10

SAIMAAN SANOMAT

Etelä-Karjalan
ainoa
työväenlehti

SAIMAAN KIRJAPAINO OY

offset- ja kohopaino

Lappeenranta
puh. 953/11 617,
10 720,
toimitus 14 183

Pyrkimys: ajassa
ja ajan mukana

Suomen Veturimiesten Liitto ry

Eerikinkatu 24
00100 HELSINKI 10
p. 645 404

yli 40 vuotta ammatillista
järjestötoimintaa

HOTELLI-, RAVINTOLA- JA
KAHVILATYÖNTEKIJÖIDEN PARHAAKSI

HOTELLI- JA RAVINTOLA-HENKILÖKUNNAN LIITTO ry

Minervankatu 2 A 15 HKI 10
Puh. 409 001

Piiritoimistot: Helsinki, Tampere, Turku,
Kuopio, Jyväskylä, Rovaniemi, Kouvola

Rautatieläisillä, postilaisilla, tiemiehillä, poliiseilla, mielisairaanhoitajilla, valtion kiinteistö- ja toimistotyöntekijöillä, vankeinhoito- ja tullimiehillä, sekä monilla muilla valtion sektorin ammattiryhmillä on jotakin yhteistä.

VTY VIRKAMIESTEN JA TYÖNTEKIJÄIN YHTEISJÄRJESTÖ VTY r.y.

Haapaniemenk. 7–9, HELSINKI 53, Puh. 739 200

TTy:n SUURRAVINTOLA

Hallituskatu 19, Tampere puh. 931/23 011 – 21 400

Järjestöväen suosima edullinen ja viihtyisä ruokailupaikka
Illallistanssiaiset joka ilta klo 19.30–1
Sunnuntaisin
Kahvitanssiaiset klo 15–18.30
Aikalisä pe, la klo 02.00

Kaupunginkellari

puh. 20 965

Moderni täysin oikeuksin toimiva ravintola
Pistäytykää!

Duunari

puh. 20 823

Viihtyisä pistäytymisravintola
Hallituskadun ja Hämeenpuiston kulmassa
Täydet oikeudet

Tervetuloa

Työelämän uudistaminen:

ammatillisen ja poliittisen työväenliikkeen yhteinen päivänpolttava asia.

PAPERITEOLLISUUDEN TYÖNTEKIJÄIN LIITTO R.Y.
Siltasaarenkatu 3–5 B, 00530 Helsinki 53
Puh. 90–737 177

TYÖELÄMÄN UUDISTAMINEN JATKUU

Auto- ja Kuljetusalan Työntekijät suorittavat joka päivä koko elinkeinoelämän ja yksityisten kansalaisten toimeentulon kannalta välttämätöntä palvelua.

Meidän työpanostamme on arvostettava riittävällä palkkauksella ja kunnollisilla työolosuhteilla.

AUTO- JA KULJETUSALAN TYÖNTEKIJÄ-LIITTO r.y.

STS
Keskitä
kaikki raha-asiasi
STS:ään
STS
SUOMEN TYÖVÄEN SÄÄSTÖPANKKI

LUOTETTAVA!

RETTIG

- **Saat hyvän palvelun.**
- **Lisäät työväen vaikutusta vakuutusalan kehittämisessä.**
- **Lisäät työväen voimaa pääomien ohjaamisessa.**

TYÖVÄEN KESKINÄINEN VAKUUTUSYHTIÖ

Turva

Pääkonttori Tampereella.
Liikenne-, palo-, koti-, tapaturma- ja
muita vahinkovakuutuksia.

MUISTIINPANOJA

MUISTIINPANOJA

MUISTIINPANOJA

1977

Tammik.	Helmik.	Maalisk.	Huhtik.	Toukok.	Kesäk.	Heinäk.	Elok.	Syysk.	Lokak.	Marrask.	Jouluk.
1 L 53	1 T	1 T	1 P	1 S	1 K	1 P	1 M	1 T	1 L	1 T	1 T 48
2 S	2 K	2 K	2 L	2 M	2 T 22	2 L	2 T	2 P 35	2 S	2 K	2 P
3 M	3 T 5	3 T 9	3 S	3 T	3 P	3 S	3 K	3 L	3 M	3 T 44	3 L
4 T	4 P	4 P	4 M	4 K	4 L	4 M	4 T 31	4 S	4 T	4 P	4 S
5 K	5 L	5 L	5 T	5 T 18	5 S	5 T	5 P	5 M	5 K	5 L	5 M
6 T 1	6 S	6 S	6 K	6 P	6 M	6 K	6 L	6 T	6 T 40	6 S	6 T
7 P	7 M	7 M	7 T 14	7 L	7 T	7 T 27	7 S	7 K	7 P	7 M	7 K
8 L	8 T	8 T	8 P	8 S	8 K	8 P	8 M	8 T 36	8 L	8 T	8 T 49
9 S	9 K	9 K	9 L	9 M	9 T 23	9 L	9 T	9 P	9 S	9 K	9 P
10 M	10 T 6	10 T 10	10 S	10 T	10 P	10 S	10 K	10 L	10 M	10 T 45	10 L
11 T	11 P	11 P	11 M	11 K	11 L	11 M	11 T 32	11 S	11 T	11 P	11 S
12 K	12 L	12 L	12 T	12 T 19	12 S	12 T	12 P	12 M	12 K	12 L	12 M
13 T 2	13 S	13 S	13 K	13 P	13 M	13 K	13 L	13 T	13 T 41	13 S	13 T
14 P	14 M	14 M	14 T 15	14 L	14 T	14 T 28	14 S	14 K	14 P	14 M	14 K
15 L	15 T	15 T	15 P	15 S	15 K	15 P	15 M	15 T 37	15 L	15 T	15 T 50
16 S	16 K	16 K	16 L	16 M	16 T 24	16 L	16 T	16 P	16 S	16 K	16 P
17 M	17 T 7	17 T 11	17 S	17 T	17 P	17 S	17 K	17 L	17 M	17 T 46	17 L
18 T	18 P	18 P	18 M	18 K	18 L	18 M	18 T 33	18 S	18 T	18 P	18 S
19 K	19 L	19 L	19 T	19 T 20	19 S	19 T	19 P	19 M	19 K	19 L	19 M
20 T 3	20 S	20 S	20 K	20 P	20 M	20 K	20 L	20 T	20 T 42	20 S	20 T
21 P	21 M	21 M	21 T 16	21 L	21 T	21 T 29	21 S	21 K	21 P	21 M	21 K
22 L	22 T	22 T	22 P	22 S	22 K	22 P	22 M	22 T 38	22 L	22 T	22 T 51
23 S	23 K	23 K	23 L	23 M	23 T 25	23 L	23 T	23 P	23 S	23 K	23 P
24 M	24 T 8	24 T 12	24 S	24 T	24 P	24 S	24 K	24 L	24 M	24 T 47	24 L
25 T	25 P	25 P	25 M	25 K	25 L	25 M	25 T 34	25 S	25 T	25 P	25 S
26 K	26 L	26 L	26 T	26 T 21	26 S	26 T	26 P	26 M	26 K	26 L	26 M
27 T 4	27 S	27 S	27 K	27 P	27 M	27 K	27 L	27 T	27 T 43	27 S	27 T
28 P	28 M	28 M	28 T 17	28 L	28 T	28 T 30	28 S	28 K	28 P	28 M	28 K
29 L		29 T	29 P	29 S	29 K	29 P	29 M	29 T 39	29 L	29 T	29 T 52
30 S		30 K	30 L	30 M	30 T 26	30 L	30 T	30 P	30 S	30 K	30 P
31 M		31 T 13		31 T		31 S	31 K		31 M		31 L

1. 1. *Uudenvuodenpäivä.* 8. 1. *Loppiainen.* 8. 4. *Pitkäperjantai.* 10. 4. *Pääsiäispäivä.* 11. 4. 2. *pääsiäispäivä.* 14. 5. *Kristuksen taivaaseenastumisen päivä.* 28. 5. *Helluntain valmistuspäivä.* 29. 5. *Helluntaipäivä.* 25. 6. *Juhannuspäivä.* 5. 11. *Pyhäinpäivä.* 25. 12. *Joulupäivä.* 26. 12. 2. *joulupäivä.*

Hagin yliop. erikk.
WEILIN+GOÖS

1976

TAMMIKUU

1 T Uudenv.p. ●
2 P Aapeli 1
3 L Elmo (Ruut
4 S Uudenv.p. j. s.
5 M Lea, Leea
6 T Harri
7 K Aukusti
8 T Hilppa 2
9 P Veikko, Veli ◐
10 L Loppiainen
Nyyrikki
11 S 1. lopp. j. s.
Kari, Karri
12 M Toini
13 T Nuutti
14 K Sakari, Saku
15 T Solja 3
16 P Ilmari, Ilmo
17 L Antto, Toni ○
18 S 2. lopp. j. s.
Laura
19 M Heikki, Henrik
20 T Henna, Henni
21 K Aune, Auni
22 T Visa 4
23 P Eini, Eine, Enni
24 L Senja ◑
25 S 3. lopp. j. s.
Paavo, Pauli
26 M Raino, Raine
27 T Viljo
28 K Kaarlo, Kalle
29 T Valtteri 5
30 P Irja
31 L Alli ●

HELMIKUU

1 S 4. lopp. j. s.
Riitta
2 M Aamu
3 T Valo
4 K Armi 6
5 T Runebergin p.
Oivi
6 P Terhi, Teija
7 L Riku, Rikhard
8 S Kynttilänp.
Laina ◐
9 M Raija, Raisa
10 T Elina, Ellen
11 K Talvikki
12 T Elma, Elmi 7
13 P Sulo, Sulho
14 L Voitto
15 S 1. rukouspäivä
Sipi, Sippo ○
16 M Kai
17 T Väinö
18 K Kaino
19 T Eija 8
20 P Helinä, Heli
21 L Keijo
22 S Seksagesimas.
Tuuli ◑
23 M Aslak
24 T Karkauspäivä
25 K Matti, Matias
26 T Tuija, Tuire 9
27 P Nestori
28 L Kalev.p., Torsti
29 S Laskiaissunn.
Onni

MAALISKUU

1 M Alpo, Alvi ●
2 T Virva, Virve
3 K Kauko 10
4 T Ari, Atro, Arsi
5 P Laila, Leila
6 L Tarmo
7 S 1. paast.aj. s.
Tarja, Taru
8 M Vilppu
9 T Auvo ◐
10 K Aura, Auri
11 T Kalervo 11
12 P Reijo, Reko
13 L Tarvo, Erno
14 S 2. paast.aj. s.
Matilda, Tilda
15 M Risto
16 T Ilkka ○
17 K Kerttu 12
18 T Eetu, Edvard
19 P Jooseppi, Juuso
20 L Jaakkima kpt.
21 S 3. paast.aj. s.
Pentti
22 M Vihtori ◑
23 T Akseli
24 K Kaapo, Gabriel
25 T Aija 13
26 P Immanuel
27 L Sauli, Saul
28 S Marianpäivä
Armas
29 M Joonas, Jouni
30 T Usko ●
31 K Irma, Irmeli

HUHTIKUU

1 T Pulmu 14
2 P Pellervo
3 L Sampo
4 S 5. paast.aj. s.
Ukko
5 M Irene, Irina
6 T Vilho, Ville
7 K Allan, Ahvo ◐
8 T Suoma 15
9 P Agricolan p.
Elias, Eelis
10 L Tero (Verna
11 S Palmusunn.
12 M Julius, Julia
13 T Tellervo
14 K Taito ○
15 T Tuomi 16
16 P Pitkäperjantai
Jalo
17 L Otto
18 S Pääsiäispäivä
Valto
19 M 2. pääsiäisp.
20 T Lauha Pälvi)
21 K Anssi ◑
22 T Alina 17
23 P Yrjö, Jyrki
24 L Pertti, Albert
25 S 1. pääs. j. s.
Markku
26 M Terttu
27 T Merja
28 K Ilppo, Tuure 18
29 T Teijo ●
30 P Mirjami, Mirja

TOUKOKUU

1 L Vappu(Vuokko
2 S 2. pääs. j. s.
3 M Outi
4 T Ruusu
5 K Maini
6 T Ylermi 19
7 P Helmi ◐
8 L Heino
9 S 2. rukouspäivä
Äitienp., Timo
10 M Aino, Aina
11 T Osmo (Lotta
12 K Snellmanin p.,
13 T Kukka ○
14 P Tuula 20
15 L Sofia (Ester
16 S 4. pääs. j. s.
Kaat.muistop.
17 M Maila, Maili
18 T Erkki, Eero
19 K Emilia, Milja
20 T Karoliina ◑
21 P Kosti 21
22 L Kr. t.ast. p.
Hemminki
23 S Rukoussunn.
Lyyli, Lyydia
24 M Tuukka, Touko
25 T Urpo
26 K Vilma, Minna
27 T Ritva 22
28 P Alma
29 L Oiva ●
30 S 6. pääs. j. s.
31 M Helka Pasi)

KESÄKUU

1 T Teemu
2 K Venla
3 T Orvokki 23
4 P Puolustusv. lj.
Toivo
5 L Hell. valm.p.
Sulevi ◐
6 S Helluntaip.
Kustaa
7 M Suvi
8 T Salomo
9 K Ensio
10 T Seppo 24
11 P Impi, Immi
12 L Esko ○
13 S Kolmin.p. Raili
14 M Kielo
15 T Vieno, Viena
16 K Päivi
17 T Urho 25
18 P Tapio
19 L Siiri ◑
20 S 1.kolm.j.s. Into
21 M Ahti kps.
22 T Paula, Liina
23 K Aatto, Aatu
24 T Johannes 26
25 P Uuno
26 L Juhannusp.
S. lip.p., Jorma
27 S 2. kolm. j. s.
Elvi ●
28 M Leo
29 T Pietari, Pekka
30 K Päiviö, Päivö